

ȚĂRANI - ĂRĂNISM - IV -

apr.1934 - 1935 -

Guvern Gh.Tătărescu.Legislatura I.Sesiunea ordinară. 1 febr.- apr. '34

- continuare -

1.Legea lichidării datoriilor agricole și urbane,(Conversiunea IV),2-3 apr.'34

1 h) **Virgil Potârcă** (PNT)

Gr.Iunian (PRȚ)

CICBrătianu (PNL)

V.P.Sassu (ministru)

N.Robu (LANC)

Aurelian Bentoiu (Raportor)

Al.Radian (Un.Agrară)

1.h) **Virgil Potârcă**

(DAD, MO 37, șed. Din 3 apr.'34, p. 1542- 1549)

[**LD : "Țărănist" redutabil** .Discurs echilibrat ; judecată de bun simț și sinceră ;

remarcabil efort de obiectivitate și dorință pozitivă de rezolvare a problemei .

În ce privește calea ... este de discutat. D ece trebuia ca România să rămână

eminamente "agrară " , de ce trebuia ca România să considere **țaranii** ,

drept **factorul decisiv** în destinul său național ? - nu m-a convins.]

Supratitluri, sublinieri, semne , îmi aparțin Doc. integral - **fișier PNT**

[-----]

Potârcă / 3 apr.'34

«Comparație : condiții, atmosferă, voință politică

«Reforma agrară - Conversiunea.

Cei **2 milioane debitorii agricoli** sunt capi de familie, încât înmulțind numărul lor cu 3,4,5 ... se obține cifra de **7-10 milioane interesați** de problemă.

În schimb, cei **16 000 de debitori** , cu peste 10 ha , au **14 miliarde datorii**.

Problema este mai importantă decât ... reforma agrară , din p.d.v. social ,

deoarece **la expropriere au fost în joc 2.000 de proprietari**

și 1.000.000 împrumutăriți (care nu erau toți capi de familie)

Cu privire **la împrumutărirea a fost un acord**, și s-a mers din etapă în etapă ,

între 1914- 1921 .

În ce privește datoriile , nu a fost un acord, încă de la început , din 1929 ,

și s-a trenat, încât **s-a ajuns la o anume stare de spirit îngrijorătoare**.

Psihologic, **reforma agrară** s-a săvârșit după **Unire**, fiecare avea în suflet **o bucurie**,

o mândrie, care a dus la un consens ...

"Din această cauză , se poate spune că **există o diferență fundamentală**

între **starea de spirit** a celor interesați în **rezolvarea problemei agrare**

și între **starea de spirit** în care încercăm **astăzi să legiferăm problema datoriilor**. "

În momentul când se făcea reforma agrară , deși era o perioadă de inflație, **era o aparență de înflorire economică** , care a determinat **o atmosferă optimistă** .
" Astăzi ne găsim într-o **criză permanentă și crescândă**, într-o **stare de instabilitate**, pe care o constatăm pur și simplu, **fără să putem să-i punem zăgaz**.
În al doilea rând ne găsim într-o **stare de sărăcire completă**, care poate a ajuns **la ultimă limită**. De aceea problema apare mai greu de rezolvat .
" Recunosc toate greutățile care cad asupra dvs ,
când căutați **să dați soluțiunea** cea mai potrivită acestei probleme.
Dacă există vreo vină, este aceea că **această problemă nu s-a realizat cu un ceas mai devreme**,
căci cu cât soluția se întârziează, cu atât se impune o soluție mai radicală ."
Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Consecințele moratoriilor : neplata datoriilor**

▣ **Politizarea conversiunii**

[LD : oare a fost o **psihologie socială colectivă** - în sensul refuzului de a-și plăti datoriile - sau efectiv de **incapacitate de plată** ? Oare Potârcă ce a vrut să spună ?
Că simțind oamenii tendința guvernărilor de a pășui, de a reduce, de a ierta datoriile ... nu au mai plătit nimic ? Că a fost un fel de "**cutia Pandorei**" care , deschisă de Argetoianu , nu a mai putut fi închisă ? Că au fost doar **efectele crizei economice** ?
Că , efectiv, nenorocirea vine de la **dobânzile bancare** , de la **acumularea de bogăție** prin simpla operațiune de scont ?
Sau că ... totul se explică prin **slaba rentabilitate a muncii țărănești** ?
Cum simt că , la acest fenomen, nu sunt sigură pe **aprecierea cea mai judicioasă.... consemnez pur și simplu varianta lui Potârcă**]

Legiferarăm astăzi , după **4 ani de moratoriu** , de fapt după 3 ani de moratoriu legal. Nu veți tăgădui nimeni că **de 4 ani** , cel puțin, marea categorie de **2 milioane și ceva capi de familie de debitori, nu mai plătesc nimic**, și cu toate acestea **încasările statului și puterea de investiție , au mers descrescând !**

Regretă că nu este de față ministrul **Slăvescu și Dinu Brătianu**, pentru că nu vrea să bată " monedă politică "

Dar asta este adevărul : **de 4 ani de zile majoritatea datornicilor nu plătesc** nimic creditorilor ,și **cu toate astea impozitele se încasează** din zi în zi **mai greu, încât** a trebuit să se vină cu **degrevări fiscale, amnistii** , diverse măsuri pentru a înlesni încasările, și ... **bugetele se soldează cu deficite** ... investiții nu se fac !

-N.Simionescu -Bârlad : Exact !

-Potârcă : **Rezultatul este deci dezastruos** , mai ales că chestiunea a intrat și **în propaganda politică !** Chiar oamenii cei mai ponderați, **trec dincolo de ceea ce ar trebui să promită și să afirme !**

Aceasta a contribuit la crearea unei **anumite stări de spirit** aceea de a se spera mereu **altă situație mai bună are să fie mâine !**

-Simionescu -Bârlad : Exact ceea ce faceți dvs acum !

Această problemă era de actualitate **când ați guvernat dvs ? De ce nu ați rezolvat-o ?**

-Gr.Junian : D-lor **erau în căutarea** momentului oportun , pe care încă nu-l găsesc ! (**ilaritate**)
[-----]

-Potârcă : Nu ași vrea să se zică că **vreau să prevestesc** cele ce se vor întâmpla. Însă dvs trebuie să vă dați seama de un fapt : **a început într-un fel dl Argetoianu** ,
[**cu moratoriul, cu iertarea datoriilor , cu extinderea asanării**]
s-a continuat mai departe , mai târziu , [**sub guvernarea PNT**]
iar **astăzi și dvs sunteți obligați să mergeți încă și mai departe.**

Trebuie să țineți seama că acești **2 milioane de debitori nu sunt juriști**, ca să examineze lucrurile pe baza dreptului. Ei le **judcă după înfățișarea tendințelor**, căci **în politică lucrurile se judecă după aparențe.**

Înfățișarea acestor **tendințe este următoarea** : rând pe rând, **guvernele, fie din dreapta,**

fie din stânga, au mers tot mai înainte pe calea deschisă în 1931 .

Atunci socoteala este simplă : **dacă azi, după 3 ani , este exact aceeași situație , că nu se plătește nimic, mâine, indiferent cât va fi rata pe care dvs o s-o fixați , va fi o situație mai rea decât situația pe care am avut-o până azi .** [-----]

Eu cred că **am privit problema prea ușuratic , toți, fără distincție.**

-I.Mihail Gele : Vă rog să **aveți în vedere ,** în socotelile pe care le faceți, **nu numai de rentabilitatea pe care pământul o dă agricultorului,** pentru că **la noi, în Gorj,** oamenii se ocupă și de alte lucruri ; fac **cărașie, vând nuci, mere , prune,** lucrează cu brațele .

-Gr.N.Iunian : Sunt unii care vând și gogoși (**ilaritate**)

-Mihai Gele : Aceia rămân Partidului Radical-Țărănesc (**ilaritate**)

-Potârcă : Înainte de a ajunge la examinarea problemei, vreau să învederez că **orice soluțiune se va adopta , ea va avea o situație mult mai grea și mai rea decât cea actuală , a clasei țărănești,** pentru că **astăzi ea nu dă nimic , pe câtă vreme mâine , oricât de puțin va voi să dea , tot va plăti mai mult decât astăzi."**

Potârcă / 3 apr.'34

▣PNȚ

▣ Opinii discordanțe , disensiuni

-Simionescu -Bârlad : Îmi permiteți o întrebare : **în discuția financiară , aveți programul d-lui Mihalache sau programul d-lui Madgearu ?**

-Virgil Potârcă : Aici sunt în largul meu ." **Eu am găsit insuficiente măsurile de atunci, și raportul ce l-am redactat atunci este reproducerea exactă a celor ce vă spun astăzi.** De asemeni, **aceleași idei** le-a susținut și în **cele 3 discursuri din Camră și Senat .**

-Simionescu -Bârlad : Cu toată personalitatea dvs, **nu părerea dvs angajează partidul, ci hotărârile guvernului dvs !**

-Virgil Potârcă : Dle Simionescu ,**regret că nu am putut să fiu înțeles și că nu am avut destul talent să pot convinge pe cei care rezistau.**

Eu vă urez ca cel puțin dvs , majoritățile aceste tinere și generoase, **să puteți învinge rezistențele ;** eu cel dintâi ași fi fericit .

Dar chestiunea aceasta are o logică. (**întreruperi , rumoare la majoritate**)
Atmosfera parlamnetară neserioasă

D-lor deputați, **este dureros** ca, într-o materie așa de importantă,

să nu fie mai multă seriozitate și să nu ascultați , atunci când vine cineva își dă contribuția.

Eu nu am pretenția că am găsit un panaceu universal,

dar **cred că trebuie să privim chestiunea aceasta foarte serios.**

Socotesc că noi **am suferit din faptul că luăm lucrurile prea în glumă ,**

și că **am făcut prea multă politică.**

Părerea mea de totdeauna a fost aceea pe care o expun și astăzi.

Dacă dvs găsiți că acest lucru nu are importanță , faceți cum credeți de cuviință , dar eu sunt dator , ca reprezentant al țării , să înfățișez problema aceasta într-un mod complet , expunând soluțiile pe care le găsesc mai bune. Cred că ar fi și în folosul dvs și al băncii ministeriale.

-M.Gele : Puteți să fiți convins, d-le Potârcă, că **aveți mai multă trecere la noi decât ați avut la dvs față de partidul dvs.**

-Gr.Iunian : Nu sunteți drept cu majoritatea ; căci **și în majoritate** sunt foarte mulți , care **vor face ca dl Potârcă : propun soluții radicale și votează cu guvernul** (**ilaritate la PNL**)

-Virgil Potârcă : Dle Iunian , eu am mers și mai departe : **am votat contra guvernului.**

-NCPopescu : Ați votat contra guvernului ? Nu s-a simțit deloc (**ilaritate la PNL**)

-Simionescu - Bârlad : Mai categoric a fost dl Mihalache , care a fost absent la votare . (**ilaritate**)

Potârcă / 3 apr.'34

▣ Lichidarea completă a datoriilor rurale și urbane

▣ Social, economic , național

[LD : aceasta era soluția propusă de Virgil Potârcă. **Radicală . Țărănistă. Demonstrația și argumentarea a fost însă coerentă, logică și cu mult bun simț . Rămâne să vedem contrargumentele guvernului și partidului liberal]**

" Problema trebuie rezolvată din punct de vedere social, dar și din punct de vedere economic. Cu alte cuvinte ,trebuie să punem , cel puțin pe gospodarii aceștia sub 5 ha, și în special sub 3 ha, pentru că de ei vorbesc, în situațiunea de a deveni factori economici și de producțiune . Problema are trei fețe , și am s-o privesc sub aceste trei fețe.

[----- proprietatea orășenească , desnaționalizarea-----]

"Desigur, d-lor, eu n-am să tăgăduiesc că **sunt foarte multe interese în joc ;** însă este foarte bine **să cântărim aceste interese**, să cercetăm ce interese sunt de o parte, ce interese sunt de cealaltă parte, și numai **după ce ne-am hotărât în favoarea unei părți,** sau în favoarea celeilalte, **numai atunci să legiferăm.**

" Desigur, **nu putem să împăcăm și unele interese și celelate,** și, dintre interesele în joc, de sigur că **reprezentanții unora** dintre ele **trebuie să facă sacrificii mai mari.**

Este foarte greu să împaci pe toată lumea, și nu dvs, dar **Dumnezeu dacă ați fi,** și încă n-ați putea găsi **soluțiunea să împace și pe unii și pe alții.**

Și atunci trebuie **să vedem de partea cui trebuie să înclinăm balanța. "**

[-----]

Potârcă / 3 apr.'34

▣ Conversiunea radicală

▣ Criteriul național

" Or, **dacă** este vorba **să examinăm care interese sunt supeioare ,** eu cred că **în primul rând trebuie să treacă interesul național ,** și, în acest caz, **legea trebuie făcută mai adâncă pentru orașe, mult mai adâncă pentru sate ,** deoarece **dacă** se va forța să plătească mai mult , **dincolo de minimum de existență ,** nu spun că forțându-i nu ar putea să plătească, dar vom avea din zi în zi o populație mai slăbită și din p.d.v. moral și din p.d.v. sufletesc .

Distrușem însăși puterea de vitalitate a nației și atunci eu nu știu dacă am făcut un bun serviciu , dacă distrușem pe unii , fără a salva pe ceilalți.

Din această cauză, pentru motivele pe care vi le-am arătat , pentru orașe, și pentru motivele pe care am să le dezvolt pentru sate,

eu cred că **trebuia să fie o mai mare înțelegere a situației** și toată legiferarea să fie făcută , cel puțin astăzi, **când dl prim-ministru spune că vrea ca reforma să fie definitivă,**

într-un mai larg spirit de înțelegere și o cât mai largă conciliere a intereselor permanente **naționale și economice ale țării noastre "**

[Ședința se întrerupe pentru pauza de prânz . Se reia după amiază, când dezbaterile sunt conduse ,de vicepreședintele Camerei , I.I. Pillat]

Potârcă / 3 apr.'34

▣ Scăderea valorii proprietăților ;

▣ Menținerea creanțelor la aceleași valori .

[LD : **extrag informațiile statistice, economice.**]

Actualmente toate valorile se găsesc scăzute , față de ce era cu 3-4-5 ani în urmă.

/ Pământul . acum 5-6 ani se vindea **pogonul cu 30.000 lei ; azi , 5. 000 lei**

Prin urmare , **proporți**a valorii , din momentul ce s-a contractat datoria ,

s- a contractat de la 1 la 6 ;

/ Aventura imobiliară, are aceeași conrctare : **de la 1 la 6 ;**

/ **Acțiunile institutelor de credit** , au scăzut în procente mai accentuate , de 80% :
acțiuni de 500 lei, puse în circulație la valori de **1.000 -1.500 lei**,
azi au ajuns la 100 lei bucata, maxim 200 ;

/ **Acțiunile petrolifere** , scăderea este de 100 - 200% :s-au emis la 500 lei ;
s-au vândut la 1.500 -2.000 bucata în epoca de înflorire .. **azi valorează 100 -150 lei / bucata ;**

/ **Depozitele** din băncile în faliment : se vând cu 15 % ... și nu găsesc cumpărător.

/ **Chiriile** au scăzut în aceleași proporții ;

/ **Salariile** au scăzut ;

" Prin urmare, **dacă tot ceea ce este marfă în țara noastră**, începând cu marfa permanentă, pământul, continuând cu valorile mobiliere, **a scăzut între 50 % - 80 % de multe ori cu 100 %** , eu mă întreb : **căror împrejurări se datorește această extraordinară rezistență , că numai creanțele să rămână să fie plătite , așa cum au fost contractate în epoca când totul avea o valoare de 10, 20, 40, chiar 100 de ori mai mare ? "**

[-----]

Potârcă / 3 apr.'34

▣ Criza agrară în România

[LD : și la acest capitol , Potârcă este **realist, lucid, sincer.**

Faptul că **nu politizează** această problemă - cum au făcut-o ceilalți - **îi dă o autoritate , chiar și atunci când, poate , opinia sa este discutabilă]**

" **Criza de acolo s-a întins și la noi , așa că, la un moment dat ,ne-am găsit și noi în criză economică și financiară , situație care continuă de la 1928 .**

Cauzele noastre specifice sunt următoarele :

în primul rând , **reforma agrară care s-a făcut mecanic.**

A reprezentat **o rezolvare a unui punct social**, în mimentul când s-a făcut această reformă, însă **nu a fost organizată mica proprietate** , după reforma agrară, și **nici creditul .**

Din aceste cauze , **ne-am trezit producând mult mai puțin**, și , pe lângă aceasta, producțiunea a fost **inferioară din p.d.v. calitativ.**

Nefiind organizată nici vinderea, am pierdut și debușeurile pe care le aveam,

ceea ce a făcut ca **cerealele noastre să se soldeze în cele din urmă**

cu **un preț extraordinar de mic**, calamitate de care suferim și astăzi.

La toate acestea, s-a adăugat **marile taxe de export la cereale** , prin care statutul și.- a alimentat , în bună parte , bugetul.

Potârcă / 3 apr.'34

▣ Pământul, proprietarii,

▣ Culturile agricole,

▣ Brațele de muncă , Zilele de lucru

Cum s-a făcut **repartiția pământului în țară la noi ?** Statistica spune :

Avem în total , **13.000.000 ha cultivabile .**

Proprietăți peste 250 ha **2. 597 gospodării**

Proprietăți între 50- 250 ha **17. 000"**

Proprietăți între 10-50 ha **148. 000"**

Proprietăți între 5-10 ha **435. 000"**

Proprietăți sub 5 ha **3.300.000"**

Privind culturile , pe cele 13 milioane ha , se cultivă :

Grâu - **5.500.000 ha ;** Porumb - **1.500.000 ha ;**

Orz - **500.000 ha;** Ovăz - **300.000 ha ;**

Sunt minim **6 milioane brațe de muncă** ,în cele 3.300.000 gospodării ;

(Socotind **necesarul zilelor de lucru de 40 de zile / la 1 ha)**

ar fi necesare ... 520 milioane zile de lucru . pentru cele 13 milioane ha
Or , 6 milioane de brațe valide de muncă, muncind zilele lucrătoare, care sunt 200 pe an,
ne dă un total de 1.200.000.000 zile -muncă .
Vedeți, prin urmare, că avem un deficit de 680.000 .000 zile de muncă neîntrebuințate .
[LD : este remarcabil că acest lucru îl spune un " țărănist " !
Dar trebuie să înțeleg că Potârcă voia o nouă expropriere, o nouă reformă agrară ?]
Oricum ați rezolva dvs problema conversiunii, nu veți ajunge la nici un fel de rezultat,
dacă nu găsim mijlocul de a întrebuința aceste 680 milioane zile- lucru nefolosite .
Problema este veche, din antichitate . Ea s-a pus și în Roma antică.
Când avem un surplus de brațe de muncă, valoarea brațelor -muncă scade .
Și atunci , avem două fenomene :
o sărăcie completă și acumularea de mari proprietăți în puține mâini.
După un anume număr de ani, vom avea o mișcare socială , care va restabili echilibrul.
Dacă legiuitorul este cuminte, o ia el înaintea acestei mișcări și
restabilește echilibrul prin împărțirea pământului și reducerea datoriilor ."
Potârcă / 3 apr.'34

▣ Țăranii , " căminul țărănesc "

▣ Anularea datoriei !

[LD : aici Potârcă categoric plătește tribut **ortodoxiei sale țărăniste** ;
a face doar din **creanță** sursă de existență pentru țăranul român ,
este cel puțin o miopie , dacă nu chiar o optuzitate]

Unde am putea întrebuința acest surplus de brațe de muncă ?

În situația de astăzi, noi nu avem nici industrie , nici meșteșuguri

-**Voce liberală** : Să reînviem industria pe care am avut-o !

-**Potârcă** : Mie îmi place să discut în cadrul împrejurărilor actuale.

Tinând socoteală de puterea de muncă și posibilitatea de câștig a săteanului,
fatal trebuie să ajungem la reducerea creanțelor și să le reducem atât de mult ,
încât să putem asigura sătenilor un minim de existență , și un câștig în plus ,
căci altcum ei nu vor avea cu ce să-și plătească datoriile.

"Cum vedeți, neputința de plată a debitorilor nu provine din rea voință ,

ci fiindcă debitorii n-au mijloacele materiale necesare ,

ca să-și poată îndeplini măcar obligațiunile către familiile lor.

Aci să nu pierdeți din vedere că **nici noi, nici dvs, majoritate, nici guvernul ,**

nimeni nu legiferează pentru o infimă categorie de cetățeni care datorează sume fabuloase.

Această categorie să o scoatem din discuția noastră ,

căci ceea ce ne interesează pe noi și pe dvs, sunt, în primul rând,

cele 3.500.000 de țărani, capi de familie, având pământ sub 5 ha,

și care, împreună cu familia lor, reprezintă 15.000.000 locuitori. "

Potârcă / 3 apr.'34

▣ Consecințele neiertării datoriilor

▣ Necesitate națională : lichidarea datoriilor !

" Acestei categorii de locuitori , vă întreb eu, **ce posibilități de câștig le dați ,**

afară de **lotul lor de 5, de 3 sau de 2 ha, și de întrebuințarea brațelor lor ?**

Nu le dați nici o posibilitate .

Acestea fiind împrejurările reale, vă întreb atunci **care va fi soarta acestei legi** a dvs ,

când **debitorii nu vor putea să achite** nici aceste sarcini pe care le puneți în sarcina lor ?

Rezultatutul îl vedem de la început : neputând să-și plătească datoriile,

o să recurgeți la sancțiuni. Dar îndată ce ajungeți la sancțiuni , **două fenomene** se întâmplă :

1. Îi execuți.

Dar cine are să cumpere averea lor ?

2. Dar trebuie să te întreb **dacă ei acceptă executarea** ;

căci **dacă ei nu acceptă executarea** -și executarea va fi făcută în masă -
atunci intervine elementul social.

Astfel se face **dovada că această lege nu se poate aplica.**

" Am spus că , **din p.d.v. național, nu este bine să desnaționalizăm oășele** ;
ei bine, **din punct de vedere al satelor,**

nu este bine să lovim în vitalitatea națiunii noastre ,

căci, luându-i sub minimum de existență ,

înseamnă că în câteva geerații să o distrugem.

Nu avem nici un interes să legiferăm în această direcție.

" **Justificări avem pe toate drumurile .**

Astfel avem **o justificare din p.d. v. social** : executarea în masă a datoriilor de la sate ,
constituie un pericol [.... Pentru că le desnaționalizăm

Avem și **o justificare din p.d.v.economic** : dacă nu dăm posibilitatea de prosperitate
și reînvierea acestor 3.300.000 de debitori țărani, înseamnă că însăși baza noastră economică
e distrusă , căci tocmai această clasă de debitori trebuie ocrotită .

În sfârșit, avem **și o justificare juridică** - justificare pe care o dați chiar dvs în proiectul de lege ,
și anume în capitolul în care vorbiți de exproprierea creanțelor și de delictul de uzură. "

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Plata datoriei -acum !**

" Și atunci vă întreb : **dacă această măsură este permisă de Constituția noastră ;**
dacă, într-adevăr . **tot ce s-a încasat dincolo de posibilitățile de plată ale debitorilor ,**
constituie fructul unui delict, al delectului de uzură și

dacă ceea ce a încasat în plus creditorul urmează să se compensesze cu ceea ce datorește
debitorul, **eu cred că există o justificare și din p.d.v. juridic**, și că , prin urmare ,
nu este **nici o piedică ca debitorul să plătească astăzi cât poate "**

" Cât trebuie să plătească ? **Mie mi s-a părut foarte curioasă socoteala aceasta**
de 15, 17, 30, de ani și eu cred că trebuie făcut altfel de calcul și o altfel de proporție .

Potârcă / 3 apr.'34

▣ **Conversiunea - concluzie**

" **Eu regret** că nu ați procedat astfel încât **să scăpăm** cu o oră mai devreme de coșmarul
aceasta al **lichidării trecutului și să ajungem în epoca constructivă** pe care toți bunii români
ne-o dorim . **V-aș fi felicitat dacă** ați fi făcut aceasta și **vă voi felicita dacă** modificați legea.

Dar parcă vă văd pe toți că **veți ofta ca mine, însă veți vota pentru lege** ,
așa cum este alcătuită " (**aplauze la PNȚ**)

Virgil Potârcă 7 3 apr.'34

1.i) **Gr.Iunian (PRȚ)**

(DAD, MO 37, șed. din 3 apr.'34 , p. 1550 - 1560)

[**LD : Iunian , care părăsise PNȚ și banca ministerială ,**
din auza soluției dată la conversiune ... este în poziție dificilă :

antiliberalismul lui - îl obligă la o **poziție critică față de guvern și PNL ;**
anti -PNȚ-ismul lui - îl împinge la o **critică și mai și...**

Și atunci, rând pe rând, **critică tot** , apărându-șii doar marota : **restabilizarea]**

Subtitluri, sublinieri, semne- îmi aparțin . Text integral - **fișier PNȚ**

[-----]

Iunian - Șeicaru / 3 apr.'34

▣ **Descătușarea agriculturii ? !**

▣ **Randamentul agricol**

Nu veți descătușa agricultura și nu veți înviora creditul .

De ce nu veți descătușa agricultura ? Plec de la datele d-lui raportor care arată că în **Oltenia** media datoriilor este de 5.123, în **Muntenia** de 3.323 , în **Transilvania** de 4.998, și în **Bucovina** de 11.000 .

-Pamfil Șeicaru : Aceasta este și în funcție de ce cultivă țărănul.

A venit dl Petrescu -Comnen , ministrul nostru de la Berlin, și a voit să asigure un contract , pentru nu știu câte sute de vagoane de plante industriale , și a fost imposibil să facă acest contract.

Dvs la fiecare moment veniți aici și proslăviți pe țărani , în timp ce țărănul se multumește să zgârâie numai pământul și să-l cultive prost ,fără nici un randament .

Prin urmare , cea dintâi chestiune care ar trebui să vă preocupe , ar fi să-l învățați cum poate să lucreze pământul , astfel încât să dea maximul de randament .

-Iunian : Dle Șeicaru, în primul rând , nu orice pământ se poate folosi la fel.

-Șeicaru : Dar tot pământul în Țara Românească se cultivă prost .

-Iunian : Eu cred că aceste critici aduse modului de exploatare a pământului din partea țărănului sunt , în orice caz, exagerate .

-Voce PNL : Cunoaște dl Șeicaru modul de exploatare a pământului , cum îl cunoaștem noi ?

-Șeicaru : Dvs îl cunoașteți din literatură , căci dvs sunteți agricultori de Calea Victoriei .

-Iunian : De sigur, dle Șeicaru, noi cunoaștem agricultura din cărți, și dvs o cunoașteți din realitate .

Dar nu uitați , că sunt peste 16.000 de agricultori dintre cei vechi, a căror piere sau reducere dvs o plângeți neconținut,

agricultori care cultivau bine înainte ; sunt peste 16.000 agricultori

din cauza deposedării cărora avem de înregistrat - ziceți dvs -

rezultatele proaste ale agriculturii de astăzi.

Ei bine, aceștia au rămas cu suprafețe mai reduse în urma exproprierii , deci cu o posibilitate mai mare de a face agricultura intensivă.

Ei bine, pentru ce nu o fac ? Pentru ce , ceea ce nu realizează țărănul, nu realizează nici acești agricultori ?

Pentru că, dacă ar realiza , cel puțin ei agricultura pe care o reclamați,

ar fi, desigur, suficientă suprafața de teren care constituie încă proprietatea lor,

ca să ne permită să exportăm vagoanele cerute de dl ministru Petrescu -Comneni pentru

Germania. Sunt de acord cu d-ta că trebuie realizat un alt mod de cultivare

a pământului, un alt mod de exploatare agricolă .

Dar , pentru ce vă referiți neconținut la țărani,

când sunt peste 16.000 de proprietari vechi, cu experiența trecutului,

cu regretul permanent al exproprierii , cu posibilitatea de a pune acum în valoare terenurile lor, ca să dovedească mai mult acum ,

deosebirea între modul cum fac agricultura țărării și cum o fac ei.

Iată că această învinuire adusă agriculturii țărănești , în folosul căreia

s-ar fi jertfit valoarea agriculturii noastre, nu este întemeiată.

-Eugen Titeanu : Nu uitați pe prietenul dvs , dl Marian, șef de organizație al dvs, care este o fală a agriculturii mari din această țară .

-dr. M.Macovescu : Dar este dator 20 milioane.

-Iunian : Dle Titeanu, este exact ce spuneți dvs,

dar cu o floare nu se face primăvara .

Când se va face o mai serioasă operă de educare în ce privește exploatarea

agricolă, și când se vor asigura debușeuri pentru rezultatele noilor metode

de exploatare, atunci vom obține venituri sporite .

[dă o serie de ex. privind exploatarea agricole, împrumuturile, datoriile, și felul cum sunt cuprinse în lege]

1.j) Nichifor Robu (LANC)

(DAD, MO 37, șed. de miercuri , 3 apr.'34 , p. 1560- 1562)

[LD : discurs **șocant , agresiv , iresponsabil , năucitor , fără precedent**, la tribuna parlamentului , chiar în **prestația Gărzii de fier sau a cuziștilor .**

Nu s-a mai răs în parlament , ca altă dată, de " bazaconiile " cuziste " !

Îmi pot imagina chiar o tulburare .Nu cu privire la tiradele lui antisemite , cu care lumea era obișnuită , ci pentru **amenințările care aduceau a nesupunere țărănească la adresa guvernului**, a partidelor de guvernământ, **cu revolta , cu înlăturarea, cu pedepsirea**

Și asta în condițiile în care **procesul Gărzii de Fier** era pe ultima sută de metri , în condițiile în care **se trăia sub regimului stării de asediu.**

Din nou mă întreb...de ce cuziștii au fost tolerați , așa cum au fost ?

Poate că acest discurs a contribuit mult la spiritul **legii apărării ordinei în stat**, și aducerea ei în dezbateri , **a doua zi .**

Dar dacă curajul lui Robu avea în spate **o atmosferă reală de revoltă ?**

Dar dacă aroganța lui Robu se baza pe vreun **sprijin ocult extern ?**

ACCuza lipsește din Parlament ; este doar Gh.Cuza și ceilalți]

Supratitluri, sublinieri, semne , colorări, îmi aparțin Document integral **fișier LANC**

Nichifor Robu / 3 apr.'34

▣ Legile conversiunii

[-----]

" **Eu** din capul locului, d-lor deputați, ca unul care **nu am studiat problema datoriilor**

în birourile Capitalei, **ci am studiat-o la fața locului,**

și nu am studiat-o, ci am trăit-o cu debitorii împreună,

vă declar și de data aceasta, cum am declarat-o în cele două legislaturi trecute,

că **problema datoriilor, așa cum doriți dv. partidele să o rezolvați,**

va mai trece de multe ori pe la această tribună, și cu alte guverne, nu numai cu guvernul dv.

și **nu va înceta ca problemă a datoriilor,** mai întâiu **pentru că**

ea nu este pusă în sensul ca să satisfacă și să lichideze datoriile țăranilor,

ci a salva ce poate să mai salveze pentru bănci.

Așa vedem noi de acolo, din fundul țării, din Bucovina, rezolvarea problemei datoriilor.

- **O voce :** Rău vezi !

-**Nichifor Robu :** Rău, fiindcă eu nu sunt nici bancher, nici cămătar,

și atunci **văd așa cum o văd cei ce m-au trimis pe mine aici**

și zic că **această problemă nu se va putea rezolva nici cu această lege,**

căci ea depinde de o altă problemă, mult mai mare, și **pe care**

nici unul din partide nu v-o însușiți și nu sunteți capabile să o rezolvați.

Ea ne revine nouă să o rezolvăm, foarte curând , după cum vedeți dv. singuri."

[-----]

Nichifor Robu / 3 apr.'34

▣ Problema jidovească

▣ Datoriile , cămătăria

" **Problema datoriilor** depinde de problema evreiască cum îi ziceți dv.,

sau **problema jidovească,** cum zicem noi. [-----]

Străbunii noștri nu împrumutau cu camătă, când împrumuta unul de la altul

cereale sau alte lucruri în natură. **Ei nu împrumutau un sac de grâu**

ca să primească doi îndărăt, ci împrumutau un sac de grâu

și primeau tot un sac de grâu.

Această meserie, a cămătăriei, a fost de când este lumea ; dar, mai precis, de când există jidovimea pe pământ.

Noi știm din însuși textul scripturilor că Mântuitorul, când propovăduia pe pământ mântuirea oamenilor, s-a întâlnit în templu cu cămătarii care făceau schimb și înșelau lumea și i-a scos cu biciul și cu funia din biserică, zicând că acolo este lăcașul de închinare.

Sinagogile și cheiderile jidovești sunt și astăzi aceleași cuiburi de conspirație unde jidanii pun la cale jăfuirea noroadelor creștine.

Noi întâlnim acest neam ori unde pe pământ, înșelând ; și dv., știți că de pretutindeni jidovimea a trebuit să fie eliminată și a fost eliminată pe cale brutală, pentru ca să se rezolve problemele, pe care le aducea odată cu venirea în mijlocul diferitelor națiuni.

De aceea și la noi, acestei probleme a datoriilor și a multor alte probleme, li se va pune capăt odată cu eliminarea jidanilor din mijlocul nostru."

(Aplauze pe băncile L.A.N.C.) .[-----]

Nichifor Robu / 3 apr.'34

▣ Politizarea conversiunii

▣ Demagogia electorală

▣ Programul cuzist

" Dv. sunteți datori să îndrumați un proiect de lege în această direcțiune. Acest proiect de lege va trebui făcut ca să rezolve problema acestor datorii în sensul în care chiar dv. propovăduiți nesinceri și cu gând de vicleșug, atunci când mergeți după voturi prin alegeri în mijlocul țăranilor.

Am asistat aci la validări și am văzut cum ați venit și de o parte și de alta și v-ați acuzat de la această tribună reciproc, național-țărăniștii cu liberalii, că în timpul alegerilor ați prezentat manifeste, semnate de către capii conducători ai organizațiilor dv., din județe, întocmite așa cum cereau nevoile țăranilor, făgăduind că veți veni cu un proiect de lege pentru ștergerea datoriilor.

Au venit domnii de pe băncile opoziției și v-au acuzat pe dv.

Desigur că acela care făcuse pozna aceasta s-a ascuns și nu a mai apărut aci ; dar atunci când v-ați dus în fața țăranimii și ați vrut să recoltați voturi așa ați făcut, iar acum nu împliniți aci , ceea ce ați făgăduit acolo.

Acolo făgăduiați numai ca să induceți în eroare pe alegătorii care ne votau pe noi tocmai pentru acest program pe care noi îl aveam și îl vom îndeplini.

D-lor deputați, un astfel de proiect de lege trebuia să aduceți.

De altfel îl vom aduce noi foarte curând cu guvernarea cuzistă. "

[-----]

Nichifor Robu / 3 apr.'34

▣ Conversiunea Tătărescu -Sassu

▣ Datoriile țărănești

[-----]

Este de ajuns ca țăranul să aibă un petec de pădure, ca să-l examinați de nu știu câte ori **dacă** intră în conversiune sau nu.

Dv. sunteți liberi să faceți proiectul cum vă convine dv., pentru că sunteți aci majoritate, și îl faceți pentru băncile dv., ca să le salvați, **nu pentru țărani.**

Dar să știți un lucru, că oricum ați face dv., proiectul, legea care va rămâne, va fi aceea pe care o va putea executa țărănimea ; aceea va fi legea, legea firească.

Ori cât ați legifera dv., de pildă într-o lege a oștăriei, dacă ați pune prin o astfel de lege în spatele soldatului o greutate de 150 kg. de munițiuni, pentru ca să poată bate

mai repede pe dușmani, desigur că prin asemenea lege ați turti pe soldat încă de la început și nu l-ați mai putea trimite în război.

Tot așa se întâmplă și cu țăranul în acest proiect de lege.

Dacă puneți în spinarea săteanului ceea ce nu poate suporta și cereți impozite de așa natură încât numai decât îl sugrumați, când nu le poate plăti, nu veți mai avea la cine apela ca să sprijine acest stat.

În zadar faceți această lege, pentru că ea nu se va executa.

Vă făgăduiesc și făgăduiala mea este sinceră, cum nu este proiectul dv."

[-----]

Nichifor Robu / 3 apr.'34

▫ **Paternitatea Conversiunii : congresele țărănești LANC**

[-----]

Dv. ridicați chestiunea paternității în anul 1930-1931.

Or, eu, în 1929, am fost arestat și ținut luni de zile în închisoare, pe chestiunea datoriiilor, chiar sub guvernarea Național Țărănistă și sub iorgھیști-liberali, în alegerile din 1931. În asemenea condițiuni,

cum puteți revendica dv. paternitatea acestei legi ?

Dv. m-ați arestat atunci, spunând și declarând în gazetele dv., în special în Bucovina, că sunt nebun că pun chestiunea aceasta, să nu se plătească aceste datorii integral, sau că s-ar putea ca aceste bănci sau acești jidani sau negustori cămătari să nu execute țăranii pentru datorii. [-----]

Noi, însă, din 1929 și 1930, ceream acest lucru prin congresul țăranilor,

unde am discutat problema datoriiilor și am venit cu o propunere, acceptată de țăranime, anume ca aceste datorii să fie reduse cu 75 la sută, dar mai întâi să se facă revizuirea lor și să se scadă cametele care au fost acolo, din cale afară de mari.

Dacă revizuirea datoriiilor se făcea atunci, așa cum am cerut noi, mai că nu era nevoie de o reducere cu 75 la sută și noi ne-am fi schimbat rolul, țăranimea din debitoare, ar fi devenit creditoare, iar debitorii noștri rămâneau jidanii de acolo.

[-----]

Nichifor Robu / 3 apr.'34

▫ **Țărănimea bucovineană - "creditoarea" jidanilor**

▫ **Ei, Robu -reprezentant al țăranimii "creditoare "**

Aceste proiecte noi le-am examinat, împreună cu țăranimea, în congresele noastre și în marele congres regional dela Rădăuți,

Legea aceea a fost pusă la vot și țăranimea a votat să fie arsă.

Și a fost arsă în fața a 15.000 de țărani.

Din momentul acela țăranimea din Bucovina a socotit că acea lege era inexistentă și, desigur, că niciun țăran nu s-a ținut de dânsa, fiindcă nu era posibil. "

" Dv. prezentați acum un nou proiect, care va avea, probabil , aceeași soartă.

În aparență pare că sunteți generoși, că veniți într-adevăr

să reduceți pentru Bucovina, chiar 70 la sută din datorii.

Face impresia că voiți în adevăr să salvați situația debitorilor de acolo.

Dar, d-lor, d-nii din majoritate, care reprezintă Bucovina, știu bine că

noi acolo nu mai datorăm nimic ; că eu, în special, care reprezint țăranimea bucovineană și până acum am reprezentat pe debitorii țărani,

mi-am schimbat rolul și, în adevăr am un rol mult mai ușor în fața dv. :

eu nu mai reprezint debitorii, am venit să reprezint creditorii din Bucovina.

(exclamații pe băncile majorității).

Da, d-lor, pentru că țăranimea din Bucovina nu mai este datoare nimănui.

Ea a fost jefuită și sărăcită și noi am venit să cerem prada înapoi,

fiindcă noi suntem creditorii, nu jidanii și băncile de acolo.

(Vii aplauze pe băncile L.A.N.C.) .

Noi cerem ca toată această jidovime, care n-a adus nimic cu ea când a venit în țară, decât bocceaua subțioară și bățul în mână, să ne dea înapoi prada întregă.

Din bocceaua cu care au venit nu le luăm nimic, cerem să ne dea înapoi ceea ce ne-au jefuit,

fiindcă noi, Românii, suntem creditorii jidanilor din Bucovina, cu toate pământurile, pădurile, târgurile și celelalte averi, ci ni le-au jefuit "

(Aplauze pe băncile L.A.N.C.) .[-----]

Aceasta este o măsură inoperantă la noi și vă declar – ne vom mai întâlni la această tribună – că veți fi bucuroși dacă țărănimea va accepta ștergerea datoriilor și nu va cere și o socoteală cu aceia care au jefuit-o."

Aceasta este situațiunea țărănimii din Bucovina și, desigur că și din restul țării.

[-----]

Dar vedeți că în situația de **astăzi, când sunteți dv. la putere [PNL]**

și când **mai este un partid, care s-a unit cu altul, ca să fie mai tare, [PNT]**

totuși ați rămas neputincioși în fața voinței alegătorilor dela Soroca, care au spus, prin votul lor, că în Parlamentul Țării trebuie să vină cuziștii.

Iar la 29 aprilie a. c., va face aceeași dovadă, în alegerile parțiale,

țărănimea dela Rădăuți

și ca mâine o să vă sune la porțile Bucureștiului, voința Nației,

care va aduce guvernul Cuza (întreruperi pe băncile majorității),

când veți fi bucuroși să mai puteți veni aici trei sau patru să vă spuneți jalea.

Mi se pare însă că nici măcar rolul acesta nu-l veți putea avea."

(Întreruperi, protestări pe băncile majorității).[-----]

Robu / 3 apr.'34

▣ Concluzii

D-lor, **acestea fiind considerațiunile generale, pe care aveam să le aducem acestui proiect,**

noi vă declarăm că țărănimea din Bucovina se constituie creditoarea jidanilor

și băncilor pentru toate averile ei, jefuite de către cămătarii jidani și jidoviți

și cer un proiect de lege prin care să se exproprieze jidanii jefuitori din Bucovina și să

dea prada înapoi, ca țărănimea să reentre în posesiunea bunurilor ei,

bunuri care i-au aparținut. Acest proiect de lege, Bucovina nu-l primește !

(Aplauze pe băncile L.A.N.C.) .

-D-I dr. M. Mărcuș, vicepreședinte : Suspend ședița. (Ședința se suspendă)

N.Robu / 3 apr.'34-

1.1.) **V.P. Sassu (ministr. agricult.) , discurs final ,**

NNSăveanu : votarea luării în considerare a legii .

(DAD, MO 37, șed. de marți 3 aprilie 1934, p. 1573-1576)

[LD : discurs emblematic pentru **țărănismul liberal** . Apar clar deosebirile , din acest p.d.v., între **PNL și PNT** . **Argumente economice, sociale, politice ,etice .**

Fără echivoc , agrarienismul liberal - : sprijinul pentru agricultorii mari și mijlocii ;

Fără echivoc : importanța creditului și a instituțiilor de credit .

Lipsă de reacție : criticile naționaliste, antisemite ,]

Supratitluri, sublinieri, semne, colorări, îmi aparțin . Doc. integral - **fișier PNL**

/ **Conversiunea Argetoianu , Mironescu , Vaida /**

/ **Conversiunea Tătărescu : scop, ținte, principii /**

/ **Conversiune de drept, uniformă, automată, circulantă : debitorii rurali și urbani //**

/ **Conversiune : radicală, automată, de deplin drept /**

/ **Răspuns obiecțiunilor opziției : datornicii mici /**

/ " " " : **băncile populare , cooperația /**

/ " " " : **dobânzile /**

/ " " " : **datoriile țăranilor**, a agricultorilor /
/ Elogiu agricultorului / **Elogiul țăranului** /
/ **Solidarism economic, social, moral** - nu ură și luptă de clasă //
Sassu / 3 apr.'34

▣ Legea Tătăărăscu-Sassu

" În fața acestei situațiuni, **guvernul țării**,
ținând seamă de **concepția și ideologia Partidului Național-Liberal**,
precum și de **experiența dobândită** prin inaplicarea celor două legiuiri anterioare de
conversiune, **prezintă proiectul de față**, care **are două ținte și un singur scop**.
Cele două ținte sunt :

- 1) **Descătușarea producției naționale** prin lichidarea definitivă a datoriilor din trecut, și
- 2) **Reînvierea creditului** în general și a instituțiilor de credit în special .

Prin atingerea acestor ținte, realizăm **scopul final al legii care este :**

Redresarea și învierea vieții economice și financiare a țării.

(**Vii aplauze pe băncile majorității**).

Pentru a nu cădea în greșala vechilor legi de conversiune,
noua legiuire a adoptat următoarele **principii călăuzitoare :**

- 1) Ea atacă de front problema conversiunii, recunoscând în mod sincer,
că în urma **scăderii prețurilor** bunurilor și a **sporirii puterii de achiziție**
a monetei noastre, **plata integrală a creanțelor contractate** anterior crizei actuale,
constituie, atât o imposibilitate materială, cât și o vădită inechitate.
În consecință, proiectul de lege, **făcând o înțeleaptă aplicațiune a teoriei impreviziunii,**
prevede o reducere masivă a creanțelor ,
pentru a le **adapta puterii actuale de plată a debitorilor ;**

- 2) Noul proiect **asigură creditorilor încasarea la timp a sumelor rămase de plată,**
dându-le satisfacția că cel puțin **acest rest le va fi plătit în mod efectiv ;**

- 3) Un alt principiu de bază a noului proiect constă în **repartizarea echitabilă**
a reducerilor decretate de el, **între creditorul direct al debitorului**
și **creditorii celui dintâi**, pentru ca **astfel pagubele provocate de conversiune**
să se repartizeze asupra tuturor părților creditoare.

În acest scop, **statul și Banca Națională vor face însemnate și reale sacrificii,**
prin **finanțarea parțială și efectivă a conversiunii .**

Spre deosebire de legile precedente, **proiectul nostru asigură legii un mecanism simplu,**
suplu și automat. Într-adevăr, el **eliminând toate dificultățile procedurale sau de fond,**
realizează o conversiune de plin drept, rapidă, automată și circulantă.

(**Vii aplauze pe băncile majorității**).[-----]

Sassu / 3 apr.'34

▣ Debitorii agricoli și urbani

" **Atât debitorii agricoli, cât și cei urbani,** se vor bucura de beneficiile prezentei legi,
fără a fi aduși în fața justiției.

Marile reduceri ale creanțelor agricole – care merg până la 70% din totalul datoriilor –
ca și **reducerile mai mici ale creanțelor urbane** – fiind declarate de plin drept,
vor opera în mod automat, fără a mai fi nevoie de instanțe speciale de judecată.

Debitorii vor putea deci invoca aceste avantagii pe cale de contestație

în fața instanțelor de drept comun, în cazul unei urmăriri nedrepte din partea creditorilor săi.

Prin urmare, **toți debitorii care îndeplinesc prescripțiunile acestei legi,**
se vor bucura de **o conversiune de drept.** (**Vii aplauze pe băncile majorității**).

Proiectul guvernului, desființând multiplele condițiuni ce se cereau debitorilor agricoli,
cu privire la întinderea proprietății, cuantumul, originea, natura și destinația datoriei
– condițiuni care provocau procese cu lungi cercetări, expertize, mărturii, discriminări, șicane,
cheltuieli și nesiguranță – **a acordat debitorilor agricoli o conversiune uniformă și automată,**
necerându-le decât dovada simplă și ușoară că sunt proprietari agricoli."

(Vii aplauze pe băncile majorității). [-----]
Sassu / 3 apr.'34

▣ Obiecțiunile opozanților :

▣ Datornicii mici ...

" D-lor deputați, dar **reprezentanții opoziției** au mai făcut și alte obiecțiuni. Voi remarca câteva.

S-a spus de d-l Madgearu, în comisie, în mod ostentativ și dojenitor :

< Dv. ați lărgit conversiunea pentru cei mari ; ați îngustat-o pentru cei mici > ; această afirmare a repetat-o în ședința Camerei și d-l Ghelmegeanu.

Să vedem dacă obiecțiunea aceasta este întemeiată .

Am îngustat noi conversiunea pentru cei mici ?

Prin acest proiect, în ce privește pe **datornicii cei mici, până la 10 hectare,** noi am acordat **o reducere masivă de 50% pentru toți debitorii agricoli,** reducere care **în anumite condițiuni ajunge până la 70% .**

Legea Vaida a acordat însă **o reducere de 50% numai unei categorii de debitori,** proprietari **până la 10 hectare.** Pentru o parte din acești debitori,

legea Vaida a acordat **numai o reducere de 25%,**

când noi acordăm o reducere de 50%, de 60% și 70% pentru toți,

[-----]

Sassu / 3 apr.'34

▣ Obiecțiunile opozanților :

▣ Datoriile

Datoriile țăranilor mici

Desigur, **dv. ați fost seducători față de săteni,** căci ați arătat fiecăruși sătean **avantajiiile** criteriului dv., după care **declarați intangibile două treimi din veniturile lor anuale,** neputându-se urmări decât o singură treime din aceste venituri.

Dar ați uitat să adăogați la lămuririle date sătenilor **că, conversiunea aplicată după acel criteriu , ar fi durat un timp de 60-70 și 100 de ani.**

Dacă ați fi dat și această lămurire, desigur că **fiecare sătean v-ar fi respins** atunci cu îndârjire și indignare **această generozitate a dv.,** care nu era decât **formală** și, dați-mi voie să adaog, **ipocrită.** (**Aplauze pe băncile majorității**).

Datoriile proprietarilor mari și mijlocii

În ceea ce privește regimul pentru proprietarii mijlocii și mari, **ne-ați făcut o acuzațiune, că am lărgit pentru ei conversiunea**

și ne-ați făcut și imputarea că am supus toate categoriile de agricultori la același tratament.

Dar tocmai acesta este un punct de mândrie și de onoare pentru noi,

că am aplicat un tratament uniform pentru toate categoriile de plugari,

fiind vorba de **aceeași boală, provocată de aceleași cauze,**

era deci nevoie de **aceleași tratament.** (**Aplauze pe băncile majorității**).

Căci și din punct de vedere **economic,** cât și din punct de vedere **social ,**

diferențierile și hotarele pe care dv. le-ați făcut, nu erau decât **arbitrare ;**

pentru că dacă, din punct de vedere economic, **fenomenul deprecierei** bunurilor

s-a produs în agricultură, el **nu a putut să se oprească la hotarul de 10 sau 50 hectare,**

ci el a influențat la fel toate categoriile de plugari .

Din punct de vedere economic **nu puteați dv. să creați proprietarilor dela 10 hectare în sus**

un regim vitreg, căci **agricultura este o realitate unitară** supusă acelorași legi și la aceleași primejdii. **Ea luptă cu aceleași greutăți,** oricare ar fi întinderea de pământ a plugarilor.

Nu erau câțiva, nu erau 100 sau 1.000 de agricultori cu o întindere de pământ mai mare de 10

hectare, ci sunt 155.000 de agricultori, care au în total 4.453.000 hectare de pământ ;

sunt 155.000 gospodării agricole pe care dv. nu aveți dreptul să le supuneți

la un regim de vitregie, de ură și de dușmănie.

Un agricultor dintr-o asemenea categorie – din proprietatea mijlocie și mare, - **avea drept la același tratament legal al conversiunii,** pentru că este un factor important de producție."

VPSassu / 3 apr.'34

▣ Pământul țării

▣ Elogiul agricultorului

Dați-mi voe ca ministru al agriculturii, să **protestez împotriva diferențierii neeconomice, prevăzută de legile anterioare de conversiune** , și să constat că,

după cum **avem o mare nădejde în productivitatea proprietății țărănești,**

pe care **o vom stimula și încuraja** prin legiuirile pe care le vom prezenta

(**aplauze**), **avem în același timp o mare nădejde în acești calificați agricultori**

care **au făcut investiții pentru o agricultură mai tehnică, mai științifică,**

pentru o producție mai intensificată și calitativ mai superioară.

Ei sunt frații mai mari ai plugarilor mai mici. (**vii aplauze**) .

Pe toți aceștia dv. **i-ați pedepsit cu un tratament vitreg, i-ați lăsat la voia întâmplării ; ați crezut că ei pot să fie deposedați și înlocuiți prin alții.**

Un agricultor nu se poate improviza, nu se poate ușor înlocui,

un agricultor nu este un cămătar care s-a dus să cumpere o moșie

pentru exploatare sau pentru agrement.

Un agricultor este un om care are pentru meseria lui **o lăudabilă și atavică pasiune,**

care are **un atașament sufletesc pentru lumea pitorească a satelor,**

pentru lumea variată a câmpului, care are un **atașament sufletesc pentru glie și pentru plug,**

pe care **aburul brazdei calde și al suflării vitelor de muncă îl înduioșează,**

pe care **grija îl scoală din somn cu 2-3 ceasuri înainte de scularea soarelui,**

care vede în fiecare lucru din lumea lor, amintiri duiioase.

Acolo la sat, acolo în lumea câmpului și-a făcut copilăria,

în satul acela își are **și leagănul copilăriei și mormântul părinților, a bunilor și străbunilor lor** .(**Aplauze pe băncile majorității**) .

Pe un asemenea agricultor nu-l poți improviza și înlocuirea lui ar fi și o greșeală

și o mare pagubă pentru economia noastră națională. (**Aplauze pe băncile majorității**) .

Sassu / 3 apr.'34

▣ Lupta de clasă ?!

▣ Elogiu țărănimii

Dar din punct de vedere social, greșala este și mai mare.

Ați voit, fiindcă ați privit problema sub un aspect electoral ,

să adânciți hotarele între clasele componente ale plugăriei și ale societății noastre,

aplicându-vă politica luptei de clasă, ați făcut o mare greșală .

În trecut a fost un mare proces între țărănimea noastră, obișnuită de atâtea secole

de suferințe și de umilințe, și **marea și latifundiara proprietate**

pe chestia **repartiției pământului țării.**

Acel proces a fost definitiv rezolvat și cu mândrie o spunem , **tot prin acțiunea și**

înțelepciunea Partidului Național Liberal, (**aplauze prelungite și îndelung repetate pe băncile**

majorității), care, **cu același curaj** cu care atacă astăzi problema gravă a conversiunii

a atacat problema agrară și a rezolvat-o în mod definitiv

și cu **deplina satisfacere a drepturilor țărănimii noastre.** (**Aplauze pe băncile majorității**) .

Acum nu mai aveți dreptul să mai ațâțați și să mai faceți o politică de agitațiuni

pe chestia aceasta. Da ! **Spuneți că vă este scumpă țărănimea,**

că pentru ea ați format partidul dv. țărănist,

dar, oare, **puteți tăgădui partidului nostru dragostea lui pentru țărănime ?**

Dragostea noastră am dovedit-o prin operele mari democratice,

făcute **numai în favoarea ei și pentru desrobirea ei !**

Dragostea noastră pentru țărănime nu este o vorbă deșartă – o vorbă electorală – ci un adevărat sentiment religios.

Credem în această religione – și această credință ne purifică și ne înalță sufletele, ne dă puterea morală ca , **ori-de-câte-ori țărănimea este într-un impas greu, să intervenim pentru ea.** (**Aplauze prelungite pe băncile majorității**) .

Ea este clasa de temelie a poporului nostru și tezaurul cel mai nepieritor și mai neprețuit al Statului Român. (**Vii aplauze**) .

Să avem față de țăranul nostru o ținută demnă, să nu-l amăgim,

să ne apropiem de el cu **sinceritate**, să ne apropiem cu un **sentiment de dragoste, să-l iubim, dar să nu-l lingușim. Să nu ne plecăm la slăbiciunile lui**

ci **să-i întindem mâna noastră în mâna lui bătătorită, pentru ca să-l ridicăm la o situațiune mai bună și pe care trebuie să i-o pregătim.** (**Aplauze prelungite pe băncile majorității**) .

Să nu-i sgândărim mai ales rănilile sale din trecut ; să ne apropiem de țăran cu interes, cu interes pentru el, nu pentru noi și să nu-i sgândărim anumite răni, plângând alături de ei – noi cu plânsetul fals, ci cu durerea reală. (**Aplauze prelungite pe băncile majorității**) .

Să luminăm țăărănimea, să o educăm, să o îndrumăm,

pentru că este **clasa care a îndurat umilința, care a îndurat atâtea secole de suferință, care a pățimit atâtea secole de umilință, care a stat atâtea secole în întunecime și în împilare. Ea poartă toate gloriile trecutului, toate greutățile prezentului și toate nădejzile viitorului și neamului nostru.** (**Aplauze prelungite pe băncile majorității**) .

lată d-lor, că și din punct de vedere social, **când dv. mergeți cu această politică de învrăjpire, după părerea noastră, nu numai greșită, dar, chiar primejdioasă,**

noi avem dreptul să vă opunem politica noastră de armonie și de solidaritate socială și să vă spunem că faceți o imensă greșală când trasați hotare în categoriile sociale ale agriculturii, hotare pe care noi nu putem să le admitem.

Noi, în această lege, și din punct de vedere economic și din punct de vedere social am prevăzut un tratament uniform și egal pentru toate categoriile de plugari."

(**Aplauze prelungite pe băncile majorității**) .

Sassu / 3 apr.'34

▣ Legea -concluzii

D-lor deputați, **d-l prim-ministru dorește** să ajungem mai repede la votarea acestei legi și **dorința aceasta este și a dv., adică a țării,** pentru că dv. sunteți ecoul țării.

Mă voi conforma și eu acestei dorințe și nu voi urma pilda altor oratori, intrând în labirintul teoriilor și al principiilor, nu voi rătăci în bărăganul generalităților,

ci fixat dela început pe tărâmul realităților, voi termina cuvântarea mea cu **o concluzie :**

Am examinat legea împreună cu dv. și am ajuns la această convingere

că facem o lege bună ; o lege de reparațiune economică, financiară și morală ;

o operă de pace și dreptate socială, o lege ce constituie pentru Partidul Național Liberal – și de această dată – un act de mare înțelepciune și de prevedere națională."

(**Aplauze prelungite pe băncile majorității**) .

De aceea, **vă rog din toată inima mea curată și doritoare de bine**

să votați cu toată încrederea și cu toată însuflețirea acest proiect de lege."

(**Aplauze prelungite pe banca ministerială și pe băncile majorității**) .

VPSassu / 3 apr.'34

-N.N. Săveanu, președinte : **Discuțiunea generală este închisă.**

Se pune la vot luarea în considerare și se adoptă.

-N.N. Săveanu, președinte : se trece la discuțiunea pe articole,

Finis dezbaterile generale la **Conversiunea IV / 2-3 apr.'34**

2.) Legea pregătirii premilitare ,28 apr.'34

G-ral N. Uică (ministru Apărării) , **Pompiliu Bădeanu** (raportor)

(DAD , MO 50, șed. de sâmbătă , 28 apr.'34 , p. 2638- 2643)

[LD luni, 20 ianuarie 2003 : se discută în sâmbăta Paștelui , după legea OETR , în ultima zi a sesiunii parlamentare Extrag informații de la discuția generală]

2 a.) PCAndrei (PNȚ)

/ Legea de organizare a Ministerului de Apărare și premilităria /
/ Necesitatea scurtării serviciului militar ptr. țărani , condiționate de școlarizare /
/ Premilităria - concluzii : da , la sate (condiționat) ; cât mai puțină la universități
PCAndrei / 28 apr.'34 , retro'30

▣ Educația premilitară

" Educația premilitară era dealtminteri prevăzută în legea de organizare a Ministerului Apărării Naționale , încă din prima noastră guvernare din 1930 , așa încât noi am avut în vedere anumite necesități ale țării .
Ne gândeam , între altele, și la scurtarea serviciului militar , pentru că una din doleanțele tinerilor , era să se mai reducă termenul de seveciul militar.
Atunci, firec, era nevoie de o pregătire anterioară "
PCAndrei / 28 apr.'34

▣ Țăranii și serviciul militar

[LD : chiar luat pe " nepregătite " ... totuși în improvizația lui Petre Andrei, prea des apar bunele intenții ale PNȚ rămase în stadiu de deziderat !]
" În legătură cu tendința într-o mai bună organizare a vieții țărănești și pentru educarea tineretului, ne-am gândit noi cei care eram la ministerul Instrucțiunii , să ușurăm cât mai mult accesul la cultură, să avem cât mai multe instituții la îndemâna țăranilor , pentru ca cei care au învățat 4 clase primare să nu uite tot ce au învățat .
" Acum [când ?] s-a introdus un aliniat în legea învățământului primar , prevăzându-se posibilitatea scurtării serviciului militar , pentru absolvenții cursului complementar . Acesta este desigur un deziderat , pentru că nu depinde de Ministerul In strucțiunii , ca să hotărască această chestiune, ci de Ministerul Apărării Naționale.
Până acum, țăranii nu aveau nici un folos din faptul că frecventau școala primară completă cu 7 clase. [LD : dar de ce trebuiau să aibă un alt folos decât învățătura ?!]
Pentru ca să-i stimulăm, am introdus acest deziderat și v-am rugat să găsiți posibilitatea de a-l introduce și în legea dvs. Cred că aceasta se poate face cu ocazia prezentei legi, pentru că nu veți veni așa de repede cu modificarea legii de organizare a armatei ..
[-----]
Aceasta m-a făcut să mă gândesc dacă în situația actuală de la noi , nu ar fi nevoie de o altă disciplină , nu numai de disciplină rigidă , militărească, pentru că aceasta ar fi prea puțin când sufletul poate fi dezorganizat .
Și atunci, opera de educare și de organizare sufletească ar putea fi dată de această organizare ...tată de această organizare quasi militărească.
[-----]
PCAndrei / 28 apr.'34

▣ Premilităria - concluzii

[LD pe scut, Petre Andrei era de acord cu premilităria la sate ... dar o considera inutilă în universități.]
" D-le ministru, cred că trebuie să aveți grijă ca educația premilitară să nu împiedice funcționarea institutelor superioare de cultură , așa cum sunt școlile superioare țărănești [LD !?]
Noi am făcut câteva astfel de școli de acest fel , pentru ca tinerii de la 19 -21 ani să le frecventeze .
Să îmbinați educația premilitară cu activitatea acestor școli superioare țărănești ,
Petre Andrei / 28 apr.'34

Vacanța parlamentară

3.) Al.Vaida-Voievod , interview : guverne / partide / doctrina PNȚ / , 4 mai 1934

("Dimineața" , an 30, 6 mai '34 - H.Soreanu)

Cluj, 4 mai

Vaida i-a promis că va face declarații. L-a primit și, după o discuție de 3 ore, atingând cele mai variate probleme, a făcut următoarele declarații :

[-----]

-Ce spune despre doctrinele politice și orientarea PNȚ ?

" Un partid național nu poate fi decât țărănesc și un partid țărănesc nu poate fi decât național.

Într-un stat în care 80% din populație sunt țărani agricultori, trebuie să se țină seama de această realitate.

" Toate serviciile statului trebuie, înainte de toate, să poarte de grijă, de posibilitățile, de interesele atât materiale cât și culturale ale țărănimii.

" Orașele nu pot evolua normal **câtă vreme nu se bazează pe o țărănie înstărită, cât și ridicată din punctul de vedere al standardului vieții materiale și culturale.**

" În consecință, pentru mine, cuvintele de dreapta sau de stânga, de liberalism sau de conservatorism, de democratism sau de reacționarism, de constituționalism sau neconstituționalism, rămân simple vorbe pentru a servi păreri îndreptățite sau neîndreptățite , interese de ordin subiectiv sau obiectiv, dar , în definitiv, simple vorbe.

" Important mi se pare numai ca statul să fie reprezentantul echilibrării conflictelor de interese dintre cetățeni, promovând interesele țărănimii noastre la acel nivel care să ne îndreptățească de a putea numi

această țară de țărani ,agricultori români, nu numai ca definiție geografică ci ca valoare intrinsecă : România Mare "

-Ce părere are despre campaniile duse în problema muncii naționale ?

" Ar fi necesar ca selecțiunea cea mai aprigă să se facă cu tineretul român , începând din clasele primare , și ca slujbele cu răspundere , în situațiile de conducere , să nu poată pătrunde decât un numerus clausus românesc , trecut prin toate sitele controlului , atât din punctul de vedere al calificației , al caracterului, cât și al forței de inițiativă și de perseverare . [-----]

Al.Vaida -Voevod /4 mai '34

4.) Vlad Dimitriu (PRȚ- Galați) , (DAD, MO 13, 3 iul.'34, p. 983- 987)

[LD : în pofida tendințelor negaționiste ale iunianștilor , ca înverșunat opoziționist, la adresa celor două partide mari, PNȚ și PNL,

un sâmbure de adevăr există în afirmațiile lui , privind **oportunismul legii** , pus pe seama **simpatiilor opiniei publice** pentru **manifestările naționaliste ale extremismului de dreapta** . **Subiectul a fost ocolit de ceilalți oratori.**

În realitate, această problemă era deosebit de complicată și , cumva, irezolvabilă .

Care era , cu adevărat ,dimensiunea industriei românești , în acel moment?

Asta nu înseamnă că **bășcălia lui** privind **industria " națională"** și pledoaria pentru **"stat țărănesc"** depășesc discursul demagogic radical-țărănesc.]

Dimitriu / apr.'34

▣ Stat agrar -industrial ? !

▣ Stat țărănesc !

"Die ministru, nu v-ați mai săturat , în această țară, de industria așa-zisă națională ?

Nu vreți să sfârșiți o dată cu această zisă industrie națională ?

Ex. La Galați și Brăila, " fabrici " care decortichează orezul.

Materie primă națională ? orezul este din Brazilia !

Muncă națională ? muncitorii sunt străini !

Aceasta este industrie națională ?!

Nu avem noi și o industrie a mătăsii ?! La ce ne trebuie ?

Dvs vreți acum să mai **inventati** încă un soi de industrie parazitare , ca și cele din trecut ?

Sfârșiți o dată cu dânsel !

[-----]

Raportorul la lege vorbește despre **un stat " cu serioase resurse industriale"**

De resurse industriale, da . Dar nu un stat care să aibă nevoie de **atâtea legiuiri,**

atâta **bătaie de cap** și **menajamente** pentru ca **să-și facă industrie națională, nu**

[-----]

" Se vorbea deunăzi aici și **se lua în derâdere statul țărănesc , care mâine va fi o realitate.**

Se spunea: **statul țărănesc este sărăcie.** Ca și cum statul de azi ar fi belșug !

Noi , dacă trăim, **trăim tot din statul acesta țărănesc ;**

căci **din acest stat țărănesc și din această muncă țărănească** , care nu este proteguită cum ar

fi trebuit, **plătim noi cuponul extern.** Nu plătim cuponul extern, salarii și pensii, din exploatarea

întreprinderilor industriale, pe care le menajați indirect

Vlad Dimitriu / 3 iul.'34

5.) **M.Manoilescu** , România, stat național- corporativ , 1934

Tipografia ziarului " Universul " , București.

Manoilescu / '34

▣ Liga Corporatistă

▣ Reforma constituțională

În **aprilie 1932**, în primul număr al revistei "**Lumea Nouă** " , el lansa **ideea corporativă,**

pornind de la necesitatea funcționării statului , în interesul țării, **deasupra partidelor,**

regelui revenindu-i dreptul exclusiv să conducă aceste interese .

Deviza era : "**Regele și Parlamentul Corporativ !** "

În acest scop, s-a organizat "**Liga Național Corporatistă** " , al cărui președinte era **Manoilescu**

, actual **senator** , reprezentând **Corpului industriașilor** . (p. 7-8)

În ediția revăzută a studiului , MManoilescu **renunța la ideea unei singure Camere**

reprezentative, **optând pentru sistemul bicameral,**

compus dintr-o **Cameră economică** și un **Senat social-cultural**

destingând existența a **două mari clase de corporații** (p. 3)

Liga nu preconiza o revoluție politică , ci o serie de reforme legale,

a căror **bază** trebuia să fie **o reformă constituțională.** (p. 29)

M.Manoilescu / 1934

▣ Liga Corporatistă

▣ Țeluri , Principii

Țelul Ligii era să faciliteze **soluționarea problemelor economice, sociale și culturale** ale țării

și să permită **realizarea unui echilibru mai drept între români și minorități.**

Principiile Ligii erau astfel enunțate :

a) "**Noua concepție funcțională** asupra individului : **definirea doctrinară și încadrarea**

calității funcționale în texte pozitive de lege, în virtutea cărora rolul individului se va confunda cu profesiunea sa,

înlocuind dreptul cetățenesc cu dreptul funcțional :

b) acordarea de drepturi absolut egale cu ale bărbatului, tuturor femeilor care împlinesc funcții sociale permanente ;

c.) ideea ierarhizării intereselor : interesul general al țării - interesul colectiv al corporațiilor - interesul individual (p.30)

M.Manoilescu / 1934

▣ Liga Corporatistă

▣ Parlamentul corporatist

Parlamentul să fie alcătuit din **Camera economică** și **Senatul social-cultural**.
Camera economică urma să fie compusă **numai din reprezentanții activităților economice** naționale, repartitia celor **300 de mandate** fiind următoarea :

agricultura - 150 ; industrie și meserii - 110 ; comerț și transport - 30 ; bănci și asigurări - 10 .

Deci o jumătate aparține agriculturii .

Camera social-culturală urma să fie compusă din **300 senatori** :

biserica ortodoxă și alte culte - 50 ,armata - 20 , justiția - 50 ; sănătatea publică - 50 ,științe - 25 , artele- 15 , funcționari publici - 40 (p. 37)

M.Manoilescu / 1934

▣ Guvernul

În concepția național-corporatistă , guvernul nu mai trebuia constituit pe principiul solidarității ministeriale (adică schimbarea totală a echipei)

Pentru a se păstra continuitatea , șefului guvernului, era numit și revocat numai de Suveran , după libera sa apreciere . (p. 38)

M.Manoilescu / 1934

6.) **I.Joldea Rădulescu , Țărănimea în statul național-corporativ , 1934,**

Tipografia " Universul " , București, 1934 .

"În **statul național-corporativ**, conform programului Ligii , țărani ar fi putut să fie **reprezențați direct**, prin **breslele** lor, tot prin **vot universal** .

Acum , în Parlament, țărani sunt reprezentanți doar **prin " surtucari"**

-avocați, cârciumari, profesori, etc. **În Cameră și Senat nu exista**

nici un singur deputat sau senator țaran.

Pentru țărani, Liga Corporatistă promitea :

o largă descentralizare administrativă ;

o cărmuire specifică, pe provincii (ex. în Basarabia, reînființarea zemstvelor)

mai dreapta așezare a birurilor ;

învățământul primar cu desăvârșire gratuit ;

asistența sanitară și religioasă cu desăvârșire gratuită ;

dreptul la pensie pentru țărani-soldați în perioada instrucției ;

reorganizarea cooperativelor ;

desecarea terenurilor inundate

ieftinirea articolelor de primă necesitate ; etc etc ...

Joldea Rădulescu / 1934

7.) **Gh.Tătărăscu (prim ministru) ; Dinu Brătianu (scrisoare) , Târgu Jiu, 23 aug.'34**

consfătuire liberală ; conferință ministerială

("Adevărul " ,24 august '34)

[LD : 23 febr.2003] cecurile politice atribuiam o mare importanță manifestării de la Tg.Juiu , **fief-ul lui Gh.Tătărăscu**, locul de unde , și altă dată , își anunțase marile opțiuni. Inițial , **fuseseră convocați doar parlamentarii olteni**, pentru un schimb de vederi , pentru nevoile provinciei. Pe urmă însă , **și-au anunțat sosirea peste 200 de deputați și senatori** din toate ținuturile țării, **membrii " grupării H "** , mulți membri ai **Cabinetului...** În culise, cercurile liberale vorbeau de **o nouă orientare a guvernului și partidului liberal !** Și cred că, într-adevăr , așa a fost . De la acest moment , se produce despărțirea de "moștenirea" lui Duca , **deși reformele anunțate - administrativă , agrară , armată-** le va anunța ca fiind sub aceeași " **tutelă "** , și ca reprezentând aplicarea **Planului de guvernare** elaborat de el . **Titluri, subtitluri, semne , sublinieri - LD] Doc. integral - fișier PNL**
Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

▣ Opera legislativă

[LD : atâtea legi au fost aduse în legislația ordinară și extraordinară ... și Tătărăscu, de mirare, nu vorbește despre ele ! Este foarte interesant !]

"Una după alta am întocmit legile menite să curme risipa banului public, să reducă sarcinile contribuabilului , să descătușeze producția și comerțul țării și să aducă **ordinea în administrația generală a Statului**. O impulsie nouă a fost dată acțiunii de guvernare și de administrare și în toate domeniile - la centru și la periferie - s-a pornit la acțiunea de realizări pozitive.

Conversiunea datoriilor ...

" Odată această acțiune întreprinsă , am atăcat curajos problema **conversiunii datoriilor** pe care am soluționat-o în chip fericit, scotând astfel pentru totdeauna această chestiune de la ordinea de zi a tuturor frământărilor și a tuturor demagogiilor.

Legea aceasta a început să se aplice. Zilnic, pe baza ei, se fac înțelegeri între creditori și debitori . La 15 noiembrie , se vor face primele plăți ale creanțelor reduse, căci guvernul nu a admis nici o amânare a termenelor , atât în interesul debitorilor, cât și în acel al creditorilor. ; **legea va fi aplicată integral.**

Agitațiunea în jurul conversiunii a încetat - țara este pacificată.

[-----]

Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

▣ Împrumutul intern

" **Împrumutul intern va fi lansat în câteva săptămâni.**

El este **destinat exclusiv armatei și punerii în valoare a solului nostru .**

Condițiunile în care se va realiza acest împrumut , vor oferi subscriitorilor **garanții și avantajii însemnate . Valoarea aur** a împrumutului este garantată în mod expres ;

subscriitorii vor fi eliberați , pentru sumele subscribe , **de orice impozit ;**

se vor acorda **prime importante** la achitarea împrumutului prin tragere la sorți și

se vor acorda și **premii anuale**. Se vor primi drept subscriere și ordonanțele în suferință și

bonurile de impozite. În ceasul în care acest împrumut va fideschis , **voi vorbi țării** , arătând însemnătatea **participării fiecărui cetățean** la acest **act de solidaritate națională,**

și sunt convins că **țara ne va asculta și ne va ajuta**. Iată ce am făcut ! Iată ce facem ! "

[-----]

Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

▣ Programul de perspectivă

[Pentru fiecare capitol, Tătărăscu a folosit un **stil oratoric ingenios dozat** ,

constând din **prezentarea antitetică a prezentului și a viitorului** :

pe de o parte , **o punere în oglindă** fără menajamente ,cu duritate , realism , fără false laude , cu ierarhii nemăgulitoare acordate diverselor domenii , **cu diagnostice grave** ;

pe de altă parte, un program concret , cuprinzând **marile reforme și măsurile adiacente**,

pe care guvernul și-l asumă în ceea ce el numește **noul ciclu de guvernare** .

Este un program **ambitios**, predominant **neo-liberal** , cu pronunțat caracter de

solidarism social și național.]

" **Un ciclu nou de înfăptuiri se deschide** în fața noastră ;
un ciclu în care vom triumfa , ca și în trecut , prin munca și prin perseverența noastră.

[-----]

Gh.Tătărașcu / 23 aug.'34

▫ Organizarea muncii naționale

" **O a doua mare reformă** , care așteaptă înfăptuirea , este **organizarea muncii naționale** ,
având **un întreg obiectiv : reorganizarea agriculturii ,**
punerea în valoare a bogățiilor țării , refacerea utilajului național .

" Executarea acestui **mare comandament** este o chestiune de **existență** pentru țara noastră.

[----argumentarea marii reforme în **agricultură, unelte, drumuri,** ----]

Astfel , în acest **întreg compartiment** , **munca națională va fi primit o nouă organizare și un nou impuls rodnic și creator.**

Gh.Tătărașcu / 23 aug.'34

▫ II.Reforma agricolă

[**LD : în atenția lui Vasile Sassu**]

E banal a mai declara că **suntem astăzi țara cea mai înapoiată în cultivarea solului ;**
e banal în a mai adăuga că suntem încă **sub stăpânirea rutinei** , care ne împiedică să
schimbăm radical felul **culturilor noastre ancestrale ce nu-și mai găsesc astăzi desfaceri ;**
este , în sfârșit, **banal**, a mai repeta , că, **din punct de vedere tehnic**, în multe părți ale țării ,
munca agricolă se dezvoltă exact în condițiuni de practică milenară și
că **industrializarea agricolă a rămas o întrebare pusă viitorului .**

Este de prisos să ne mai bocim la căpătâiul cauzelor cari au făcut ca **țara noastră**
să rămână **muzeu de practici și metode agricole perimate .**

Relele le cunoaștem. Ele trebuie înlăturate .

Raționalizarea agricolă...

" **Am început deja** - cu toată vitregia împrejurărilor - **acțiunea menită să transforme**
agricultura noastră. Am început lupta pentru organizarea, raționalizarea și
industrializare a muncii rurale și această luptă a început să dea roade.

" Ea va fi continuată cu **îndârjire și cu amploare crescândă** , punând în **serviciul său**
toate resursele statului. Întreg aparatul administrativ rural, școala și biserica,
se vor pune mîn în **serviciul acestei lupte printr-o puternică acțiune de propagandă**

" **Asociațiunile agricole** vor fi **instrumentul** prin care vom face această
adevărată revoluție în organizarea muncii agricole.

Consolidarea țărănimii ...

"**Solul țării** a fost împărțit , **prin expropriere, țărănimii ;**

prin muncă și tehnică, din acest sol **trebuie extrase bogățiile** pe cari munca rutinară de azi ,
nu le poate dobândi. Ceea ce am numit altădată **exproprierea de adâncime** ,
va fi **ultimul act de consolidare a păturei țărănești .**

Și acest act trebuie să fie opera partidului nostru.

Produse agricole industriale

" Punerea în valoare a celorlalte bogății ale solului , trebuie făcută , deopotrivă,
cu **punerea în valoare a agriculturii .**

Azi, când produsele agricole și-au pierdut puțința de desfacere rentabilă pe piețele străine,
un efort sălbatec trebuie făcut pentru **intensificarea exploatării** acelor **produse industriale**
cari au încă o valoare aur. [LD : plante tehnice ?]

Un asemenea efort **este pe punctul să fie organizat** și va avea roade .

Numai **sporind venitul național** scăzut prin catastrofa depreciere a produselor agricole ,
putem să așezăm din nou finanțele publice pe drumul consolidării . **Vom spori acest venit**
nu numai prin **schimbarea culturilor , prin ameliorarea calitativă a produselor agricole** ,
dar și prin **sporirea produselor industriale** care ne sunt cerute pe piețele de desfacere .

Refacerea drumurilor ...

" În sfârșit, reorganizarea muncii trebuie aplicată și în domeniul utilajului național - și în special în domeniul **refacerii drumurilor**.

Și în această direcție , **am rămas printre cele din urmă state ale Europei.**

Să ne pălmuim singuri în fața acestei constatări .

Am desființat munca în natură și am înlocuit-o cu prestația în bani ,

în momentul când resursele bănești începeau să se epuizeze.

Rezultatele se pot vedea în toate unghiurile țării.

Șoselele noastre de toate categoriile , afară de câteva crâmpoie de artere ,
sunt o adevărată rușine.

" Ofensiva de reparare a drumurilor , începută de guvernul nostru în toate județele ,
a însemnat **ruperea cu o tradiție nenorocită.**

Acțiunea asta trebuie lărgită. Țara întregă trebuie chemată la contribuție.

Vom întemeia **eforii pentru întreținerea drumurilor locale** și vom crea **o nouă mentalitate**

pentru a înlătura pe aceea care stăpânește azi sufletul satelor

unde **demagogia a decretat munca la șosele o degradare ! "**

Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea ordinară. 15 nov.'34-20 apr.'35

8.) **C.Leancă** (PRȚ) , **discurs la mesaj, 29 nov.'34**

(DAD, MO 5 , șed. din 29 nov.'34 , p. 49-50)

[LD : discurs radical țărănist , frustrant , a unui om , poate , de bună credință ,
dar cu **o mentalitate narodnic -steristă**. Un **țărănist -marxist** , fără s-o știe și să o spună .

Pentru el , **toate partidele românești sunt străine de interesele " neamului "** ,
nu sunt legitimate să conducă țara , nu urmăresc decât puterea și interesele.

Întru cât Grigore Iunian era liderul intereselor "maselor populare" , acest lucru nu-l mai spune.]

Ei [LANC și PNA] **cred că ne găsim în fața unui conflict de rasă** ,
pe când, în realitate , **noi ne găsim în fața unui conflict între clase .**

" **Aceste partide** cred că ceea ce **interesează** este **proporția în compoziția sângelui** ,
când **ceea ce interesează în realitate este lupta** , tot mai crâncenă,

care se dă între **massele muncitoare și producătoare**

și între **cercurile restrânse de beneficiari.**

Aceste cercuri restrânse de beneficiari , , **nu se împart după credință și după limbă**,
așa cum voiesc ei să împartă clasa muncitoare .[-----]

Leancă / 29 nov.'34

▣ **Partidul Țărănesc -Radical - Gr.Iunian**

▣ **Tradiția basarabeană**

[LD : atenție cum definește , cumva "**idealul basarabean**" , de sorginte "**narodnică**" ;
atenție la "**sterismul**" pe care nu-l mai numește astfel .]

" Atunci, d-lor deputați , **rămâne partidul nostru, Partidul Țărănesc -Radical,**

care **se deosebește de toate celelate partide** de la noi,

prin originea lui și prin scopurile pe care le urmărește .

" **Prin origine**, fiindcă pe când la noi partidele se înființează în vederea venirii la guvern,
pentru exploatarea puterii într-un interes străin de interesele țării,

noi suntem aceia care am plecat dintr-un partid când era la guvern .

am plecat în opoziție, conștienți de lupta care ne așteaptă și de jertfele care ni se cer. De sigur, se pot naște întrebări **dacă lupta noastră va reuși sau nu**, dar pe mine personal nu mă interesează lucrul acesta.

Eu, d-lor, sunt de părerea lui **Moise Roitman**, care îi spunea lui **Vania Răutu**, că **nici o picătură de forță morală nu se pierde**.

Am și eu credința că **strădania noastră nu se va pierde**.

" **Dacă nu vom ajunge noi să vedem** cu ochii realizarea idealului în slujba căruia ne-am pus, dar măcar **vom pune și noi părțica noastră, cărămida noastră, la acea clădire**, pe care vor desăvârși-o acei care vor veni după noi. Din acest punct de vedere, **ne vom fi făcut datoria**.

Tradiția basarabenească

" D-lor, am dreptul însă, să **nu mă îndoiesc** și ceea ce mă îndrituiește să nu mă îndoiesc în succes reese din **două momente** pe care vreau să le evoc în fața dvs.

" Primul moment este **reprezentanța [Sfatul] Basarabiei în momentul istoric**.

Nu a fost o altă reprezentanță a păturilor de jos, ca aceea din Basarabia în momentul acela.

În Rusia, pătura noastră suprapusă a fost atrasă de privilegiu pe care a știut să i le dăruiască regimul țarist și a fost câștigată prin acel regim și în străinătate, întrucât conducerea Rusiei constituia privilegiul unor cercuri restrânse.

" **Această reprezentanță [Sfatul] nu a avut nici o experiență, pe care o au oamenii de stat cari au avut o participație la treburile de stat; și nu a avut, poate, nici cultura și nici pregătirea suficientă.**

Pentru unii din noi, poate că nu era destul de clară nici ordinea noastră, nici istoria neamului nostru.

Dar d-lor, sunt momente istorice când, adesea, **ceea ce nu se înțelege cu mintea, se simte cu sufletul**. Într-un moment istoric, **acest instinct admirabil, popular, a știut să ducă corabia acestei provincii**

în albia fluviului care ducea spre desăvârșirea idealului național.

" Este un fapt care mă îndrituiește să cred că există **un sentiment, un instinct sănătos**, în anumite momente istorice, care **se impune și acest instinct sănătos există la poporul nostru.**

Tradiția țărănistă

" Al doilea moment.

Este unică, poate, **forța Partidului Național -Țărănesc**, în ajunul venirii la guvern.

Nu cunosc o altă forță care să fi avut **asentimentul mai unanim al maselor**.

Cine a condus aceste masse ?

Credința că acel partid, în adevăr, este un instrument pus în slujba intereselor lor.

Ce înseamnă aceasta, decât că există această înțelepciune la masse ?

Că conducătorii acestui nu au fost la înălțimea așteptărilor și aspirațiilor acestor masse, este o altă chestiune.

Rostul PTR.

Dar ne găsim într-un moment de descurajare când **sentimentul de încredere a scăzut**.

" Dar tocmai **aici vine rolul nostru**, și de aceea am spus că noi ne deosebim de alte partide și prin scopurile pe care le urmărim : pe când pentru alte partide, scopul este puterea, **pentru noi puterea nu este decât un mijloc de a ne realiza programul.**

Și aici vine și **rolul și datoria noastră să împrăștiem atmosfera gravă** care apasă astăzi țara noastră și **să facem să renască sentimentul de încredere a masselor populare**, în puterea lor. **De vom reuși să facem lucrul acesta, ne-am făcut datoria.**

" Acestea fiind observațiile mele, acestea fiind deosebiriile dintre partidul nostru și celelalte partide, **veți înțelege și dvs pentru ce noi nu putem să votăm Adresa de Răspuns la Mesaj "**
C.Leanca / 29 nov.'34

9.) **Victor Motogna (PNT) , discurs la mesaj, 30 nov.'34**

(DAD, MO. 6 , șed.din 30 nov.'34 , p. 60)

[LD : Spune lucruri interesante , este critic și ironic la adresa dr.Angelescu.
Nu spune însă nimic despre politica școlară a PNT , cât a stat la guvernare.
Își propune să analizeze activitatea guvernului în primul an, în direcția **culturii și a învățământului**. Din păcate, nu am decât o parte din discurs.]

" **Partidul Național Liberal** , prin reprezentanții săi autorizați, **se mândrește în multe prilejuri, cu activitatea desfășurată de Ministerul Instrucțiunii.**

Însăși dl **dr. Angelescu** a spus o dată că , revenind în fruntea Ministerului Instrucțiunii Publice, după 5 ani de absență, **a găsit învățământul**, în general, și mai ales **școala primară, într-o stare dezolantă și că** , în loc să se întărească și să progreseze, se găsește astăzi într-o dezorientare complectă.

Care sunt relele de care suferă învățământul ?

După părerea sa , două : **școala primară și școala secundară de gradul II .**

DI ministru Angelescu a spus o dată în Senat că prin Legea din 1924, a dat țării instrumentul cel mai perfect pentru combaterea întinericului în care zac satele și că, dacă acest scop nu a putut fi atins, **nu este de vină legea d-sale, ci faptul că dispozițiunile legii nu sunt aplicate.**

D-sa consideră că plaga întinericului poate fi înlăturată prin două mijloace :

sporirea școlilor și a învățătorilor și realizarea unui control sever

a obligațiunilor școlare . [-----]

" Întrebarea este următoarea : **este cu putință realizarea efectivă a acestor obligamente școlare ?**

Noi credem că în actualele împrejurări și cu actuala organizație **îndeplinirea obligamentului școlar este cu neputință.**

Trebuie să ne dăm seama că , **ducând copiii la școală numai prin constrângere , cu amenzi și pedepse, noi nu putem asigura propășirea neamului românesc.**

Este un adevăr banal , mai ales astăzi, că **opera de educațiune școlară** , mai ales pe treapta învățământului primar, **nu poate să fie o operă perfectă , când este impusă , ci se impune o muncă sufletească, liberă și spontană, pe care s-o îndrăgească cei dornici de lumină.**

" De aceea, ar fi fost mai firesc **să ne întrebăm** , de la început ,

care este adevărata cauză că țăranul nostru , în afară de pricinile de ordin material, **nu-și dă bucuros copiii la școală , față de care nu simt deloc tragere de inimă.**

" **Noi credem că** , în afară de orice alte considerațiuni, **pricina adevărată este că săteanul nu vede folosul școlii** în actuala ei întocmire,

pentru că **odraslele lui** , ajungând în viață, **nu profită cu nimic din cele învățate la școală.**

" Este constatat că **copiii de țărani nu ies din școala primară înzestrați cu cunoștințele care să-l ajute în munca lor de răscolitori ai ogorului strămoșesc și , de aici, concluzia că învățământul primar este greșit organizat .**Pentru ce ?

" Trebuie să constatăm că **nu se va putea reduce numărul analfabeților**

și nu se va putea împrăștia întinericul care domnește la sate , nu numai fiindcă nu avem destule localuri de școală și posturi de învățători,

ci fiindcă **a rămas instrucțiunea noastră primară încremenită , incapabilă de evoluare și de dezvoltare , în ritm cu multiplele , feluritele și complexe necesități ale Statului românesc.**

" **Școala noastră primară, organizată prin legea din 1924, este uniformizată până la exces. are același program pentru sat , ca și pentru oraș ;**

are același orar și aceeași împărțire a vacanței .

Dar un rău și mai mare este că învățământul nostru primar, cum de altfel și învățământul de toate gradele, este un învățământ mai mult de memorizare , urmărind un singur scop , de a îndopa sufletele mici lor copii cu cunoștințe cât mai numeroase , care , pe urmă, a doua zi după examen , sunt uitate.

" În astfel de împrejurări, chiar și cei mai silitori elevi, nu sunt altceva decât vii repertoare , care debitează cunoștințele înmagazinate prin memorizare.

Școala activă

[Să mă ierte Dumnezeu , dar decâteva ori m-am gândit la dl Marius Chcoș Rostogan și m-a bufnit râsul.] [-----]

Pentru a realiza acest scop, **pedagogia modernă** ne recomandă **scoala activă**, prin care **elevul singur** [LD : ???] își creează cunoștințele pe care urmează să și le însușească , **nu le primește de-a gata , din gura învățătorului , ori din carte .** **Cunoștințele din cărți nici nu sunt propriu zis cunoștințe adevărate** [LD : ???] **sunt numai forme verbale pe care** , cum am spus, elevii le înmăzinează prin memorizare , pentru ca , a doua zi, să le uite .

" Școala activă se bazează pe **trei principii fundamentale** :

principiul **localismului** , principiul **învățământului integral** sau de concepțiuni și , în sfârșit , principiul **muncii intelectuale libere** .

Învățământul primar nu poate fi uniform pentru sat , ca și pentru oraș .

Cunoștințele nu este iertat să fie cu totul diferite de acelea pe care tinerii săteni le desprind din mediul în care trăesc . [LD : ???]

Bunăoară , aceste cunoștințe nu trebuie să fie plante exotice , ci **arbori care să se împlante în solul patriei** și de acolo să-și scoată seva dătătoare de viață.

Acesta este localismul pedagogic. [LD : mai departe .. nu am mai fișat]

Victor Motogna / 30 nov.'34

mică vacanță parlamentară

10.) **Ștefan Mihăescu (PNT)** , **discurs la mesaj , 5 și 8 dec.'34**

Victor Iamandi - intervenții polemice.

(DAD, MO nr.9 , din 5 dec, p. 112- 116 ; MO nr. 10 , din 8 dec., p. 139-142)

[LD : Ștefan Mihăescu încadrează **economia social-organizată** ,

în **Statului țărănesc național** , pe care PNT năzuia să-l făurească.

Nu știu dacă **discursul său a avut girul conducerii PNT** ,

Sentimentul meu este că , în prima zi a discursului ,

argumentarea lui țintea să-l denumească **comunism evolutiv** ,

După trei zile, etichetarea respectivă dispare ... luându-i locul

etichetarea de **economie social -organizată** , în cadrul **statului țărănesc național**.

Reușește, în final , să facă oarecare ordine în aceste concepte

Atenție la delimitarea de celelate formule de stat - liberal, neoliberal, comunist, dictatorial -

și , remarcabil , felul cum stabilește alăturarea celor două trunchiuri ,

țărăniștii -prin delegare -intelectuali plecați din lumea satelor

și **ardelenii** - prin experiență - căliți în lupta națională.

Colorările, supratitlurile, sublinierile , semnele, îmi aparțin .]

Document integral - **fișier PNT XI**

Șt.Mihăescu / 5 dec.'34

▣ **Proprietatea individuală !**

▣ **Libera concurență !**

▣ **Comunismul ?**

[LD este atât amestec în cele ce spune , încât nici nu poate fi ... etichetat !

Cred că este prototipul **burghezului** , cu proprietate, cu afacere, cu interese, dar **cu apetit pentru discuții politice** , în care , poate sincer, poate demagogic, devine generos, utopic, mergând până a accepta , în perspectivă, **comunismul** .

Ei, când și cum , asta este o altă chestiune : **mai târziu, după el !**]

[-----]

" Eu cred că **nu este bine ca în țara noastră să experimentăm comunismul .** Această experiență se face într-o țară cu mult mai mare ca a noastră , **în Rusia,** care are **150 de milioane de locuitori .** Și se face cu **sacrificii extraordinare și cu valuri de sânge.** **Cred că o țară ca a noastră nu poate să fie pionieră .** Avem tot timpul să așteptăm rezultatul experienței de la vecina noastră, **Rusia.** " Dar mai este un motiv pentru care **eu nu aș îndemna pe nimeni să-și irosească energia** în urmărirea **comunismului pe cale revoluționară.** Nu știu dacă dvs cunoașteți , dar eu cunosc oameni foarte cumsecade , **intelectuali , negustori, care sunt de convingeri comuniste ...** -**V.T.Prelipceanu**(LANC) .**Aceștia sunt în majoritate jidani ! (ilaritate)** -**Mihăescu:** " Sunt și români. Sunt suflete generoase , chinuite de suferințele omenirii, chinuite de nedreptățile sociale . Aceștia , din disperare de cauză , **nu văd altă salvare decât în comunism.** Eu cred că aceștia **pot să fie liniștiți** fiind că , după părerea mea, **comunizarea societății va veni mai repede prin evoluție decât prin revoluție. "**

[-----]

Șt.Mihăescu / 5 dec.'34

▣ **Comunismul rusesc**

▣ **Stânga intelectuală**

▣ **"Comunismul " evolutiv**

[LD : nu contează că este **o simplă șuetă parlamentară** ; că în parlament mai rămăseseră vreo 20 de oameni .. Importantă este **existența problemei, lansarea întrebărilor** și faptul că ea se putea discuta liber ...]

-**Iamandi** : **În Rusia** cel puțin s-a încercat , pentru experiență , **s-a comunizat** și s-a ajuns...

-**Mihăescu** : Cu forța ...

-**Iamandi** : Desigur. Atunci **nu-l cunoști pe Marx.** Dvs știți că **Marx recomandă,** pentru perioadele de tranziție, **dictatura proletariatului.** Nu se poate altfel.

Este o formulă absurdă , dar, în sfârșit, pentru că **această absurditate s-a realizat,** trebuie să constatăm faptele.

-**I.Hudiță** : O formulă.

-**Iamandi** : Este o formulă. Nu știu însă dacă **în Rusia comunismul mai este în forma lui inițială.** Acolo s-a făcut experiență .Nu știu însă dacă acolo, s-a ajuns la formula de fericire pe care o recomanzi d-ta; să-ți spun drept ,**eu nu am auzit până acum această teorie ...**

-**Mihăescu** : Nu se poate face o comparație între ce este în Rusia și ce am susținut eu. Eu am spus că **nu sunt de părere să facem o experiență de comunizare, ca în Rusia.**

Comunizarea, eu cred că **va putea veni mai repede , prin progresul tehnic, decât prin dictatura proletariatului...**[-----]

-**Mihăescu** : " Concluzia este următoarea : **nu prin bombe revoluționare trebuie să urmărim noi comunismul .** Eu am credința

- **și acei intelectuali** mulți din țara noastră și foarte mulți în alte țări

care își irosec energiile să pregătească aceste bombe revoluționare

și fac multe crime și multe măceluri

și îndură și multe suferințe și ei și semenii lor ; acești generoși , care cred

că salvarea și fericirea omenirii va veni de la comunism ,

să părăsească subteranele de conspirație și

să se mute în laboratoriile luminoase ale științei , pentru că

la comunism se va putea ajunge mai repede prin evoluție ,

decât prin revoluție ,se va putea ajunge

prin muncă pusă în serviciul tehnicii și științei.

V.T.Prelipceanu : Dle Mihăescu , **acesta este punctul de vedere al Partidului Național -Țărănesc ?** Vedeti, este un lucru foarte important, pentru că **dvs întrevedeți un viitor comunist .**

-I.Hudiță : Dle Prelipceanu, **Partidul Național -Țărănesc este foarte mare , și toate opiniile sunt libere...**

-Mihăescu :Dle Prelipceanu , d-ta înțelegi foarte bine că **acestea sunt discuții teoretice și nu pot constitui puncte de program pentru un partid de guvernământ ...**

[**cere și obține amânarea discuției , prin lipsă de forum...**]

peste 3 zile ... continuă și adâncește ideile avansate.

[-----]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

▣ **Stat țărănesc ?**

[LD : chiar dacă întortochiat și confuz, Mihăescu ajunge, totuși, să schițeze câteva componente ale aceluia preconizat **stat țărănesc** , pe care alți național-țărănești nu au făcut-o până atunci.

Așa că ... iată-l făcându-și datoria față de partidul în care s-a înregimentat, parcă... după o imaginată tragere de mânecă din partea colegilor ...]

" **Dacă actualul intervenționism de stat este destinat prăbușirii , înseamnă asta că economia noastră va evolua spre economia liberală clasică ?**

Nicidecum ! Acest lucru nu este nici posibil nici de dorit [-----]

Dar dacă proprietatea individuală , care stă la baza capitalismului clasic,

nu mai este așa de necesară, asta înseamnă că economia noastră **se îndreaptă spre o economie comunistă ?**

Nicidecum ! Acest lucru nu este nici cu putință și nici nu este înțelept !

Nu este cu putință să ne îndreptăm spre economia comunistă ,

deoarece **statul nostru este un stat de țărani,**

ținând cu misticism , fiecare, la bucata lui de pământ,

așa că ar trebui eforturi și suferințe enorme

pentru a-i face să renunțe la proprietatea individuală.

Dar aceasta nu este nici înțelept , deoarece România este o țară mică,

căreia nu-i este permis să facă experiențe sociale așa de îndrăznețe ,

cum este experiența comunismului. Să așteptăm rezultatele experienței rusești !

Nu este înțelept și pentru un alt motiv : pentru că eu am credința că

omenirea va ajunge la abolirea proprietății individuale, mai degrabă prin evoluțiune, decât pe cale de revoluțiune.

" **Am credința că dacă progresul economic și tehnic va continua cu ritmul de azi, abundența bunurilor și produselor va fi în curând așa de mare ,**

încât proprietatea individuală nu va mai fi dorită nici de continuitate, nici de individ.

" **Am credința că fericirea pe care unii o așteaptă de la comunismul revoluționar,**

o vom avea mai degrabă de la evoluțiunea creatoare a științei și tehnicii.

De aceea eu cred că **economia noastră națională**

nu se îndreaptă spre o economie comunistă revoluționară. "

[-----]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

▣ **Stat național social-organizat**

[LD : Mihăescu ajunge aici la **o combinație sui-generis** ,

în care este greu să mai afli definiția statului lui ! dar , interesant este !]

Care va fi această formă ?

Pentru asta trebuie cunoscute **câteva axiome :**

Libertatea - un bun de care omenirea nu se va despărți ;

Interesul personal , proprietatea privată, inițiativa particulară -

sunt încă necesare omenirii , dacă sunt disciplinate și organizate ;

Distribuția echitabilă a produselor - care asigură dreptatea socială ;

" Ei bine, **dacă** plecăm de la aceste postulate, **forma de organizare viitoare a economiei noastre naționale rezultă de la sine. În domeniul politic, Statul nostru va fi un stat liberal și democratic** ,
însă cu asigurarea ordinii publice.

În domeniul economic al producției , economia națională viitoare se va caracteriza prin **inițiativa privată , organizată de stat** .
În domeniul distribuirii bunurilor , el se va caracteriza prin urmărirea **progresului și justiției sociale**.

" Cred că denumirea ei cea mai potrivită este de **economie socială organizată.** "

[-----]

" Este de datoria PNT ca să lupte pe toate căile pentru a repartiza mai just venitul nostru național. Prin repartizarea mai justă a veniturii naționale , prin micșorarea dobânzilor, a impozitelor, a prețurilor mărfurilor industriale,

vor profita nu numai **țărani** - la care , în prima linie , se gândește PNT - vor profita toate clasele sociale : lucrătorii din fabrici, intelectualii, liberii profesioniști, funcționarii statului, funcționarii particulari, absolut toate clasele sociale , **afară de o mână de privilegiați.**" [-----]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

▫ Statul Țărănesc Național

▫ Statul liberal.

▫ Statul neoliberal

"D-lor deputați, **economia social-organizată** , pe care am avut onoarea să v-o expun, o opunem nu numai **actualului sistem intervenționist** , tiranic și steril ,dar o opunem și **liberalismului cointeresărilor** , după care oftează **aripa bătrână din partidul liberal** ; o opunem și **neo-liberalismului sonor dar gol** , pe care îl propagă d. Iamandi , în numele **aripei tinere** a partidului liberal o opunem și **economiei bolșevice , a suferințelor inutile;** o opunem, în fine, **și oricărei dictaturi** , fie că ar veni cu decret, fie că ar veni **prin lovitură de stat** , fie că ar veni **de la dreapta, fie că ar veni de la stânga.** "

" Dlor deputați, **îmi dau seama că realizarea economiei social-organizate, în Statul Țărănesc Național,** este o operă foarte grea.

Sunt însă sigur că **Partidul Național Țărănesc va reuși să o realizeze** ,

pentru că el are **forța**, pe care i-o dă **vigoarea feciorilor de țărani**

care au plecat de curând de pe brazda strămoșească ,

unită cu energia fruntașilor din provinciile alipite ,

oțeliți în grele lupte naționale cu stăpânirile străine.

" Am credința că PNT va reuși în opera aceasta grea,

pentru că are **elenul și tăria sufletească** pe care i le dau **aducerile aminte** ,

încă vie, a suferințelor din satele noastre .

Iar dacă unii dintre noi vom uita poruncile cu care am plecat din satele noastre,

sau vom obosi în lupta grea pe care o avem de purtat,

sunt sigur că **țărănimea ne va trimite noi falange de luptători,**

care să ne aducă aminte de datoria noastră, să ne îmbărbăteze în luptă

și, la nevoie, să ne înlocuiască ."

Șt.Mihăescu / 5, 8 dec.'34

11.) dr. M.Isăcescu (PȚ - Constanța - fără Lupu) , discurs la Mesaj, 10 dec.'34

(DAD, MO 12, șed. din 10 dec.'34 , p. 164- 170)

[LD: Un discurs, într-adevăr , la **Răspunsul la Mesaj** .

Venit din partea unui partid mic, de curând decapitat de șef - prin plecarea dr Lupu cu masiv grup parlamentar- nu știu dacă trebuie să regret că nu au mers și ei la fuziunea cu PNT sau că ... prin programul propus , **continuă acel țărănism generos , chiar dacă utopic, provocând la meditație clasa politică.**

Subtitluri, sublinieri, colorări,semne, îmi aparțin]

Isăcescu / 10 dec.'34

▣ Programul agrar -țărănesc al PT

[LD : fără a ține seama de micimea partidului, fără a pomeni nimic de fostul lider al PT, dr Lupu, Isăcescu prezintă un **detaliat program de guvernare țărănist** .

Este interesant , deci , din p.d.v. doctrinar , pentru că putem detecta , în fond, atât **păstrarea țărănismului originar** aproape nealterat , și se pot stabili **renunțările țărăniștilor din PNT**,

cât și **deosebiri față de elementele țărănismului radical**, reprezentat de **Gr.Iunian**.

Din p.d.v. strict economic, este interesantă **asemănarea programului PT**

cu cel avansat de **C.Garoflid** , în studiile sale. **Așa că... ar trebui de meditat !**

Programul agrar în 9 puncte , sistematizat de dr.Isăcescu - fără a fi original sau inedit - a avut meritul de a fi **readus în atenția Parlamentului chestiunea** ,

într-o vreme când **celelalte partide cu titulaturi " țărănești "**, fie le uitaseră, fie erau preocupate de hărțuiele politice. Vezi , prin comparație discursul lui **Mihăescu sau Iunian** .

Se pune o întrebare , la care eu nu găsesc un răspus : **dacă atâta lume se arăta preocupată de " chestiunea țărănească " , de ce , oare , ea nu a fost rezolvată ?!**]

Conversiunea - apreciată pozitiv, doar că eșalonarea pe 17 ani a datoriei , este în defavoarea atât a debitorului cât și a creditorului, nerupând acest lanț nenorocit ;

Agricultura - ca concepție, ca **ramură primordială a economiei românești** -

în **programul PT** se deosebește fundamental de concepțiunilor altor guverne și partide.

Până ce **producția agricolă** nu se va îmbunătăți **cantitativ și calitativ**, ea nu poate fi rezolvată.

" **Ori această îmbunătățire** , în situația de astăzi a proprietății rurale, a obiceiurilor adânc înrădăcinate și a lipsei de credit, **nu se poate realiza**

decât prin revenirea la cultura marilor întinderi de altă dată ,

păstrându-se **intact dreptul de proprietate** al fiecărui plugar .

În această scop , **Partidul Țărănesc propune** :

1. Înființarea de " Obștii agricole " , care să cultive **întreaga suprafață a terenului arabil din fiecare sat** , considerând-o ca **o singură moșie**.

Avantaje : pregătirea pământului ; cultură rațională ; sămânță de calitate ; standardizarea produselor , depozitarea și vânzarea surplusului ; credit ieftin ; rezolvarea îmașurilor , sporirea șeptelului .

2. Înstituirea unui " Credit agricol " , care să acorde **avansuri pe termene lungi**, cu dobândă care să nu întreacă dobânda BNR , caresă finanțeze numai **Obștiile Agricole**.

Avantaje : avansuri pe cerealele depozitate ; pentru procurarea de semințe selecționate ; pentru procurarea de unelte ; pentru procurarea vitelor .

3. Înființarea unei " Casei de Asigurare " , obligatorii , cu **2 secțiuni** :

contra epizotilor, riscul morții vitelor și păsărilor ;

contra grindinei, inundațiilor, focului. Atât pentru recolte cât și pentru gospodării .

4. Agronomii , să devină **conducătorii firești ai Obștiilor Agricole**, scoși de prin birouri, unde fac doar conțopistărie, trimiși la sate, pentru a conduce și aplica știința agricolă și pentru a se ocupa de educația plugărimii.

5. Îndrumarea țărănilor , în sezonul mort, spre **alte îndeletniciri** , pentru a-și fructifica timpul.

Se știe că țăranul muncește efectiv , în sezon, cca 100 zile, restul de 200 rămânând disponibile. Acestea pot fi : **creșterea vitelor și păsărilor** (cu îmbunătățirea raselor) .

6. Industrializarea și comercializarea subproduselor animaliere : lapte, unt, brânză, ouă, lână .Cu străduința învățării tehnicilor științifice și comercializarea obștească.

7. Cultura oleginoaselor și industrializarea lor , pentru nevoile interne și comerțul exterior.

8. Pomicultura . Îmbunătățirea soiurilor și industrializarea. Livezi întinse.

România poate deveni **paradisul celor mai bune și frumoase fructe** din lume.

Fructele- alimentul cel mai propriu tuturor vârstelor.

9. Industria casnică . Îndrumarea bărbaților și femeilor pentru **lucru în lemn, împletituri de nule, de papură, olărie, țesături de pânză, covoare țărănești,** etc etc...

izvoare de producțiune și de belșug , pentru țărani și pentru economia națională.

dr. **Isăcescu** / 10 dec.'34

▣ Sănătatea poporului

[LD : un alt domeniu care **a preocupat lumea politică** a timpului, a fost **organizarea sanitară.**

Chiar dacă programul dr.Isăcescu nu era cu totul original, chiar dacă era , în mare parte,

un program ideal, greu de înfăptuit, este **remarcabil că un partid minuscul îl aduce în**

dezbaterea Parlamentului și, prin **emulație, contagiune și competiție,**

el va intra pe **agenda partidelor, a guvernelor, a Ministerului Sănătății,**

și va avea drept rezultat ceea ce noi numim "**civilizația interbelică sanitară "**

Ca și în alte domenii, mai ales **sănătatea populației de la sate ...** nu a atins standardele

preconizate de el. Oare de ce ? Cine era de vină ? Clasa politică ? Înapoierea țărănească ?]

" **Toată ridicarea economică a satelor nu are nici o valoare**

dacă populația este lăsată **pradă bolilor și vitalitatea neamului este compromisă.**

În zadar țăranul are pământ și școală, dacă trupul lui este minat de boală și suferință.

Sănătatea poporului trebuie să fie **grija de căpetenie a oricărui om de Stat ,**

ori aceasta nu se poate apăra prin improvizațiuni și timide măsuri paliative.

Se impun măsuri radicale ca **nici o mamă** să nu mai moară de infecție puerperală ,

și **nici un copil** să nu se mai piardă din lipsă de îngrijire și de igienă.

[-----]

Este de acord cu înființarea Eforiilor sanitare și de ocrotire locală [anunțată în Mesaj] ,

pentru că **cu cârpeli și oblojeli, nu se asigură sănătatea unui popor.**

Propune , în numele PT , în acest scop , **un program** : [-----]

/ Celula esențială : **circumscripția rurală și urbană** , cu maximum 10.000 locuitori ;

/ În centrul fiecărei circumscripții : **un dispensar, o infirmerie, o baie populară**

și locuință pentru personalul sanitar , un mijloc de transport ;

/ Fiecare circumscripție va avea **un medic igienist și o moașă cu diplomă ;**

/ **Rolul medicului de circumscripție** : descoperirea , izolarea și prevenirea bolilor

epidemo-contagioase și a celor sociale ; îngrijirea gravidelor și nașterilor ;

îngrijirea copilului de la naștere până la adolescență ;

îndrumări pentru igiena personală și a locuinței.

/ **Comitetul sanitar local** (cetățeni fruntași, cu dragoste pentru sănătatea publică)

va sprijini în toate medicul de circumscripție ;[-----]

Isăcescu / 10 dec.'34

▣ Program economic.

[LD : în mare măsură, cel tradițional-țărănist , ca pe vremea lui Lupu]

Cooperatia ...

PT pune la baza relansării economice, cooperatia.

La baza ei, trebuie să stea **Obștea Agricolă și Cooperativa de consum.**

Finanțarea trebuie începută de stat, până se întreamează. [-----]

Industria .

[LD : o încercare de a nuanța **atitudinea antiindustrială** cu care făcuse carieră țărănismul

la debutul său.Om metodic ,Isăcescu elaborează

chiar și niște **principii și norme** pentru această industrie.]

Industria va da de lucru **bratelor de muncă din excedentul agricol.**

PT nu poate concepe să cumpărăm **scobitori din Cehoslovacia și stofe din Londra,**

iar pentru cele fabricate la noi **să plătim prețuri exporbitante !**

De asemenea, **nu putem concepe să plătim zahărul, sarea , chibritele, uneltele agricole, cu prețuri care depășesc orice închipuire !**

Suntem pentru sprijinirea industriei naționale, nu a speculei naționale !
Isăcescu / 10 dec.'34

12.) C.Tătăranu (PNL, raportor la Mesaj) discurs final la Mesaj, 17 dec.'34

Madgearu, Călinescu - clarificări polemice.

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 375- 380)

[LD : deputat de R.Sărat. Se străduiește destul de onest să radiografeze **situația țării** , pe care o raportează la **soluțiile avansate de partidele din opoziție**.

Este în impas față de formula **statului țărănesc** , provocând la oarecare clarificări din partea național-țărăniștilor, după care ... totul se transformă în **penibila ciorovăială, " noi " - " voi"**]

Document integral - [fișier PNL](#)

▣ Partidul Național -Țărănesc

▣ Statul țărănesc

" Ajung la **doctrina PNT** , doctrină întruchipată în ultima vreme într-o **formulă proaspătă** , formula **Statului țărănesc**.

Vă mărturisesc că la începutul dezbaterilor asupra Adresei la **Răspuns la Mesajul Tronului** , mi-am pregătit creionul și hârtia , dornic să iau note și să mă lămuresc asupra acestei formule.

Spre desolarea mea - și probabil și a dvs - creionul meu a rămas intact și hârtia imaculată , pentru că **nimeni** din reprezentanții acestui partid **nu s-a simțit obligat să ne lămurească** și în special **să lămurească țara** , să lămurească pe aceia de la care mâine vor cere o dată mai mult votul lor .Mă văd , deci, obligat, pentru a studia această formulă , să mă servesc de elemente disparate , de discursuri incidentale și , alături cu chestiunea , și de articole spicuite din gazeta oficioasă a PNT .

Esența comunistă

Din analiza acestor elemente , sunt obligat să cred , mai întâi ,

că **esența acestor formule** este pur și simplu **comunistă...**

-**V.Serdici** : Eu v-am dat o explicație mai bună, d-le raportor ...

-**C.Tătăranu** : ...pentru că am avut de la această tribună **o masivă și foarte documentată**

pledoarie pentru comunism, făcută de onorabilul nostru coleg **d-l Mihăescu** ,

și dacă nu ar fi fost aceasta suficient, am coroborat această expunere cu **un articol**

- dintre multele apărute **în oficiosul PNT** , cu litere mari și pe prima pagină -

articol ce se intitulează **" Statul țărănesc și funcția proprietății "**

[**citează pasajii din articol**] ("Dreptatea" , 13 ian.'34)

< Proprietatea mică este fără îndoială rezultat al muncii chibzite și al economiei . >

< Proprietatea mare , de orice natură, reprezintă furtul , un furt recent

sau moștenire străveche de la hoți , penalizați sau scăpați de penalzare .>

"Mai întâi, veți recunoaște că **este greu de găsit** , în mod logic, **de ce munca chibzuită și economia nu pot duce decât la proprietatea mică** de orice fel și nu și la proprietatea mare ,

după cum d-lor, **ași fi foarte curios să știu, ce vor fi gândit dl Mironescu , sau Mihai**

Popovici , sau Mirto, sau toți proprietarii mari de orice natură din PNT ,

când au citit această afirmare , că proprietatea mare , de orice natură, este un furt recent sau moștenire străveche de la hoți ! (aplauze la PNL)

Autorul spune **< Este eronat să se considere proprietatea privată ca un instinct**

uman . Proprietatea nu este instinct, ci viciu uman ; fiindcă apelezi la lăcomia,

la egoismul brutal, și la plăcerile aceluia mic porc , care veghează în fiecare din noi . >

și în paranteze se simte obligat să spună în franțuzește

< le petite cochon qui someille dans chacun >

-**Virgil Madgearu** : Ași vrea să știu , d-le raportor, **cu cine polemizați dvs ?**

-**Tătăranu** : **Cu nimeni. Analizez** cu elementele pe care am putut să le găsesc

esența acestei noi formule , asupra statului țărănesc , a funcțiunii proprietății .

[**LD : atenție ... cât de penibilă este apărarea lui Madgearu !**

Ce caracter urât poate avea ! Cât de mult rău a făcut partidului său]

-**Madgearu** : Acest articol și alte câteva care s-au publicat în același gen, au fost dezavuate **tot în " Dreptatea"**, cu o notă transmisă redacției de secretarul general al partidului , în numele partidului (aplauze la PNT)

-**ACCuza** : Noi protestăm în contra acestui sistem de a se face propagandă **comunistă** și pe urmă să se dezavuieze !

-**Tătăranu** : Recunosc în această afirmație a dvs , **caracteristica principală a partidului dvs**, cu **afirmări și dezavuări** .

Proprietatea - concepția PNT ...

-**Madgearu** : Știam că dvs sunteți un om obiectiv.Cum cadrează atunci **polemica pe care o faceți dvs.**, cu un articol, care **s-a strecurat în timpul vacanței** (**ilaritate la PNL**) în coloanele oficiosului nostru , articol care a fost dezavuat imediat ce s-a luat cunoștință de apariția lui ?

De altfel, **concepția PNT despre proprietate a fost formulată precis în programele de guvernământ publicate și în toate discursurile oratorilor noștri**, de la această tribună sau de la altele.

PNT socoate despre proprietate că în situația de astăzi [LD : numai astăzi ?] trebuie să fie considerată ca o funcție socială . Atât și nimic mai mult . "

-**Iamandi** : "Noi am creat-o !"

-**V.Serdici** : Cer cuvântul. **Am fost pus în cauză** căci am vorbit la Mesaj, și **am dat definiția statului țărănesc ...**

-**Madgearu** : Faceți impresia că vă luptați cu morile devânt, ca don Quichotte .

-**Tătăranu** : **Eu recunosc afirmația d-lui Madgearu** , că în adevăr **oratorii autorizați ai PNT au afirmat** în nenumărate rânduri **că nu vor desființa proprietatea privată** și că deci **sunt obligați** din nou **să caute alt drum pentru explicarea statului țărănesc**. **Eu vreau** , dle Madgearu, să cred că **nu voiți desființarea proprietății private** , pentru că vă afirm, că în optimismul meu, **aș vrea să cred în posibilitățile de control și de emulație** , binefăcătoare pentru această țară, **a partidului dvs. "**

"Drăgălășenii " ...reciproce ! ...

-**Madgearu** : Dar nici nu e nevoie să o crezi d-ta Pe d-ta nici nu te interesează , căci **pe d-ta poate să te intereseze** , cel mult, **cercurile d-tale de la Râmnicu Sărat** . Nici asta nu te interesează prea mult, căci **te duci prea rar pe acolo**, după cum mi s-au plâns alegătorii d-tale...

-**Voce** : Ieftin spirit !

-**Tătăranu** : Și ieftin și inexact !

[-----]

-**Iamandi** : Recunosc că dvs **sunteți un admirabil om politic** , muncitor, cunoscător , specialist , însă trebuie **să recunoașteți că rezultatele guvernării** , din nenorocire, pe drept sau pe nedrept, v-au pus într-**un permanent conflict cu opinia publică** .Afară de aceasta , mai este o considerație : **nu vă simpatizează , sunteți un element antipatic** opiniei publice "

-**Madgearu** : ... ași vrea să întreb pe dl Iamandi **de ce a furat urnele** din 4 secții din Ilfov și **de ce a furat toate urnele la Hotin** , ca să nu mă aleg deputat ?

Recunosc că sunt urât, dar știți de cine ? **De PNL, căruia i-am cășunat foarte mult rău "**

Lupta de clasă ?...

-**Tătăranu** : Se vede obligat prin deducțiune să socotească că formula presupune **lupta de clasă**, adică a voi cel puțin înlăturarea celorlalte clase , pentru **exclusiva întronare a clasei țărănești**.

Numai că acest scop , în mod fatal , duce la **adevărul revoluționar**.

-**Armand Călinescu** : " Treceți vă rog la alt argument ; acesta nu este bun .

Nu suntem revoluționari."

Stat țărănesc ?...

-**Tătăranu** : Dle Călinescu eu sunt fericit că , pentru lămurirea opiniei publice , am câpătat cel puțin această nouă afirmație precisă și clară.

" Dar vă întreb atunci, **de ce-i ziceți stat țărănesc ?**

Dacă nu vreți eliminarea nici unei alte clase, atunci **de ce această nouă titulatură** , de ce această **nouă șaradă politică**, pe care o asvârliți în fața opiniei publice și

refuzați cu încăpățănare , din voință sau neputință , **a da o explicație** cât de cât acceptabilă ?
[-----] Nu aveți dvs impresia că **semănați cu musca din fabulă** care,
așezată pe jugul bouului, venea de la arat ,

închipuindu-și că a arat ogorul stăpânului toată ziua ?

E tardivă formula . Ea a fost consumată de noi prin împroprietărire și vot universal .

Formulă electorală...

Constatând deci, că pe nici unul din aspectele discutate nu ați putut găsi **deslegarea acestei șarade** , oare aș putea eu fi găsit vinovat , dacă mi-aș permite să cred că **această nouă formulă** nu este decât **pur și simplu o nouă formulă electorală**, care să înlocuiască pe cealaltă , pe care ați perimat-o, prin cei 5 ani de guvernare ?

-Madgearu : Îți dau **întâlnire la viitoarele alegeri** , ca să vezi dacă formula este perimată ...

Programul " țărănesc " / Programul liberal ...

-Tătăranu : Coborând de pe planul teoretic **pe plan practic**, să vedem dacă cel puțin **aplicarea doctrinei pe teren** , vă îndreptățește să veniți astăzi cu formula **statului țărănesc**.

DI.Mihalache pretindea, într-un **discurs ținut la Câmpulung**,

că **pătura țărănească** are nevoie de îndeplinirea cât mai grabnică a **trei postulate mari** , pentru deplina ei dezvoltare :

1. Sănătatea fiziologică , printr-o bună politică sanitară ;

2.Sănătatea materială, printr-o politică agrară ;

3.Sănătatea morală , printr-o politică de învățământ primar .

Îmi voi permite să analizez care au fost aplicările pe teren, **în timpul guvernării dvs**, pentru **realizarea acestor trei postulate** .

Politici sanitare ...

În materie de **politică sanitară** , ați inaugurat **închiderea pur și simplu a spitalelor** , din motive bugetare , nevalabile în materie de luptă de clasă ;

ați încetat politica dispensariilor rurale ; Basarabia trăește sub teroarea tifosului exantematic ;

ați micșorat posturile de medici și a trebuit să venim noi ...

-Madgearu : Vai de mine !

-Tătăranu :... ca să mărim numărul spitalelor .Am cifrele aici, d-le Madgearu , dl ministru lamandi vi le va da cu prisosință .

-Madgearu : V-ați împărțit cifrele !

-Tătăranu : Am inaugurat și politica de **dispensarii rurale**, și politica **sporirii numărului de medici la țară cu 20%** ; am mărit de la 2.400 la 3.400 **numărul paturilor în sanatoriile de tuberculoși** ; am dat prime la doctorii ce merg la țară ;

-Madgearu : Numai că înaintea dvs. , în ultima noastră guvernare , s-au sporit posturile de medici rurali și s-a făcut **cel mai serios buget** la Ministerul Sănătății , din câte au fost după război .**Ați copiat programul nostru** .

Politici agrare ...

-Tătăranu : Ca primă **manifestare de politică agrară** ne izbește în primul rând și o **concepție și o practică , practica epistolelor d-lui Mihalache ,**

" concepția politistă în materie de politică agrară " ... că dacă țărani nu voiesc să devină **civilizați** de bună voie, o vor face de nevoie, fiindcă o va impune.

În faa acestei concepții , **PNL a venit cu politica persuasiunii**

și cu noua politică a agronomilor ambulanti...

politica transformării agronomilor din birouri, în agronomi de teren;

-Madgearu : O să ajungeți la agricultură ambulatorie ...

-Tătăranu : Politica **valorificării cerealelor** , despre care, evident, dvs veți spune că am copiat-o de la dvs ! Am împărțit-o în trei etape

[se dau cifre, se trag concluzii ; **Madgearu** intervine la fiecare propoziție, îl persiflează ; și dă un răspuns stupefiant când este somat să nu mai intervină]

-Madgearu : " Noi nu am luat cuvântul la Mesaj .Dați-ne voie ca , pe cale de întrerupere , să punem la punct anumite chestiuni.

Politici școlare ...

-Tătăranu : Și în acest domeniu, **PNȚ** a început prin **desființări de școli, de posturi ...**

Au făcut **armate de desnădăjduiți , de revoltați**, care în loc să semene cultură , seamănă **idei subversive și de destrămare ...**

Noi am mărit nr. de învățători cu 6.500 ... am numit 9.000 învățători noi ...

-Madgearu : Toată chestiunea este să avem cu ce-i plăti ... bugetul este descoperit ...
Trebuie să plătești și funcționarii ... deficitul se mărește ...

În nov.'33 , când am plecat de la guvern, 740 milioane erau restante pentru funcționari,
dar erau peste 1 miliard economii la împrumut...

-Tătăranu : "De când am venit noi la putere, noi regimul plutocrat ,
care împilăm țărâtimea , noi regimul nefast, am mărit nr. școlilor clădite de noi cu 4.000
și am transformat această armată de răsvrățiți într-o armată de făclieri care să pătrundă
în toate unghiurile cele mai întunecate ale analfabetismului țărănesc.

Am auzit zilele trecute pe dl prof.Andrei , pentru care am toată stima,
știind că d-sa apără o cauză , știind câte eforturi a făcut ca subsecretar de stat ,
pentru a convinge guvernul să-i dea mai multe fonduri pentru o sănătoasă politică
școlară.D-sa spunea că s-au desființat școli , deoarece revenea prea mult pe cap
de elev,ca și când școala ar fi fost o întreprindere comercială ,
care trebuia judecată după randamentul bănesc.

**Randamentul unei școli nu poate fi material ; nu există decât un randament moral ,
care nu este niciodată prea mult plătit pentru un popor. (aplauze la PNL)**

-PCAndrei : Eu vă dădeam câteva exemple și apelam la obiectivitatea dvs. ,

dacă se poate admite să ființeze o școală cu 16 elevi și cu 10 profesori !
Când țărâna nu știe să facă mâncare și să facă școli pentru rame de scoici ,
consider aceasta o risipă scandalosă. Aceasta nu este operă culturală,
ci bătaie de joc ! (aplauze la PNȚ)

Romantism politic...

Realism politic...

-Tătăranu : " Am văzut că politica dvs pe teren practic este aproape nulă
și se soldează numai cu legiferarea muncii orășenești a d-lui Ionaițescu .

Este cel puțin bizar pentru un partid care se numește cu încăpățănare " țărănesc "

Eu recunosc la dvs- poate din cauza tinereții dvs - o tendință foarte marcată
de romantism politic.Dl Mihalache este un mare poet social .

Eu știu că d-sa mângâie ideea unei clase țărănești frumoase , sănătoase, culte
și bogate . Dar uită , cu imaginația d-sale bogată și romanțioasă ,
că aceasta depinde , în primul rând, de puterea de realizare și
nu de puterea de imaginație.

Deosebirea dintre dvs și noi , este că la dvs este o tendință permanentă de sărituri disparate
și individuale de sus, spre utopie și cu căderea pe punctul de plecare ,

pe când la noi, este tendința încordată ca, împreună cu tot poporul ,
să mergem înainte spre progres. [-----] În aceste condiții , dați-mi voie să mă întreb ,

dacă formula nouă , formula pe care ne-o serviți astăzi cu atâta emfază ,
dar cu atâta sărăcie de explicațiuni , mai poate servi ca steag sau,
dacă nu reprezintă o simplă și ieftină formulă de alegeri .

Și dacă și pe aceasta o veți perima mâine, cu ce veți mai veni pe urmă ? "

C.Tătăranu / 17 dec.'34

13.) Vict.Iamandi (PNL, subsecretar de Stat) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'34

Virgil Madgearu , Armanad Călinescu , dr.Lupu , - intervenții polemice

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 381- 397)

[LD: discursul lui Iamandi este un impresionant tur de forță în istoria politică a perioadei
postbelice. Dar nu este un bilanț glorios, ci este o veritabilă reglare de conturi
cu adversarii politici ai PNL , tare pe poziții după primul an de guvernare .

Metodic și necruțător, Iamandi face procesul adversarilor politici
critică formula " stat țărănesc " , lăsând o șansă la rotativă, PNȚ -

Demers în care clarifică toate aspectele legate de tradiția, realizările, doctrina și programul
PNL pentru țărani.Punctual, meciul este dominat și pare câștigat de Iamandi .Dar ...]

Doc.integral - fișier PNL IX

/ lamandi -Madgearu (polemic politici economico-financiare /
/ lamandi -Madgearu (polemic politici școlare /
/ PNȚ - etape, evoluție, doctrine , guvernări / PT- PNR -PNȚ /
/ lamandi -Lupu (polemic stat țărănesc /
/ Liberalismul românesc - intervenționismul de stat - regimul proprietății /
/ Sarcinile guvernării PNL- Răspunderile /
Vict.lamandi / 17 dec.'34

▣ P.N.Ț

LD : este interesant că **Virgil Madgearu** - care nu luase cuvântul la Mesaj - îl secondează, îl sâcăie, îl contrazice (cum a făcut și el oratorilor la mesaj !).
[„Pe fond, ambele partide pierd din prestigiu și credit , prin discreditare reciprocă.
După "**despoliticianizarea**" administrației (susținută de Tătărescu și Tătăranu) ,
lamandi propune "despoliticianizarea " școlii prin scoaterea de sub influența politicului ,
de sub tutela politicilor de partid , ceea ce înseamnă, implicit , recunoașterea consecințelor amestecului nefast al acestora .

Vict.lamandi / **Virgil Madgearu** / 17 dec.'34 , retro '28-'33

▣ Concepția economică a lui Madgearu / PNȚ

▣ Politici economice

[LD : dincolo de **doctrine și metode diferite**, dincolo de **greșelile unora sau altora**, **acești doi oameni aveau caractere foarte asemănătoare** și , fiecare pentru partidul său, puneau atâta patimă pentru apărarea partizană , încât polemica lor se transforma în **ură și contestare** . Țării nu i se oferea decât spectacolul unei **demolări reciproce** .]

- **lamandi** : " Noi ne găsim la guvern abia de un an și această **guvernare a noastră** , în primul rând, **trebuia să ia măsuri pentru lichidarea moștenirii** pe care am primit-o după **o guvernare de aproape 5 ani a Partidului Național-Țărănesc** .

-**Madgearu** : " Am stat 1 an și 2 luni la putere a doua oară și 2 ani și jumătate întâia oară, la olaltă nu fac nici 4 ani , și dvs spuneți 5 ani . Guvernarea noastră a fost **întreruptă de guvernarea tehnicienilor** cu concursul dvs. "

-**lamandi** : ați venit la guvern la 11 noiembrie 1928 ; ați stat la guvern 2 ani și jumătate ; A fost intermezzo lorga -Argetoianu , 1 an și 2 luni ; ați revenit , și v-ați reluat activitatea **cu aceleași metode , cu aceeași politică**,

și cu aceeași dovadă permanentă de neînțelegere a situației .

-**Madgearu** : **Aceasta este părerea dvs, nu și a țării** . [-----]

-**lamandi** : Dle Madgearu, eu **sunt un democrat și cinstit** ; **să nu confundați** recoltarea de sufragii din ultima vreme , **cu un verdict real** al opiniei publice pentru partidul dvs.

-**Madgearu** : Acesta este **democratul sincer** !

-**lamandi** : Sunt foarte sincer .Știți că de multe ori în **această recoltare de sufragii** se întrebuițează **o serie întregă de mijloace** , pe care dvs vi le-ați pregătit din vreme și care, în orice caz, **au fost străine de practica electorală a PNL** , față de alegătorii săi. Din acest punct de vedere , **după un an de guvernare , nu avem decât interpelarea d-lui Madgearu** , la care d-sa va primi răspunsul autorizat al d-lui ministru al Industriei .

-**Madgearu** : După Crăciun !

-**lamandi** : După Crăciun.Încolo , **tot ce s-a rostit** de la această tribună împotriva noastră **pe tărâmul politicii economice și financiare**,

nu a fost decât **sarcina îndeplinită cu sârguință a opozantului cu orice preț**,

[-----]

Vict.lamandi /**Virgil Madgearu** / **Petre Andrei** / 17 dec.'34

▣ Politici școlare

-**lamandi** : Dl raportor adusese în discuțiune chestiunea politicii dvs școlare.

Era pentru dvs **o datorie elementară , partid de mase**, care pretinde a reprezenta în forma cea mai completă , **interesele și năzuințele țărănimii** , ca **să continuați** măcar politica școlară lăsată moștenire.

Dvs erați datori să faceți asta cu atât mai mult cu cât însăși conducătorul dvs , **Ion Mihalache**, era nu numai unul din **admiratorii și prețuitorii marelui Spiru Haret** , dar era și unul dintre aceia care a avut prilejul **să aprecieze și să cunoască întreaga operă școlară** pe care o făcuse Spiru Haret .

Nu numai că **nu ați urmat această linie**, care era reprezentată , în 1928, când am plecat de la guvern, **prin dl dr. Angelescu** , dar **ați socotit** că e mai nimerit **să inovați** și de aceea **ați început o acțiune** care a pus **școala** de toate categoriile **înt-o situație dintre cele mai grele**. Nu voi insista și nu voi arăta câte **școli profesionale ați desființat**, după cum nu voi arăta , cu acest prilej, nici **câte burse pentru fiii de țăran ați suprimat**, burse pe care le-ați găsit în ministerul Instrucțiunii , tocmai dvs care pretindeați că reprezentați interesele țărănimii mai mult ca oricine alții.

-P.C.Andrei : Pentru prima oară s-a introdus la noi, în bugetul acestei țări , **burse speciale pentru fiii de țărani , de 10.000 lei fiecare** .

-Iamandi :Ați introdus un număr foarte neînsemnat de burse, de acest fel, care nu reprezentau nici pe departe sumele ce se acordase sub noi, în acest scop.

Încă din prima guvernare (1922-1926) Vintilă Brătianu dăduse Ministerului Instrucțiunii **50 milioane de lei , annual, pentru burse**. Era un fond global care se dădea și pentru licee, și pentru școli normale și naționale .Cercetați Liceul internat din Iași ,,,,

-PCAndrei : Ați suprimat și subvenția ce o dădusem eu ...

[---ceartă pur și simplu ---]

-Iamandi : Cred că ați putea să aveți bunăvoința să mă ascultați, cum v-am ascultat eu....

-Madgearu : Eu te ascult ...

-Iamandi : Dvs nu mă puteți asculta fiindcă sunteți pornit . Dvs numai când **faceți sport** sunteți bine dispus. (**ilaritate**)

-Madgearu : Vă recomand și dvs să faceți sport , să fiți mai calm ...

-Iamandi : Mie , la vârsta pe care o am, deși nu sunt așa bătrân, îmi vine foarte greu să învăț **a dansa** și să fac **sporturile** pe care le faceți dvs , **cu o pasiune de junede 20 de ani** (**ilaritate**)

-Madgearu : Fiecare cu pasiunea lui ! (**ilaritate**)

[-----]

-Iamandi : **Eu am propus** ca , pentru politica școlară **să se stabilească între factorii răspunzători ai țării aceeași linie de conduită** , să se cadă de acord asupra unui **plan minimal care să scoată învățământul de sub fluctuațiunile politice** .

Am putea **să valorificăm forțele creatoare** ale poporului nostru ,am face un **act de mare înțelepciune** și am dovedi că știm **să ne scuturăm de orice subiectivism vătămător**, **dacă am scoate școala definitiv din mijlocul luptei politice** .

Atunci , firește, nu s-ar mai da naștere **nici la dialoguri în Parlament** ,

nici la ceea ce se întâmplă astăzi, că o dată **un guvern plecat**,

a doua zi guvernul care urmează să strice , să dărâme, tot ce a făcut guvernul anterior.

Aș fi fost satisfăcut dacă dvs, în această direcție ,

ați fi venit cu o politică școlară mai bună.

Dar în loc de asta **dv ați întrerupt** ceea ce făcusem noi,

și **n-ați realizat nimic pozitiv pe cont propriu**.

Ați compromis problema obligativității învățământului pimar (**aplauze la majoritari**)

după cum ați făcut imposibilă penetrațiunea elementelor de la sate

în școala secundară (**aplauze la majorități**)

pentru ca **să avem desechilibrul numeric** pe care îl avem azi în liceele din anumite părți ale țării și care constituie **motive de speculațiune și agitațiune pentru acei care caută să pescuiască în ape turbure . "**

[-----]

" **În 1918**, și-au făcut apariția în viața noastră publică dl **Mihalache în Muntenia**,

ca **simbol al țărănimii** , aducând bagajul teoretic pe care d-sa îl dezvoltase

la revista învățătorescă "**Vreemea Nouă**" , în anii de dinainte de război,

iar **în Moldova, la Iași**, s-a constituit o grupare a muncitorilor sub conducerea profesorului universitar **Bujor**, care avea ca secundanți pe dl **Costăchescu** și pe dl **Borcea**.

" **Aceste două grupări s-au contopit începându-și acțiunea timid**

și în indiferența opiniei publice. [-----]

Pentru că , chiar dacă partidul dvs reprezintă o exagerare și cădeați adesea în demagogie, mai ales atunci când erați în faza de izbucnire inițială , **chiar dacă** vă mișcați în acest cadru, însă **înfățișați**, fără doar și poate , **o realitate socială** ; [-----]

Fuziunea ați făcut-o numai pe hârtie.

" **Partidul Național** din Ardeal, reprezenta, fără doar și poate , o însemnată forță politică ;

dar din punctul de vedere al **esenței sale interioare** , el **nu avea decât un caracter de negațiune**, moștenire a rolului pe care îl îndeplinise în monarhia habsburgică , unde **nu avea drept țintă**, până la Unire, **decât a apăra** cu orice preț , **interesele românești amenințate de unguri.**

" **În Partidul Național erau curente de toate felurile,**

de la extrema stângă până la extrema dreaptă . [-----]

" Erau două mentalități aparte ; erau direcții doctrinare ideologice opuse ,

însă necesitățile , care se arătau din ce în ce mai presante, ale apropiierii de guvern,

ați găsit un " modus vivendi" și, la 1928 ați venit la cârmă ."[-----]

Vict.Iamandi / 17 dec.'34 , retro '28-'33

Serdici, Andrei, Lupu - replici polemice

▣ **Guvernările PNT .**

▣ **Statul țărănesc .**

" **În guvernarea de la 1928 și 1931, în prima guvernare** , ca dovadă a **lipsei de coeziune** - și numai a **lipsei de coeziune dintre conducători** , grefată pe ambițiuni și neânțelegeri cu caracter adeseori meschin - dar și a **lipsei de unitate de directive** -

ați avut 4 formațiuni ministeriale., în 2 ani și jumătate :

Guvern Maniu / Mironescu / Maniu / Mironescu .

În a doua guvernare, ați avut alte 4 guverne , oferind spectacolul , și **doctrinar și practic**, a unei **diversități de atitudini**, prezentându-vă în fața lumii în **situația curioasă**

de **a avea la dispoziție o popularitate reală** , de a avea la dispoziție masa,

însă de a nu avea un stat-major care să știe care-l sunt obligațiile.

Acum , în vremea din urmă, s-a mai adăugat la acest **sanhedrin de conducători** ,

dr.Lupu. Personalitatea dr.Lupu, , în acest **divorț politic** care a ținut **7 ani (1927)**

s-a desvâțat de o mulțime de metode .**Era o vreme** când, în parlament, **dr.Lupu**

conducea realmente pe **onorații reprezentanți ai PNT.**

Am impesia - după manifestarea prietenilor săi la tribuna Parlamentului -

că d-sa , **sau se simte rău printre prietenii regăsiți, sau are o tactică specială** ,

asupra căreia își rezervă dreptul să **arate la timp în ce direcție merge.**

(**aplauze la PNL , ilaritate**)

Iamandi/**Statul țărănesc ...**

" Care mai poate fi **poziția dvs doctrinară** atunci când din p.d.v.al organizației interioare și a conducerii , **înfățișați o situație atât de haotică și contradictorie ?**

Am auzit de la **1932** , repetându-se neconținut **formula statului țărănesc .**

"**Ați pus-o în discuția Parlamentului în 1932, când erați la guvern** , printr-un simpatice reprezentant de la Iași , dl **Demostene Botez** , care a căutat să pună la contribuție întregul său talent - care este mai mult literar și poetic decât politic -

dar n-a izbutit să manifeste **decât ceea ce manifesta poporanismul** pe vremuri ,

când făcea **doctrină literară la " Vieața Românească" ,**

o simplă atitudine de simpatie față de clasa țărănească ; atât și nimic mai mult.

" A mai scris apoi , dl **Ernest Ene** o broșură asupra **Statului țărănesc.**

Am **toată stima** pentru d-l Ene, am **citit broșura** d-sale, cu toată atenția, dar , drept să vă spun,

nu am rămas cu **nici o lămurire precisă** asupra felului în care **se poate alcătui Statul țărănesc**.

" Acum în urmă, ați revenit din nou la această chestiune care încercați s-o popularizați,

fără însă a izbuti a o lămurii. Am citit **conferința d-lui Petre Andrei asupra Statului țărănesc**,

am văzut **discursul foarte caracteristic al d-lui Costăchescu la Iași**,

am luat cunoștință de **o conferință a d-lui Ghelmegeanu** despre această chestiune.

Am ascultat pe dl **Serdici** - nuanță Lupu - anunțând în cuvântarea la Mesaj,

că este **partizantul Statului țărănesc**,

- **Serdici** : Trebuia să veniți la conferința mea, d-le ministru .

- **lamandi** : **când veți defini** exact ce este **statul țărănesc ?**

- **P:C:Andrei** : Vă interesează **mai mult definiția decât realizarea ?**

- **lamandi** : Nu. Eu spun că , **nici în teorie nici în practică**,

Statul țărănesc nu este posibil.

- **PCAndrei** : Vasă zică vă bazați pe ceva pozitiv !

- **lamandi** : Mă bazez pe **viața organică a popoarelor**, căci aceasta justifică **formula juridică** sub vestmântul căruia se desfășoară întreaga lui activitate

- **Armd.Călinescu** : **Noi credem că singurul lucru care**

nu mai este viabil astăzi, este statul liberal " (**ilaritate**)

dr. Lupu / 17 dec.'34

▣ **Țărănism, stat țărănesc .**

[LD : atenție, **nici eu nu a catadixit să vină la dezbateri, să-și susțină tezele ,**

și acum face discurs în discurs ! Am impresia că , văzând că au eșuat cu schimbarea

guvernului, s-au hotărât să **contra-araace în parlament** .Altfel, Lupu este Lupu : demagogul prin

excelență ; **opозиția sat -oraș , el care toată viața a locuit în apartamente de hotel luxoase !**

Revenit în PNȚ, pentru a-l schimba dinăuntru, sau în speranța ajungerii la guvern !]

-**dr.N.Lupu** : " Dle lamandi, **nu trebuie atâta filozofie în chestia Statului țărănesc.**

Eu nu sunt la curent , nu am citit nici broșura lui **Ghelmegeanu**, nici a lui **Ene**, și n-am ascultat

nici conferința lui **Andrei**, nici a lui **Costăchescu** .[-----]

Mă gândeam la câteva icoane care le-am văzut vara aceasta la mine în sat și aici în București .

La mine în sat mă uitam pe câmp - și așa este în toată țara - și vedeam **tot câmpul nearat**.

Au semănat grâu doar 4 oameni și în grâul acela mergeau **vitele tuturor și îl pășteau**.

Nici măcar jitarii [paznici] nu mai sunt ca altădată.

Au venit oamenii și mi s-au plâns că **sunt amendați că nu trimit copiii la școală**.

Dar **o carte costă 200 lei**.

La spitalul "Regele Carol" din Ghermănești, cu 40 de paturi, pe malul Prutului ,făcut cu gândul la Basarabia , cu 20 de ani în urmă (făcut de el și fostul prefect conservator Cerchez), **spitalul stă cu 6 bolnavi , în frig și fără medicamente .** Și ce este acolo, este pretudindeni.

" **În scurt, toată acțiunea noastră , și a dvs, și a național-țărăniștilor**

- **eu nu spun și a mea de acum , căci am s-o schimb ;**

de aceea am venit aici(ilaritate, aplauze la majoritari)

Dacă o voi schimba nu o să vă placă și

iarăși mă veți face din nou " bolșevic"

toată acțiunea de guvernământ este alături de țară ,este pospai.

" Uitați-vă acum la **București** . Bucureștii au crescut ; este acum **New-York**.

În doi ani s-au făcut **case până la cer**, investindu-se aproape **40 de miliarde**.

Vă dați dvs seama ce înseamnă pentru economia națională ca

în loc să întrebuițezi 40 de miliarde în intensificarea producției și în civilizare ,

să-l vâri numai în clădiri , care vor necesita după aceea cheltuieli de întreținere ?

- **Mitiță Constantinescu** (subsecretar la Finanțe Vor plăti impozite !

- **Dr.Lupu** : Nu vor plăti nimic, va veni o criză grozavă și nu va avea cine să stea în ele .

Arhitectul este străin, chiar de peste graniță , **proprietarul este străin**,

de ai d-lui Cuza [**evrei**] și mai sunt și alții. **Zidarii sun bulgari și unguri .**

Mă gândeam că poate aceia care **cară cărămidă** sunt români ;
dar și **aceia sunt țigani** " (ilaritate)

Lupu / **Tăranul român...**

Va să zică **din 40 miliarde** , capital care trebuia să circule , fiindcă **acest capital a fost scos de la țărani** , ar fi trebuit să vină ceva și la el , **înapoi** .

Dar nu a venit nimic ! Realitatea este aceasta . **Avem noi 14 milioane de români ; Dar nu este socoteala numai de număr , ci este socoteala și de calitate** .

Or , acești români de astăzi , din cauză că nu s-au luat măsuri la vreme , **merg din sărăcie în sărăcie , sunt zderțăroși , flămânzi , goi și bolnavi** .

Pelagra , întinsă înainte de împrăștiere , a dispărut subit în timpul războiului , astăzi este mai abundentă decât înainte de război : aproape 1 milion de pelagroși !

Românii - minoritățile ...

Lupu / **Străinii ...**

" Câtă vreme vom merge alături cu țara , în această Românie Mare , se va vorbi stricat românește , dar ea nu va fi a românilor .

" Minoritarii au dreptul să trăiască , așa cum spui d-ta , în țara noastră . Este foarte just . Dar cine i-a dat afară pe ai noștri ?

Dvs știți că **industria petroliferă și industria clădirilor** , care înainte **întrebuințau elementul românesc** , nu numai la mâna de lucru , **ca salahori** , dar și la aceea care se cheamă **Skill-labour** , adică **meșterii** , **astăzi toate aceste societăți străine , olandeze sau engleze** , nu **întrebuințează decât unguri și sași** , pe motiv că **aceștia sunt protestanți** , pe câtă vreme **românii sunt ortodoxi ?**

" Românul , în țara lui , este zvârlit la o parte și moare de foame .

Noi , românii , nu avem decât două [LD : trei !] **posibilități ca să ne câștigăm o pâine : să fim oameni politici sau să fim funcționari ; din ce în ce mai rău plătiți , sau servitori ."**

(aplauze la PNȚ) Ba chiar și **servitori** , numai **bieții români din Ardeal** primesc să fie , **ceialți , din Vechiul Regat , sunt prea fuduli pentru așa ceva** . " [-----]

- **Victor Iamandi** : Noi am rezolvat , deocamdată , **pe cale de lege** chestiunea și **legea se va aplica...**

-**Cuza** : Se va...

-**Iamandi** : Se va aplica cât de curând , dle Cuza , **vom realiza pe teren** , atât cât este posibil de realizat , **pentru a schimba în bine situația grea de astăzi** .

Lupu / **Statul țărănesc ...**

" Vrei să știi ce este Statul țărănesc ?

Stat țărănesc înseamnă că **aceia care conduc această țară**

și care **alcătuiesc abia 20% din populația ei** [LD ?!]

să se ocupe , în primul rând , de pătura țărănească

și apoi de celelalte categorii sociale . (aplauze la PNȚ)

Pentru aceasta , mijloace sunt destule . Îmi pare rău că-ți fur prea mult din timpul d-tale , dar eu ți-aș putea da o mulțime de exemple .

Lupu / **Scoala ...**

Aș începe prin a-ți arăta că **de la școala rurală și până la universitate , cheltuim degeaba și nu învățăm pe copii carte**

În loc să fie 40 de manuale didactice la școlile primare , care îmbogățesc 40 de potențați , ca autori de cărți didactice , să faceți ceea ce este **în Anglia : Monitorul Oficial** ,

în loc să tipărească discursurile noastre , pe care nu le citește nimeni , **să tipărească abecedare , care să fie distribuite gratis în toată țara** .

Atunci **nu va mai fi nevoie de amenzi** împotriva aceluia care nu-și trimit copiii la școală .

lăta o reformă a statului țărănesc . Și ca aceasta , sunt multe .

Ar trebui să ne luăm cu toții la întrecere pe această cale , să faceți și dvs Stat țărănesc , să facem și noi Stat țărănesc , și să ne întrecem cine îl face mai bine ."

(aplauze la PNȚ)

- **Victor Iamandi** : cât privește **statul țărănesc** , eu îmi exprim **nedumerirea**

numai asupra **forme** în care se pune de către PNT această chestie, pentru că **nu sunt atât de naiv** - și nici de rea credință - ca să cred că PNT, în momentul când ar mai avea sarcina de a conduce statul, **ar face o politică numai pentru clasa țărănească**, și **nu pot să cred** că această preocupare exclusivă, de ordin formal, de clasa țărănească, **dând statului și titulatura generală de stat țărănesc**, izvorăște numai din grija și sollicitudinea pentru țărănime. **Este și un interes politic ce îl urmăriți.** "Statul țărănesc ?

Am spus că în teorie nu este posibil.

Evident, în stat, elementul cel mai numeros care predomină este clasa țărănească, dar **statul este totdeauna național și este și al celorlalte clase sociale**. Nici nu poate funcționa un stat fără exercițiul permanent al tuturor atribuțiilor economice și sociale pe care le au clasele și categoriile sociale, care alcătuiesc populația, încât practic, **dvs ați putea realiza un singur lucru**, când vorbiți de statul țărănesc, **ați putea realiza dictatura unei minorități care să se sprijine pe clasa țărănească.**

" În momentul de față, **clasa țărănească** neavând o educație politică completă, deși această pregătire este foarte înaintată în raport cu ce s-a întâmplat în alte țări, și **poate fi ținută ca element de sprijin** pe anumite ademeniri și anumite promisiuni, **dacă ați urmări în mod sincer și serios realizarea acestei dictaturi**, pentru dvs ar însemna ca problema să aibă rezolvare în viitor.

" Dvs nu sunteți un partid, cum sunt partidele socialiste, care să fiți preocupat de atingerea țelurilor dvs finale, fără să aveți preocupări pentru prezent și pentru viitorul imediat.

Dvs nu aveți țelurile fixate într-un viitor îndepărtat. Dvs urmăriți să guvernați !

" Nu înțeleg **țărănimea** numai după îmbrăcăminte, o înțeleg să reprezinte rolul de factor producător jos, **să se ridice în clasa mijlocie**, prin jocul liber al curgerii populației, și **să ajungă clasă dirigentă prin selecție.**

lamandi /

" Prin urmare, dvs, în mod deghizat, ați dat **o nouă formulă** pentru a avea **o nouă platformă** în spatele căreia să vă puteți îngădui **jocul politic electoral.**

Pentru că **dacă este vorba să trecem la practică, statul țărănesc**, din acest p.d.v., **ar trebui să-l revendicăm pentru noi**, mai mult decât alții dintre dvs acest termen "

(aplauze la PNL) [Se întoarce iar la **votul universal și împroprietărire**]

[Armand Călinescu iar îl contrează cu întârzierea reformelor ..]

[eu sunt de acord, la acest capitol, cu liberalii]

" **Noi am realizat temeinic condițiunile de progres ale țărânimii noastre ; noi am făcut din țărănime o clasă politică liberă, și am făcut din țărănime o clasă stăpână pe pământul ei "** (aplauze la PNL) [-----]

-Armand Călinescu : De ce a durat 30 de ani până la realizarea votului universal ?

-lamandi : Dar Anglia a avut nevoie de un secol...

Magna Charta a fost recunoscută de 38 de ori de regii Angliei ; votul universal integral a fost introdus de abia în 1918 de Lloyd George lamandi/

De ce ne cereți nouă, țară cu o **formațiune modernă abia la începutul ei**, cu o **clasă conducătoare de dată recentă care** - aici voiam să ajung, trebuie să mărturisim - avea interese economice și sociale **diametral opuse țărânimii**, să înfăptuim această reformă în mai puțin de 30 de ani ?!

Nici o dată o clasă socială nu cedează de bună voie privilegiile și drepturile pe care le deține, în folosul altei clase sociale.

Iar PNL, la un moment dat, avea mai mulți latifundiari decât Partidul Conservator.

Erau și ei oameni, ce vreți ? Și cu toate acestea, de la 1900 - până la 1914,

Ion Brătianu, direct angajat în acțiunea sa politică, a reușit să îndeplinească, atunci, la Iași, când nemții evacuați Muntenia...

el se pregătea cu acele **decrete de legi ...** în casa lui Mârzescu ... și spunea :

< Am **obligațiuni nu numai morale față de țărânimia** căreia îi datorăm

realizarea unității românești , dar am obligățiuni politice de o viață întreagă , care mă duc la încheierea , că mai putem da peste ceea ce am dat și în materie socială - în materia exproprierii - și în materie politică - a votului universal - dar nu ne mai putem întoarce cu un milimetru înapoi de la ceea ce am dat . > Acesta era limbajul lui Ionel Brătianu.

" În asemenea condițiuni , dacă este vorba să ne împăunăm cu o firmă, care să aibă o anumită rentabilitate electorală, atunci noi suntem cei dintâi care ar trebui să întrebuițăm această metodă. Dvs sunteți evident într-o creștere electorală la sate , dar aveți nevoie pentru justificarea dvs politică , de o nouă platformă. De aceea v-ați luat firma mai întâi, și acum căutați explicațiunea și eșafodajul teoretic , care să stea în dosul firmei. Până nu veți face această clădire teoretică și nu veți ajunge la încheieri precise și categorice, până atunci noi suntem nedumeriți asupra formulei dvs, și mai ales suntem nedumeriți pentru că , tot în numele țărânilor ați venit la guvern în 1928. "

[urmează o ciorvăială cu Lupu privind anul 1907, când au fost omorâți mii de țărani ----]
Tachinării liberalo -țărăniste

-dr.Lupu : **Partidul Liberal** - dacă vrei să facem discuția, o facem - a plecat cu oameni ideologi , cu Ion Brătianu, Kogălniceanu și Costache Rosetti .
Acea a fost faza romantică a liberalismului , când se manipulau idei pentru cari d-ta faci acum reproș că le manipulează alții .

Apoi a venit perioada sătuilor Au venit apoi indivizi care au luat cu 5 lei în arendă hectarul de pământ, care trebuia să vie la țărani. Atunci v-ați făcut burghezia dvs liberală, burghezia neoliberală , care a fost mai rea decât cea conservatoare . (aplauze la PNT)
Atunci a trebuit să venim noi [LD : !?] , recunosc, în frunte cu Ion Brătianu , care are marele merit că a apelat la tinerimea generoasă.

Am venit și v-am dat sânge nou [LD : !?] , și ați făcut ceea ce ați făcut .
Acum iarăși v-ați anchilozat și trebuie să vă înlocuim noi. (aplauze la PNT)

-Vict.lamndi : Cu toată deferența și simpatia pe care o am față de dr.Lupu , îmi permit un mic sfat : nu ne spuneți nouă și nu ne întrebați pe noi ce face Tătărescu, Dinu Brătianu, George Brătianu ; interesați-vă ce face Maniu, ce face Vaida , ce face Mihalache, ce face dr Lupu, ce face Mirto , și ce face Madgearu ? (ilaritate)
[-----]

-lamandi : Deocamdată , iau act numai de faptul că d-sa a lăsat să se înțeleagă că preferă să fie cu dl Maniu într-o oală, dar nu cu dl Mirto
.Acesta constituie pentru mine o indicațiune că , după barametrul din PNT , este f. puțin probabil să ajungeți la unitatea de care vorbiți dvs.
În asemenea condițiuni, îmi veți îngădui să trag o altă concluzie :
că PNT , găsindu-se în această deficiență doctrinară , având o diversitate de curente , așteptând salvarea doar de la conferința asupra statului țărănesc pe care o va ține dl Mihalache la Institutul de studii sociale, în februarie....

-Lupu : Nu fi ironic, te rog....

-lamandi : Nu ironizez deloc. Eu , întotdeauna am salutat în dl Mihalache triumful principiului democratic în politica țării

-Lupu : de ce ironizezi o conferință ?

-lamandi : Nu ironizez deloc. Dl Mihalache ține o conferință. E foarte onorabil.
De ce o iei d-ta în sens peiorativ ?

-Lupu : Lasă că știm noi să citim printre rânduri ! (ilaritate)

-lamandi : Până atunci , eu trebuie să constat că și programul PNT este departe de a se înfățișa cu acele garanții necesare , care să ne facă să credem că organizația dvs politică va fi în stare , mâine sau mai târziu , să domine situația.

-Lupu : Nu te mai apuca să-l mai citești , sunt 20 de volume - ce am făcut noi la Techirgol ?

-lamandi : Din cauza acestor 20 de volume , sunteți departe de a putea înjgheba măcar un volum mic , care să cuprindă ceea ce este necesar .

[-----]

lamandi / 17 dec.'34

▣ Sarcinile guvernării PNL

▣ Răspunderile

/ **Reorganizarea cooperăției** și fixarea ei într-o largă și efectivă politică de stat ,
pentru a face din această instituție o mare forță economică a țărânimii .

Vict.lamandi / 17 dec.'34

14.) Tudor Teodorescu -Branîște "Maniu -Vaida - Mihalache- Lupu" , 20 dec.'34

("Cuvântul liber" an 2, 29 dec.'34) **Doc.integral la fișier PNT XII**

[[LD : iată și opinia unui ziar de stânga . Nu intru în amănunte , dar , în același număr ,
semnau diverse articole Șerban Voinea , și Ilie Cristea (despre discursul lui Ilia Ehrenburg
la Congresul scriitorilor sovietici) Cât despre Branîște, exemplele , analogiile lui ,
sunt alese din istoria socialismului și comunismului .Aș spune chiar cu hodoronc -tronc !

Eu nu am găsit la Maniu ... program economic , program politic-social !

Nici măcar privind " statul țărănesc". Afară de " chestiunea constituțională " ... nimic altceva]

În vechiul PNR , programul era clar pentru toate nuanțele de partid :ideea națională.

Întrebarea era **cum să fie slujită mai bine ideea națională ?** [-----]

Dar **lupta lor** nu era și **nu putea fi luptă de forță ; forța lor era încătușată** de unguri
în Ardealul robit. Lupta lor era **luptă de abilitate**. O lovitură dată la timp, o lovitură amânată
pentru ziua cea mai bună , o atitudine fixată cu precizie - toate acestea hotărau succesul.

Tacticienii până în 1919, fiindcă nu puteau fi decât tacticieni,

fiindcă împrejurările îi constrângeau să facă și să discute numai tactica partidului -

au rămas în chip firesc tacticienii. [-----]

Ardelenii ...

Fără o tactică precisă și abilă , **PNR din Ardeal**, în timpul imperiului ,
ar fi expus țărâtimea ardeleană unei **prigoane inutile.**

Cu atât mai mult cu cât Budapesta căuta să găsească nod în papură ,
pentru prigoana contra naționalităților.

Programul era clar pentru toate nuanțele PNR : ideea națională.

[-----]

Branîște / 29 dec.'34

▣ Mihalache -Lupu

▣ Programul PNT

▣ Forța electorală

Dacă în **ramura ardeleană** este un **conflict tactic**, **între Maniu și Vaida**,
în ramura țărânistă, **Mihalache și Lupu reuniți**, caută **aplanarea conflictului tactic** ,
pentru a închina toate forțele lor și a întregului partid ,
unei mari probleme, de PROGRAM .

Unitatea partidului este ,pentru amândoi, **lege .**

Fiindcă amândoi știu **rezonanța puternică** , pe care o au numele
d-lor **Maniu și Vaida în țară și peste hotare . Unitate - cum ?**

Printr-o aplanare a conflictului de ordin tactic , localizat în Ardeal.

Un an de zile s-au făcut încercări multe și grele și , din păcate , **inutile !**

Atunci ? La un moment dat, când **conflictul părea atenuat** ,

d.Mihalache a pus o problemă, o mare problemă : **programul .**

Adversarii PNT au ironizat **preocupările programatice** și , în același timp,
au speculat conflictele de ordin tactic. Au fost abili !

" PNT dispune de o formidabilă forță electorală. Are deci motorul care îl pune în funcțiune. N-are nevoie să dea din mâini și din picioare , ca un biciclist oarecare.

[LD : aluzie la partidele mici] O dată pus în funcțiune - prin toate roatele și roțițele unei perfecte organizații și ale unui imens număr de adeziuni - ce va face acest partid .Încotro ? Întrebarea este simplă și firească .Nu : CĂTRE CINE ?

Fiindcă un partid mare nu merge către o persoană sau împotriva unei persoane . (asta e treaba partidelor mici)

Ci : ÎNCOTRO ? către care ȚINTĂ ? către care SCOP ?

Braniște / 29 dec.'34

▣ Guvernările PNT

[LD : prea multe metafore pentru a ascunde , pe fond, o evidentă atitudine critică , de stânga.

Dar , prin această prismă, are din nou dreptate . Rămâne de stabilit întrucât programul

" statului țărănesc " era o formulă viabilă.]

În drumul către această țintă , înlături în chip firesc anume obstacole , având forța naturală.

Tancul biruiește toate piedicile, care-i stau în cale.

Când conduci, însă, un asemenea tanc, este o greșală să cauți cu orice chip obstacolul de dragul obstacolului și să pierzi din vedere scopul final.

Guvernările național-țărăniști au păcătuțit tocmai prin aceasta .

Nu au fost cele mai rele guvernări de la război încoace .Dimpotrivă

Dar s-au abătut de la linia generală, din pricina unor piedici mărunte.

Uneori, piedica era în CALE - iar guvernul , deși tare pe voturile partidului, n-a vrut s-o înfrunte.

Alteori piedica era ALĂTURI - iar guvernul , deși tare pe idealul lui de partid -

a uitat idealul lui de partid , a uitat idealul , s-a abătut de la linia dreaptă

și a umblat după acea piedică mărunță , care nu-i stătea în cale ...

Din toate aceste greșeli ale guvernului, a pățimit partidul, care nu avea nici o vină. "

Braniște / 29 dec.'34

▣ Ținta, scopul, tactica PNT :

▣ Programul !

[LD : Braniște înclină balanța spre Mihalache și Lupu .

Nu folosește formula " stat țărănesc " , dar o agreează .]

" Problema care se pune astăzi e clară : ce se poate face pentru ca , în viitor,

PNT să nu mai pătimească de pe urma guvernelor ,

mai ales ale guvernelor național-țărăniști ?

Așa dar, nu este o problemă de tactică , ci una de organizare și de program :

guvernul trebuie să fie în mâna partidului ,

iar partidul trebuie să-și aibă linia lui precisă ,

fixată printr-un program AL LUI .

Peste divergențele de ordin tactic, se pune deci întrebarea : partidul vrea să fie partid ?

Nu partid care să guverneze oricum, cât mai repede și cu oricine.

Ci partid care să guverneze cu șeful lui, cu programul lui, indiferent când.

Partid care , venind la putere , să nu mai fie pus în situația tragică

de a se despărți de șef și de program.

Partid care , în ceasul realizărilor , să poată realiza și să aibă ce realiza.

Aceasta trebuie să fie preocuparea principală a PNT

DI Mihalache și dl dr.Lupu , pot muta PNT de pe linia preocupărilor tactice ,

pe linia acestor preocupări de organizare, de reorganizare ,

de prefacere sufletească și de revenire la program "

tudor teodorescu -Braniște / 29 dec.'34

Retragerea lui Maniu din conducerea PNT / 20 dec.'34

15.) Iuliu Pascu : Stat țărănesc , Stat capitalist , 31 dec.'34

(Rev." Parlamentul românesc" , an V , 31 dec.'34, (nr.jubiliar) p. 32- 37)

[LD : nu știu cine este acest Iuliu Pascu care profesează un "**țărănism naționalist**"

Presupun că era **cuizist ori leginar** .

Cum cuiziștii nu-și ascundeau opiniile, aceasta mă face să **deduc că era legionar**.

Argumente și atitudine **anti-industrialistă , anti -bancaară , antisemită, xenofobă**.

Un **autohtonism și țărănism romantic**, destul de simplist .

Greu de analizat , având în vedere **puținătatea argumentelor , amestecul de soluții,**

și ideea unei prefaceri spirituale din care să rezulte ...omul nou

care trimite spre modelul **Lenin, Mussolini, Kemal și Hitler**.]

Doc. integral - fișier **Garda de Fier**.

/ Stat țărănesc = stat eminentamente agrar = stat eminentamente național /

/ Industria - artificială ; capitaliștii - străini ; intelectualii și funcționarii - corupți /

/ Statul țărănesc = statul democrației naționale /

/ Abrogarea legislației capitaliste ; pedepsirea capitaliștilor corupători /

/ Distrugerea mentalității capitaliste /

/ Nouă concepție de viață : suflet nou /

/ Model : Lenin, Mussolini, Kemal , Hitler /

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▣ Statul țărănesc

" Faptul că **principiul statului țărănesc** a dat naștere la **violente opoziții și atacuri**, înainte de a se fi formulat însăși conținutul său, și mai ales faptul că **au luat atitudine ostilă și naționalistii** când tocmai iubitorii de neam și de lege **trebuie să militeze din toată inima pentru statul țărănesc** (țărănimea și intelectualitatea desprinsă din ea este însăși națiunea română !) ,constituie încă una din acele tot mai **descurajante fenomene caracteristice artificialului vieții noastre publice**.

" Într-adevăr , toată **această adversitate** se datorește exclusiv faptului că

s-a văzut la **statul țărănesc o nouă formă de organizare politică** ,

pe care fostul **socialist ICAtanasiu** o și vede cu dispreț ca o **dictatură a țărănimii ignorante** , probabil ca o reminiscență a dictaturii lucrătorilor "savanți" , în minunăția căreia a crezut altădată , atunci când **statul țărănesc** nu poate fi decât

expresia unei noi politici economice eminentamente naționale.[-----]

" **Statul țărănesc** este menit să rezolve marea și covârșitoarea noastră problemă de fond a

momentului nostru istoric , care este emanciparea țărănimii din noua ei iobăgie

nu față de marele proprietar sau arendaș de altă dată

care cel puțin nu-i distrugea și mijlocul de trai al industriei casnice,

ci față de forța incomparabil mai puternică și mai periculoasă

a capitalismului industrial, bancar și comercial.

" Emancipare ce nu se poate înfăptui decât printr-o altă **legislație de încurajare** ,

nu a industriei , ci a agriculturii , legislație concepută și închinată intereselor țărănimii

și ale însăși neamului românesc și al cărui prim obiectiv inexorabil este tocmai

suprimarea tuturor privilegiilor de care se bucură capitalismul nostru,

de o structură atât de străină românismului.

" **Statul țărănesc** este și nu poate fi decât **statul românesc** și lui trebuie să-i închinăm

toată munca și toată iubirea, toți cei care mai presus de toate

ne simțim mândri de a fi Români , în propria noastră țară. "

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▣ Evreii

" Și nimic nu dovedește mai convingător decât faptul că **cei dintâi** care cu simțul lor practic

au înțeles ce poate și ce trebuie să fie , și, mai ales, ce nu trebuie să fie statul țărănesc ,

pentru a nu li se atinge nimic din marile lor privilegii , sunt evreii .

Și nu numai că au înțeles , dar au și acționat astfel ca **să compromită cu desăvârșire cel mai sfânt deziderat al neamului nostru ,**

eliberarea țărânimii și intelectualității românești.

" Numai **tacticei măestre a evreilor** se datorește și

filosemetismul esențialmente antinațional , și deci antițărănesc,

înfățișat prin cel mai **strașnic paradox de distinsul profesor ieșean N.Costăchescu ,**

ca una din caracteristicile **statului țărănesc ,**

și pornirea , altfel absolut inexplicabilă , a naționaliștilor împotriva statului țărănesc.

Însăși simpla împerecherea acestor două cuvinte , **statul țărănesc ,**

și **înfăptuirea acestui ideal în cuprinsul unor granițe politice,** cucerite prin lupte milenare de un splendid popor, de **15 milioane de energii creatoare ,** față de care populațiile de alt neam reprezintă 20 % [-----] mărturisesc până la evidență că

statul țărănesc nu poate fi dect o înfăptuire eminentamente națională și românească.

[LD și tot așa : **glorificarea țărânului român ... Cuza ... Kogălniceanu ...instinctul național...**]

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▣ **Industria artificială ...**

▣ **Capitaliștii alogeni...**

▣ **Intelectualii corupți...**

Capitalismul nostru este esențialmente artificial și de factură străină.

Noi ne-am sacrificat trei generații , de la războiul de independență și până azi, exclusiv pentru a îmbogăți o mână de străini și

de a săraci toată țărâtimea română , distrugând industria casnică

[-----] **Situația noastră economică** actuală este caracterizată :

printr-o **continuă iobăgie a țărâtimei ,** cu tot pământul ce-l stăpânește ,

față de un grup de capitaliști care și-a aservit și pe intelectualii români ,

fasonați la școlile programelor capitaliste :

o industrie beneficiară a enorme privilegii de stat , susținută de întreaga noastră legislație și distrugătoare a industriei casnice și a independenței economice a țărânimii , pentru a le face **clientelă mărfurilor și capitalurilor,**

deci **o țărâtime dezgustată de munca pământului ,**

prin "**dumpingul " industrial al devalorizării** până la **jaf a prețurilor** rodului ei,

și al **sporirii hoșești a prețurilor** fabricatelor industriale

și **o țărâtime sărăcită și proletarizată** astfel pe această dublă cale;

o industrie mare artificială și privilegiată până la exasperare ,

și o clasă restrânsă de capitaliști ,

în marea lor majoritate **români ai tratatului de la St.Germain [minoritarii] ,**

acaparatori exclusivi ai celei mai mari părți din **produsul muncii națiunii ,**

în **disprețul și al moralei și al vitalității națiunii,** nu numai al dreptului ;

o clasă intelectuală care , chiar și în măsura în care este românească ,

este **complet stăpânită de mentalitatea capitalistă ,** până în așa măsură

că chiar **fiii de țărâni culturalizați disprețuiesc " decuții" și "puturoșii " de țărâni !**

În aceste condiții, **mai putem noi oare contiunua politica capitalistă de azi,**

concepută și clădită exclusiv pentru ruina țărâtimei

și **îmbogățirea capitaliștilor evrei, maghiari și nemți ?**

Putem noi face **politica socialistă ,** pentru înlesnirea procesului de concentrare capitalistă , adică **de îmbogățire a capitaliștilor ,** pentru ca , după aceea,

să se procedă la împrăștierea lucrătorilor , pe calea **așa-ziselor socializări ?**

Socializare care va putea fi **folositoare cel mult acelor lucrători , în majoritate tot străini,**

lăsând și pe mai departe **țărâtimea națională pradă exploatării aceleiași industrii ?**

Putem noi face **politică corporatistă** pentru ca , din cele **10-12 corporațiuni ,**

cu drept de conducere politică , noi Românii , în țara noastră , să nu avem reprezentanți aleși decât în cel mult 2 corporații , a agricultorilor și a funcționarilor publici , și să predăm astfel toată puterea politică în mâna evreilor și celorlalți minoritari ?
Nu, evident, nu ! "

Luliu Pascu / 31 dec.'34

▫ Stat țărănesc = statul democrației naționale

" Și atunci nu ne rămâne , dacă mai voim să trăim ca națiune , și ca stat național , decât să organizăm **statul țărănesc** , în care toată **puterea publică să fie folosită** nu pentru a ajuta pe puținii puternici capitaliști și a silui factorul țărănesc - **ci tocmai** , dimpotrivă , **pentru a face o politică de umanitate națională** , dacă putem împreună aceste cuvinte , **o politică democratică** , obligând **Statul să intervină în viața economică exclusiv numai** pentru a ajuta pe cei mulți și slabi , împotriva **grozavei solidarității a celor puțini , puternici și abuzivi** .
" Statul țărănesc nu este deci decât statul democrației naționale , a acelei democrații așa de urgentă , deși n-a fost aplicată nici o dată tocmai fiindcă **așa este interesul politicii capitaliste** .

Cum se poate realiza statul țărănesc ?

" Nimic mai firesc decât ca soluțiunile să ni le ofere tocmai **organizarea producției , legislația și administrația capitalistă** , adică **așa -zisa civilizație capitalistă** .

Luliu Pascu / 31 dec.'34

▫ Stat țărănesc - stat capitalist

Stat Capitalist ...

Dacă lozinca marelui revoluții a fost **vivre libre ou mourir** , apoi lozinca inexorabilă a **economiei capitaliste** impune slujitorilor ei **îmbogățirea prin orice mijloace sau moartea** .

De aici toată această luptă de exploatare și aservire a tuturor brațelor și minților muncitoare , și de acaparare a tuturor avuțiilor , prin spiritualizarea și transformarea lor în simple hârtii sau semnături negociabile .

Și cum acest scop nu puteau să și-l realizeze ușor , numai prin luptă directă cu toate clasele sociale , **capitalismul a câștigat de partea sa** , prin multiple mijloace , și în deosebi **prin propagandă și corupție** , **toate puterile publice** având astfel de partea sa **o administrație** pregătită anume pentru aplicarea ei .

Stat țărănist

Statul țărănesc nu se poate înfăptui decât prin aceleași mijloace de protecțiune , începând , firește , prin **abrogare a legislației capitaliste** și prin **înlocuirea mentalității capitaliste a funcționarilor și intelectualilor** cu **o nouă concepție de respectare și iubire a țărănimii și , prin ea , a nației întregi** .

Stat Capitalist ...

În codul penal , **capitaliștii și-au legalizat** teribila lor armă de luptă , **corupția** , prevăzând că **nu ei , corupătorii imorali , milionari și puternici sunt criminali** , **ci bietii funcționari** care , **ținuți anume în salarii de mizerie** , cad în mrejele lor ticăloase .

Concepția **codului penal capitalist** e că funcționarul public trebuie să fie un erou în activitate perpetuă .

Concepția țărănistă , de o incoparabilă superioritate și morală și practică impune , dimpotrivă , ca **să fie pedepsiți și capitalistul corupător și anume acesta mai grav** , fiind mai puternic , **și funcționarul mituit** , fiindcă **ei fură deopotrivă și în mod soldar din averea națiunii [---]** Și mai impune ca atât prin **mijloace de selecționare** , cât și prin întregul lor regim juridic , **funcționarii publici să fie asigurați puternic împotriva tuturor influențelor abuzive** .

" Statul capitalist este centralist la extrem , fiindcă **esența capitalismului este concentrarea și acumularea avuțiilor** .

În **statul țărănesc**, dimpotrivă, **descentralizarea**, adică **ajutarea societății naturale țărănești**, care este **satul**, de a se dezvolta și , o dată cu el, de a se dezvolta toată **gospodăria țărănească**, este reforma primordială .Statul țărănesc este descentralizator, cu **țărănimea** care trăește viața ei locală de veacuri, care are nevoie de autonomie și independență.

Descentralizarea reală și aducătoare de energii naționale cât mai multe,

este la **antipodul politici capitaliste** într-atât , încât chiar **sovietistii** ,

deși arată o **ură sălbatecă economiei capitaliste**,

în realitate **profesează dictatura** nu numai ca ideal politic , ci mai ales ca o politică ineluctabilă a politici lor, care **în ultima analiză este forma supremă de concentrare a capitalului într-o singură mână** , aceea a statului.

Statul capitalist ...

Statul capitalist este o construcție antisocială și imorală ,

pentru că toată legislația sa are de scop **protecția și îmbogățirea unei infime minorități de indivizi proprietari ai industriei , comerțului și băncilor** , și **distrugerea independenței economice** a celor **80% de țărani**, și implicit a **intelectualilor aserviți** intereselor capitaliste.

Organizat pe bază de privilegii , **capitalismul nu se poate menține decât** prin **sacrificarea țărănimii și meseriașilor** și prin **aservirea intelectualilor** , **acapararea și sfeterisirea averilor publice**.

Statul capitalist este militarist și războinic,

Disprețuitor al inteligenței cultivate ,el are nevoie **numai** de mașini producătoare de **mărfuri și bani** , fie chiar și **cu hecatombe de vieți și de cadavre**.

Șomerii pe care-i aruncă în stradă , după ce-i **alungă din bârlogul rural**,

pentru a **le distruge forța economică proprie**, sunt **lăsați apoi pe seama statului** și a comunelor pentru a fi **hrăniți**, din **impozitele** pe care, nu ei, ci **țara le plătește**.

Capitalistul este internaționalist ;

morala creștină și idealismul național , îl sufocă. De aici decurge teribila luptă , prin toate mijloacele, **contra bisericii și a națiunii** [-----]

" Statul țărănesc este, dimpotrivă, național și cu dragoste de pământ. [-----]

Capitaliștii fac o afacere splendidă , în dauna statului și a intelectualilor și muncitorilor, **cu casele lor** scutite de impozite și pe ale căror **apartamente** **iau chirii enorme**. Numai așa se explică avalanșa de **Case-oraș** , cu **zeci de apartamente** în București și restul țării ,

aproape toate **aparținând evreilor și altor minoritari**. [-----]

" Ce-i de făcut pentru înfăptuirea statului țărănesc ?

Nimic mai simplu decât **să se suprimă toate aceste privilegii** .

Nici o reducere și nici o scutire de taxe, tarife și impozite ;

nici o furnitură publică să nu se dea **marii industriei** , ci în întregime **să se dea micii industriei , meseriașilor și atelierelor școlare** , pe care zădarnic le acuzăm că nu scot meseriași . [-----]

Și dacă d-nii **capitalști vor să se asocieze** pentru interesele lor, **să o facă singuri** ,

cu banul lor, nu cu zecimi asupra impozitelor convenite națiunii, cu **reprezitanți în Senatul țării**, cu **Camere de comerț și industrie organizate de stat și servite de funcționari publici** ."

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▣ **Suflet nou**

▣ **Nouă concepție de viață**

" Dar dintre toate reformele de care atârnă reforma statului țărănesc .

nici una nu e mai grea de înfăptuit și mai importantă ,ca **distrugerea mentalității capitaliste și crearea unui alt suflet și altă concepție de viață**.

Când mă gândesc că o **țară întregă a fost exaltată de admirație** pentru **satanicile afaceri ale industriei capitaliste** expuse la **Târgul din Parcul Carol**,

a acelei **industriei care a îngenuncheat întreaga țărănime de 18 veacuri producătoare a portului ei de o minunată valoare aritstică și calitativă** ,

pentru a consuma astăzi de 7 miliarde **stămburile ordinare ale tuturor veneticilor** ;
când mă gândesc că se găsesc **sute de milioane pentru târguri industriale** ,
în fiecare an , în toate colțurile țării, și **nu ne-am învrednicit în 70 de ani de stat modern,**
să facem măcar un singur muzeu etnografic,
în care să tezaurizăm neprețuitele comori ale geniului nostru creator ,
în toate domeniile artei și industriei casnice...
Lenin și Mussolini ,Kemal și Hitler , au înțeles bine că triumful lor
este determinat nu atât de succesele momentane ale reformelor lor legislative
și administrative , ci de înnoirea sufletească a noilor generații. [-----]
Iuliu Pascu / 31 dec.'34

Vacanță parlamentară

16.) prof. C.Rădulescu - Motru , Statul țărănesc și Statul liberal, 8 nov.'35

(Rev. " *Parlamentul românesc*" ,VI, 181- 184, p. 18-20 + foto și autograf)

[LD : apărut în nr. special editat de Oficiul de Studii legislative

[LD : o definire a țărănismului prin **afirmarea unei adversități față de o teorie, o lozincă ,**
un sistem,caracteristic secolelor trecute, numite chiar de aceea " liberalism clasic".

Fără să țină seama de **realitatea statelor (și doctrinelor) neoliberales ;**

ignorând **solidarismul și armonia socială** - care au stat la baza consolidării statelor moderne ;

perpetuând, în fond, **doctrina conservatoare** , printr-un **artificiu :**

mutarea resentimentelor antiliberales pe seama și în numele țărănimii .

Altfel, explicabil în cazul său , totul spus frumos, cristalizat , chiar dacă ușor desuet.

Pentru că " țărăniștii" autentici , la care el se racordează, vorbeau altfel.

Și astfel, Rădulescu- Motru își termină pledoaria pentru **statul țărănesc,**

fără să spună **când și cum** va fi el realizat ; care sunt " normativele" ; etc etc...]

C.Rădulescu -Motru / 8 nov.'35

▣ **Polemica privind statul țărănesc**

" O vie discuție s-a produs în timpul din urmă , în presa noastră,

asupra **Statului Țărănesc. Cuprins în programul Partidului Național-Țărănesc,**

și propagat cu multă energie de șeful acestui partid , d.I.Mihalache

era natural ca Statul Țărănesc să fie combătut cu înverșunare

de presa celorlalte partide, în special de aceea a Partidului Național -Liberal ,

care are la baza programului său **o concepție protivnică ,**

și **să fie judecat** , în consecință , **ca inutil, greșit și periculos ;**

dar, ceea ce este mai trist, concepția Statului țărănesc **găsește adeseori**

o falsă interpretare chiar la publiciști , care nu fac politică de partid.

Mulți dintre aceștia, **robiți mentalității marxiste,** văd în **Statul țărănesc**

încoronarea unei lupte de clase sociale în politica țării noastre și

se ostensesc după aceea să găsească argumente pro sau contra acestei concepțiuni.

Robirea la mentalitatea marxistă merge uneori așa de departe , **încât ea trece înaintea**

bunului simț. Așa, în primii ani după războiul pentru întregirea neamului ,

când s-a pus temeliala PNT , au fost publiciști cunoscuți în presa noastră ,

cari se îndoiau de succesul noului partid ,

pe considerația că **țărani noștri nu vor ajunge** niciodată

la conștiința clasei lor sociale , întrucât **ei aspiră să devină** totdeauna

ceva mai mult decât simpli țărani !

**" PNT este astăzi cel mai puternic dintre partidele politice ale țării ,
cu toată întârzierea pe care o pun țărani noștri în formarea conștiinței lor de clasă.
Așa va fi de sigur, și cu Statul țărănesc.**

**Mentalitatea marxistă și-o fi avut ea avantajele ei, dar baghetă magică
pentru descoperirea tuturor adevărilor politice, nu este.**

C.Rădulescu -Motru / 8 nov.'35

▣ Statul țărănesc- Statul liberal

[LD : și el explică mai mult **ce nu este statul țărănesc ... decât ce este !**

Cât privește paralela cu statul liberal... asemănările și diferențele sunt speculative .]

**" Statul țărănesc , ca și multe denumiri de Stat, ca și Statul liberal , cu care ne propunem
în special să-l comparăm, este un program de muncă pe care un partid politic , PNT,
și-a luat obligația să-l realizeze în scopul de a îndrepta viața politică a poporului românesc
spre o dezvoltare mai potrivită cu firea și cu interesele permanente ale acestuia.**

" Statul țărănesc nu este o concepție de proletar revoluționar

**ci o concepție de bun gospodar . Ea nu pregătește instalarea la guvern a unei clase
sociale , în locul alteia , ci pregătește conlucrarea armonică a tuturor claselor sociale la
conducerea țării , prin subordonarea intereselor particulare la interesul cel mare , național.**

" Între Statul țărănesc și Statul liberal , diferența stă în

alegerea normelor de conducere a muncii naționale ;

elementele din care statul însăși este constituit rămânând pentru amândouă aceleași.

**Nici Statul țărănesc , nici Statul liberal n-au în programul lor , cuceriri de teritorii ,
colonizări și dislocări de populație , suprimări sau inovații de tradiție religioasă .**

Substratul istoric este lăsat să existe mai departe ;

ceea ce aceste partide politice , prin concepțiile lor de stat, doresc să schimbe ,

se mărginește la dirijarea acestui substrat [??]

adică la anticipările cu care să preîntâmpine viitorul [??]

Cearta lor vine din alegerea normativului . [??]

**Dar redusă la această alegere , cearta lor totuși nu este o ceartă pe blana ursului din pădure ,
cum obișnuiesc unii să creadă că este orice ceartă , care se face pe alegerea normativului.**

Normativul stă la baza dreptului și la baza spiritualității .

**Popoarele ajung să aibă organizări politice solide , numai având conștiința normativului ,
așa cum înțelepții au spus-o de mult : Justiția fundamentul regnorum. "**

C.Rădulescu -Motru / 8 nov.'35

▣ Statul țărănesc , fascist , nazist, sovietic = state totalitare

▣ Statul liberal = stat individualist

**" Între Statul țărănesc și Statul liberal există, în ce privește alegerea normativului ,
o deosebire profundă , s-ar putea zice o adversitate .**

Perspectiva de viitor a unuia este direct opusă perspectivei celuilalt ." [??]

" În această adversitate cu statul liberal, Statul țărănesc nu stă singur.

**Alături de el sunt mai toate concepțiile noi despre Stat , care s-au produs în Europa după
războiul mondial. Statul fascist italian, Statul național-socialist german și Statul sovietic rus,
deși fiecare în parte este cu totul deosebit față de Statul țărănesc,**

câteș trele împărtășesc cu Statul țărănesc aceeași adversitate față de statul liberal.

Toate concepțiile noi despre Stat, produse după război,

sunt fondate pe principii opuse Statului liberal.[-----]

**" Statele noi europene , de după războiul mondial, au toate la baza normativului lor
crezul cel nou al supremației totalității poporului asupra individului.**

De aceea toate sunt antiliberale , fiindcă toate sunt antiindividualiste .

Pentru ele , toate normele de conducere politică trebuie să tindă ,

nu la garantarea drepturilor individului, pe diferitele tărâmurile de activitate,

ci la garantarea dezvoltării totalității poporului , după legile firești ale acestei totalități.

Toate aceste state sunt , deci , totalitare . "

C.Rădulescu -Motru / 8 nov.'35

▣ Statele totalitare = state naționale

▣ Statul liberal = internațional

[-----]

C.Rădulescu -Motru / 8 nov.'35

▣ Statul țărănesc

▣ Stat liberal.

" **Statul țărănesc se deosebește de celelalte state totalitare , prin aceea că el pune între normele politicii sale , în primul rând , primatul intereselor permanente ale populației țărănești.**

" În deosebire de statul fascist, național și sovietic, el crede că poate servi totalității pe care o are să o guverneze , nu prin întreținerea unei glorioase tradiții imperialiste , sau prin cultivarea înrudirii cu o rasă ariană, sau prin o organizare industrială după un plan dictatorial,

ci prin formarea unei țărăniimi sănătoase , morale și muncitoare , gata să apere hotarele țării așa cum cer condițiile geografice și istorice ale neamului românesc.

" Statul țărănesc nu ambiționează să reânvie imperialismul glorios al strămoșilor latini;

nici să formeze la porțile orientului un popor de pur sânge arian ;

nici să sperie lumea cu o producție industrială gigantică ...

el vrea , în mod modest , să ridice de pe spatele țărănimii române ,

povara sărăciei și a ignoranței , încredințat fiind că , servind țărănimea ,

el servește totalitatea poporului . " Normativul Statului Țărănesc îl constituie,

asa dar , primatul intereselor țărănimei .

Dar acest primat n-a fost el recunoscut și de alte concepții politice ?

Nu găsește țărănimea , în statul liberal, o ocrotire suficientă ?

Cine împiedică țărănimea ca să se scuture de sub povara sărăciei și ignoranței ?

Legile sunt egale, pentru toți !

Condițiile de prosperitate sunt egale, pentru toți !

Statul liberal invită pe toată lumea la îmbogățire și fericire !

" Aceste întrebări le citim zilnic în discuțiile care se publică în presa noastră.

Ele sunt puse, mai ales, de **adeptii Statului liberal** , cari nu uită să adauge că

Statul liberal a făcut cu puțință , în România, ridicarea atâtor fii de țărani la rangul de mari

funcționari , pe lângă că , același Stat liberal a dat cu dărnicie pământ și vot universal

Ce mai vor țărani de la stat ? Nu au ei o deplină egalitate cu boerii de altădată ?

Ce mai vor țărani ? Iată ce vor .

Vor o schimbare de direcție în alegerea normelor

după care se pregătește viitorul copiilor lor .Cum s-ar zice în mod popular,

vor o schimbare de macaz în conducerea politică.

" Statul liberal l-a pus în condiții egale cu stăpânii lor de altă dată,

numai înaintea norocului.

Dintre ei, 1 la zece mii poate să devină funcționar , cum poate să devie milionar cu un bilet cumpărat la loterie. Tot așa, 1 la zece mii poate să devină burghez la oraș sau mare proprietar la țară. Toate sunt posibile , când omul are noroc.

Dar politica de Stat nu trebuie să fie un prospect la loterie.

Și așa este politica Statului liberal: un prospect de loterie.

La 1 țăran ajuns funcționar sau bogat, rămân 9999 țărani acasă,

în mizerie și ignoranță.

Cât mai poate dura această înșelătorie cu egalitatea de condiții înaintea norocului ?

Statul liberal are **bune intenții** pentru țărani ; cel puțin așa afirmă.

Își îndreaptă însă greșit aceste **bune intenții** .Ademenit de **iluzia individualismului** ,

el pierde din vedere interesele permanente ale totalității poporului românesc.

El nu poate pregăti în mod temeinic, ridicarea culturală și economică a satelor

prin **școli potrivite țăranime** și prin **comercializarea rațională a produselor muncii agricole** ,

fiindcă pentru așa ceva nu are nici timp , nici bani ; nici interes ;

" **Este timpul ca Statul liberal să-și considere rolul politic ca sfârșit în România ,**
așa după cum el și-l consideră **sfârșit în multe țări din Europa.** "

[LD : Și astfel, Rădulescu Motru își termină pledoaria pentru **statul țărănesc**,
fără să spună **când și cum** va fi el realizat , cu ce **mijloace**, cu ce **resurse**]

C.Rădulescu / 8 nov.'35

17.) **V.Rădulescu-Mehedinți** (senator PNT) , Reforma judiciară în statul țărănesc, 8 nov.'35

(" Parlamentul românesc " , 8 nov.'35)

[LD : Pentru Rădulescu -Mehedinți , **statul țărănesc** nu era o problemă de viitor ,
ci era deja România prezentă , în fond , un **stat țărănesc** !]

V.Rădulescu / 8 nov.'35

▣ Statul țărănesc

Panica ce a produs formula " Statului țărănesc " , nu este justificată.

În unele cercuri diriiguitoare [LD : **aluzie la PNL**] se spune că **formula tinde**

să schimbe ordinea actuală , cu corolarul ei firesc , **dictatura țărănească** .

De aici, **toată campania de presă contra național-țărăniștilor** ,

toate **insinuările asupra bolșevismului național-țărănesc** .

Înspăimântați de atari perspective , sunt acei ce **nu cunosc programul PNT** ,

ci **urmăresc doar o campanie pătimașă politicianistă.**

Cei de bună -credință , știu însă că formula PNT

nu este o teorie de viitor , ci o realitate actuală.

Statul român - ca exponent al populației ce trăește în granițele sale-

este , prin esența sa , un Stat țărănesc,

pentru că țăranii alcătuiesc majoritatea acestui popor.

[-----]

V.Rădulescu / 8 nov.'35

▣ Problema constituțională

Nu este de actualitate **atât modificarea raporturilor dintre puterile în stat,**

cât o reformă judiciară, o simplificare a instituțiilor,

pentru ca **țăranul român să prindă încredere în justiția românească.**

V.Rădulescu -Mehedinți / 8 nov.'35

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 15 nov.'35 - apr.'36

18.) **Gh.A.Cuza** , anunțarea creerii Partidului Național Creștin , 29 nov.'35

/fuziunea **LANC- ACCuza** + **PNA- Goga**, Iași, 15 iulie 1935 /

/ Programul PNC/

(DAD, MO 5, șed. de vineri, 29 nov.'35, p. 45- 47)

[-----]

G.A.Cuza / 29 nov., retro 15 iul '35

▫ Programul Partidului Național Creștin

" Ideile de căpetenie ale înfrățirii noastre, pe care ne angajăm cu onoare și pe conștiință a le îndeplini , sunt :

PNC /

" În ordinea spirituală :

[**LD atenție ! : anularea secularizării bisericii** din legislația statului român modern ;

atenție ! : nu știi dacă la această fuziune ACCuza renunță la " reforma "

dogmei ortodoxiei (eliminarea Vechiului Testament)pe care a propovăduit-o]

Spre deosebire de concepția liberală și de materialismul marxist,

vrem la baza Statului Român **principiul spiritual al creștinismului** și , în consecință,

considerăm Biserica națională suprema reprezentantă

a acestei forțe generatoare de viață morală .

Suntem convinși că societatea românească nu se poate smulge din dezagregarea haotică

de astăzi, care dă naștere tuturor rătăcirilor și tuturor ticăloșilor politice,

decât impunând spiritului public ordinea morală întemeiată pe doctrina creștină .

Vrem să integrăm Biserica noastră în misiunea ei permanentă , creatoare și purificatoare .

Vrem , deci, **o preoțime luptătoare , încadrată în organizația de Stat,**

conform tradiției românești și cerințelor etnice ale unei noi așezări naționale ."

[-----]

PNC / 1935

[**LD: nu trebuie comentarii. Programul este clar și fără echivocuri.]**

" În ordinea politică

Vrem România a Românilor.

Vrem ca stăpânirea politică , economică și culturală a națiunii dominante ,

să se afirme **desrobită de orice amestec parazitărilor .**

Vrem aplicarea **principiului național la funcțiunile de Stat**

și punerea în valoare a **proporționalității numerice , în sens etnic,**

[-----]

PNC / 1935

" În ordinea socială :

[**LD : un veritabil program țărănesc, putându-se lua la concurență cu programul PNȚ**

Cu o importantă deosebire : **nu anunță " stat țărănesc " și...**

se arată **preocupat de situația tuturor claselor producătoare,**

fiind , din acest p.d.v. , mai degrabă ... **liberal.]**

Văzând în țărâtimea noastră însăși temelia existenței de Stat a României,

vrem ridicarea economică , fizică și morală a ei, printr-o politică metodică, urmărind :

o gospodărie țărănească înalțată din starea primitivă de azi ,

la nivelul unei adevărate civilizații rurale ;

o organizare igienică și sanitară , menită să ne dea un popor robust și cumpătat ;

o reformă a învățământului rural , așezat pe tradițiile sufletești ale neamului

și potrivit necesităților practice , impuse de viața Statului.

Vrem ca preoții și învățătorii să devină cu adevărat apostolii

acestei opere de renaștere națională.

Programul PNC / 15 iul.'35

19) **Boris Ștefanov**, Instrucțiuni către ... (" **Dragul meu**" , nr.1.) , 2 dec.'35

(Arh.CCal PCR, fond 1, ds. 150, inv.8, f . 56- 62)

[**LD: dau această scrisoare- instrucțiune , ca un exemplu de document emblematic ,**

pentru ceea ce s-a numit "**munca legală**" a comuniștilor , atât în sânul **partidelor politice** , cât și prin intermediul **organizațiilor de masă** .

Șeful PC din România **dă linia Kominternului** care, după **Congresul VII** , ar trebui **să poarte un nume** pe cât de simplu , pe atât de adevărat :

parazitare, fagocitare , invadare, infectarea, racolare

a oamenilor din **organizațiile politice ale adversarilor** ,

în folosul, sub ideile, prin **directivele primite de la Moscova**.

Ar trebui cunoscut , însă, și "**vocabularul cominternist**" pentru a înțelege pe deplin **ipocrizia și pericolozitatea** , duse la ultime consecințe . **Pentru că în acest limbaj :**

antifascist = comunist ; **comunist** = agent sovietic ; **dușman** = inamic Rusiei ;

fascist = adversar al comunismului , al U.S ; **imperialist** = adversar al URSS

Cine ar dori să desfacă " ghemul " căutând explicații potrivit limbajului comun,

riscă **să piardă vremea** sau - așa cum s-a practicat în istoriografia comunistă -

să falsifice , pe bază de document , istoria !

În această optică, cu acest vocabular, lansa PCR **atacul său " antifascist "**

contra guvernului Tătăărăscu, contra lui Carol II , fără să dea " atacul " principal

(cum spuneau documentele PCR) contra Gărzii de Fier, LANC sau PNA-Goga !

Dau acest document - de felul lui sunt cu sutele în arhivele PCR -

și pentru a infirma teza susținută de unii anticomuniști "sentimentali" , care vorbesc

despre "**inexistența comuniștilor "** în România , până la ocupația sovietică .

Supratitlurile și colorările îmi aparțin] Doc.integral - **fișier PCR**

[-----]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

▣ **Munca la sate și orașe**

▣ **Infiltrarea în PNT, org.de masă, asociații ,**

- III -

1. Să se creeze **celule** , din muncitorii agricoli **zilieri și țărani săraci**.

În **organizațiile PNT de jos**, nu intră numai chiaburii , **intră și mijlocași** ,

iar în orașe , intră o bună parte din **mica burghezie**,

noi trebuie să facem **front unic cu aceste organizații PNT** ,

pentru apărarea intereselor acelor pături,

să ajutăm la crearea unui curent de stânga în PNT,

pe care să-l atragem în lupta pentru FPA .

" **Elementele revoluționare** pe care noi le câștigăm în sânul acestor organizații

pentru partidul nostru, le lăsăm în acestor organizații ,

să activeze în sânul lor mai departe , cuprinzându-le acolo în celula de partid.

" **La nevoie**, putem trimite **elemente necunoscute ale noastre**,

spre a activa în aceste organizații, îndeosebi când aceștia sunt în organizații de masă.

Câștigarea acestor aliați **contra fascismului și războiului** este de o mare importanță.

Dar , așa cum arată **tov.Dimitroff** , nu trebuie neglijată "nici un minut " ,

munca independentă, "**de educație comunistă**, de organizare și mobilizare a maselor"

2.**Toți membri de partid** sunt obligați , **să fie membrii de sindicat,**

cooperative muncitorești sau țărănești .

3.**Membrii de partid** sunt obligați a activa în toate organizațiile de masă ,

chiar dacă ele sunt în conducerea fasciștilor ,

având drept scop ca, prin apărarea intereselor acestor mase,

să le mobilizeze în contra conducerii lor burgheze sau fasciste .

4. La țară, unde există organizații întregi de masă țărănești,

sub influența unui **partid burghez**, mai ales a **PNT**,

celula noastră trebuie să intre și să rămână înăuntrul acestei organizații ,

și cu atât mai mult să intensifice munca sa ilegală.

5. Unde sunt **tov.care lucrează într-o organizație de masă**,

ei formează acolo celula lor , fără să fie obligați să aparțină de cartier sau întreprindere.

6. Rămâne ca o sarcină importantă crearea de **Comitete de întreprindere**, de **Comitete țărănești**, cuprinzând nu numai **comuniști și țărăniști**, **ci țărani și muncitori agricoli din orice partid ar face parte.**

[-----]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

20.) **Front popular democratic, Acordul de la Țebea , 6 dec.'35**

/ Fr.Plugarilor + Madosz / P.S + BLAD /

(" **Vremuri noi** " , Brașov , an I , nr. 3 , 1936 , p. 20 -21)

[LD : citește acest **Acord** în lumina **Instrucțiunilor** date de **Boris Ștefanov**.

În paranteze roșii , voi completa **cuvintele de ordine conspirative** , pe care trebuiau să le urmărească **comuniștii** , în aceste organizații]]

În fața situației actuale , caracterizată prin înmulțirea măsurilor reacționare și tendința mereu crescândă a unui **regim de dictatură fascistă [anticomunistă]** , care poartă în ea **germenul mizeriei și războiului** ,

și în urma **acordurilor încheiate** între **Frontul Plugarilor** și

Uniunea Plugarilor și Muncitorilor Maghiari din România ,

și dintre **Partidul Socialist** și **Blocul pentru Apărarea Libertăților Democratice ;**

Organizațiile mai jos semnate , prin **delegații lor oficiali**,

în ședința din **6 decembrie 1935**, ținută la **Țebea**, în **Munții Apuseni**,

am stabilit încheierea următorului **Acord de Front Popular Democratic**,

pe baza următorului **program de acțiune** :

împotriva dictaturii fasciste [orice guvern burghez] , indiferent de forma care o îmbracă ;

împotriva permanentizării **cenzurii și stării de asediu** ;

pentru libertatea presei și întrunirilor ;

pentru dreptul de organizare politică, sindicală și culturală ;

împotriva scumpetei și fiscalității excesive ;

pentru susținerea completă a programului agrar al Frontului Plugarilor ;

[-----]

Chemarea , Apelul....

Cele trei organizații cred că , **prin acordul încheiat** , exprimă **năzuințele și luptele multîmilor muncitoare , intelectuale , mici burgheze și tuturor categoriilor sociale producătoare din România**. Lărgind acordurile semnate la Deva și București , suntem convinși că pășim pe calea **înfăptuirii unei mari meniri istorice** :

impunerea prin luptă a unui regim de libertate [de tip sovietic] , de democrație reală.

" De la Țebea, din ținuturile lui Horia și a lui Avram Iancu , prin mii de luptători pentru libertate și dreptate socială , **ne adresăm** întregului popor din această țară și **tuturor organizațiilor democratice [conform directivelor de penetrare]** - **partidului național-țărănesc**,

partidului radical țărănesc , partidului social-democrat , partidului socialist -unitar,

[**conform directivelor de racolare**] [-----]

să se alăture acțiunii noastre pentru a înfăptui , cu un ceas mai devreme

adevăratul Front Popular , între toate forțele democratice din România , singura cheazășie a luptei pentru libertate și pace .

Țebea, 6 decembrie 1935 . "Semnează pentru Fr.Plugarilor:

dr.Petru Groza, Petru Guia lui Moțu, Miron Belea, Ioan Moga .

Acordul de la Țebea / 6 dec.'35

21.) **Octavian Goga (PNC) ,discurs la Mesaj (I, II) , joi 5 dec.'35 ; luni, 9 dec.'35**

(DAD, MO 8-9 , șed .de joi, 5 dec. p 113- 118 ;șed. de luni, 9 dec, p. 130 - 139 .)

I.Mihalache, dr.N.Lupu , I.Inculeț, Aurel Dobrescu, Petre Andrei, Armd.Călinescu ,

, Virgil Madgearu- intervenții, replici, polemici

[LD : discursul este enorm și l-a rostit în două reprize : 5, 9 dec.
Scopul principal al discursului : de a argumenta și a pretinde guvernarea României .
Structura discursului : doctrina național-creștină ; PNC + BPN ;
Atac mediatic : presa ostil - mincinoasă ; calomniile ,
Ținta principală de atac : PNT, țărănismul , statul țărănesc
[LD : Supratitluri, sublinieri, colorări - îmi aparțin.
Document integral : fișier LANC /PNC - IV

Sumar discurs :

/ Goga : evoluția autobiografică / lansarea luptei naționale : retro '33-'34 /
/ Starea sufletească a românilor / Revirimentul ideii naționale / perioada " revoluționară " /
/ Geneza PNC : ACCuza - doctrină, românism, apostolat , continuitate / Programul /
/ Geneza BPN : Cuza + Goga + Vaida / Programul politic /
/ Adeziunea maselor la PNC : Basarabia, Banat, Bucovina, Moldova, Ardeal /
/ Conflictul -controversa PNC - PNT : adunările convocate (contramandate) , 14 nov.
Declarații / implicare guvern, MSR / acuze reciproce / Polemică Goga - Mihalache /
/ **I.Inculeț** (ministr.Interne răspunsul guvernului : adunările din 14 nov. /

/ Polemică Goga - Mihalache : presă, parlament, campanii calomnioase /
/ Armd.Călinescu , interpelare : atitud. Guv. față de mișc. extremiste /
/ PNT : Mentalitate , doctrină, ideologie /
/ Ideologia țărănistă : Eminescu / ț.cuzist / ț. literar / ț. naționalist / ț.goghist /
/ Țărănismul în programul partidelor politice/
/ Țărănismul clasei dirigente / Polemică Goga -Petre Andrei /
/ Țărănismul PNT : ură socială / lupta sat -oraș / antiindustrialism
/ Polemică Goga -Mihalache- Lupu /
/ Stat țărănesc : încremenire / țărănismul bulgar - comparație /
/ Țărănismul lui Mihalache = caz psihologic / Polemică Goga- Mihalache -Lupu /
/ Stat țărănesc = stat burghez ; lozincă electorală // Polemică Goga- Mihalache -Lupu /
/ Țărănismul lui Madgaru - disonanță ; ipocrizie ; profitor ; citadin absolut /
/ Concluzii la PNT , avertisment- amenințare/

/ Procese de elaborare (evoluție) politică /
/ Valurile de popularitate : Averescu / PNT / efemer PNL /
/ Noul val : Naționalismul integral / Naționalismul creștin / Conștiință militantă /
/ Goga , diagnostic : stare quasi-revoluționară / soluție : canalizare pașnică /
/ PNC + BPN cer guvernarea României /

/ Virgil Madgearu : chestiune personală cu Goga :
- respinge acuzele privind favorizarea industriei ;
- respinge acuza disonanței sale față de țărănism ;
/ O.Goga : menține acuzele

Goga - Mihalache 5 dec.'35

▣ **Manifestația proiectată pe 14 nov.**

▣ **Controversa PNCreștin -PNTțărănesc**

[LD : treptat, treptat , în parlament se **clarifică " misterul"** cu această controversă :
adunarea , **marșul PNT s-a contramandat la apelul " categoric" al Regelui.**

În rest, totul este răfuială penibilă de ambele părți.

Coroborează și cu alte documente, de ex. cele ale **PCR !]**

" **Prietenii mei** mi-au pus la dispoziție o **întreagă bibliotecă de asemenea citate** ,
pe care trebuie să le las deoparte .**Aș putea să vorbesc multă vreme** ,
despre **aceste încercări de a batjocori spiritul public** de la noi din țară.

Renunț să le înregistrez mai departe , fiindcă ajung la o altă calomnie , care s-a pus în circulație pe socoteala noastră și care dintr-un sentiment de dreptate și adevăr nu pot să o atribui acestor oameni despre care vorbeam [LD : **adică presa**] , căci a pornit de aiurea [LD : **adică de la PNT ?**] .

Constat acest lucru cu durere și trebuie să-l lămurim.

" Noi am ajuns într-un fel de controversă cu PNT pe chestiunea adunării de la 14 nov .

Conducerea PNT a crezut că trebuie să facă o mare întrunire aici, la București , în ajunul deschiderii Parlamentului .

Era natural, în dreptul său, PNT să facă o asemenea întrunire.

Nimeni nu-i contestă acest drept.

Însă, felul cum a fost lansată această întrunire , a fost cu totul particular, neobișnuit , încă în analele noastre politice.

Tonul a fost atât de ofensiv, încât a stârnit la unii îngrijorări :

Însă cei care știm să citim o declarație politică , am văzut că aici

este o tentativă pur și simplu de intimidare , pentru a smulge guvernul.

S-a spus : această întrunire înseamnă o năvală asupra Bucureștiului .

S-a spus . jumătate din voi, țărani , veți veni la București ,

ca să dărâăm această Sodomă și Gomoră ;

jumătate din voi veți rămâne la vetrele voastre ca să puneți mâna pe primării .

" A fost un ton pur și simplu revoluționar , al unor oameni

care vor să smulgă cu forța brahială , puterea.

S-a aruncat principiul maselor pe arena politică , ca un criteriu de venire la putere .

Atunci, eu, ca un gest reflex, în mod normal, fără să stau de vorbă cu cineva,

fără să mă consult nici cu șeful nostru suprem, cu d-l ACCuza, într-o cuvântare am zis :

< Apoi, dacă singurul criteriu și singura justificare de venire la guvern sunt masele

- lucru pe care eu nu l-am crezut , fiindcă eu am fost totdeauna de părere

că MSRegele pune guvernele , și nu strada - (aplauze prelungite la PNC)-

atunci am zis : este de datoria noastră să răspundem și noi la acest criteriu ,

să mobilizăm și masele noastre , și să ne înfățișăm la București .

Într-un examen mut al forțelor de care dispunem : nu să facem o demonstrație ,

pe urma căreia să intimidăm lumea , ci să venim într-o defilare liniștită ,

și să dăm posibilitate de comparație acestei Capitale , să vadă unde sunt masele ,

pe care noi le-am verificat în acele mari adunări populare ,

cum îndrăznesc să spun că nu au fost încă în țara noastră . >

" Eu nu voi vorbi mult despre felul cum s-a instrumentat întrunirea de la 14 noiembrie,

din partea PNT ; dar trebuie să vă spun că d-l Ion Mihalache a luat o postură vitejească .

Întocmai ca în zilele de mari frământări , ca pe vremea lui TudorVladimirescu

care pornea să dărâme pe ciocoi , ca pe vremea lui Avram Iancu

căci d-sa l-a copiat , adresându-se mulțimii în adunarea de la Soroca ,

repetând cuvintele cunoscute ale lui Avram Iancu :

<- Ei, gata ?

- Gata , au spus țărani . > (ilaritate, aplauze la BPN)

-I.Mihalache : faceți o greșală, dle Goga ; aceasta s-a întâmplat la Turda .

-Goga : la Turda ? Atunci ați fost mai puțin în notă , fiindcă nici o dată nu este bine

ca atitudinea unei mari și venerabile figuri istorice să și-o însușească

unul care se plimbă printre cetățeni . (ilaritate, aplauze la BPN)

[Goga citează din "**Dreptatea**" despre acea " mobilizare generală "]

< Țărani vor veni la București cu mămăligă și ceapă în traistă ;

vor defila pe străzile Babilonului și vor putea face comparație între sărăcia lor

lucie și bogățiile palatelor Capitalei [.....] Cetatea va cădea la iureșul

țărănesc pentru întemeierea unui Stat nou , nu va mai putea rezista nimeni

și nimic ; târnăcoapele sunt gata pentru dărâmare . > (ilaritate, aplauze la BPN)

" Acestea sunt fragmente pe care s-a brodat apoi o întreagă literatură de către cei care

vorbeam [**ziariștii**] și care susțin tot ce este destructiv. Vă găseați în postura unui om care vine

cu târnăcopul să dărâme o casă. Ați voit să dărâmați Bucureștiul - așa s-a zis - eu nu v-am

crezut , însă, nici o dată (ilaritate, aplauze la BPN)

Ce s-a întâmplat ? Eu, ca un gest reflex, am spus : **vin aceștia cu târnăcopul ; noi venim și să înfățișăm o forță calmă, mută, liniștită**, pentru ca **lumea să aibă posibilitatea de comparație** .
" În momentul în care guvernul , îngrijorat , **a crezut că trebuie să oprească această adunare** , eu pur și simplu , **am răspuns : neavând nici un fel de gând ofensiv , neângăduindu-mi-se să fac o demonstrație liniștită , mă retrag ."**

" A ! dvs , atunci , ați fost din nou în postură vitejească , din nou mobilizare , puști în piramidă (**ilaritate**) , și imediat ați răspuns că sunteți luptători , că veți dărâma totul.Nici atunci nu v-am crezut, pentru că eu știam tipicul.

De aceea, **cu 7 zile înaintea de audiența d-lui Mihalache la Rege** , scriam în gazetă :

< Suntem încredințați că dl Mihalache va renunța , totuși , la întrunirea din 14 noiembrie și la revoluție. Șeful PNT are fixată , la 8 noiembrie audiență la Suveran .

După această audiență , șeful PNT va găsi platforma , prin care să explice cum devine cazul că renunță totuși să facă revoluția la 14 noiembrie .

Vom trăi și vom vedea că așa se va întâmpla . >

-I.Mihalache : Dvs v-ați înțeles mai repede cu d-l Tătărescu...

-Goga : Stai că vin și la asta , fiindcă eu, d-le Mihalache, eu tocmai pentru această calomnie am ridicat aici de la tribuna Camerei toată chestiunea.

-Mihalache : Dle Goga, d-ta singur ai spus (protestări la PNC)

-Goga : Rog pe membrii PNC ca și pe membrii BPN , să binevoiască să-și păstreze calmul și să nu depășească cu atitudinea d-lor așteptările mele.

-G.Fotino (vicepreșed.) : Aceeași rugămintă o adresez tuturor.

-GACuza : Să înceteze măcar aici cu calomniile .

-Mihalache : Dle Goga , am vrut să vă spun că dvs v-a venit foarte ușor

să renunțați la acea adunare .Dvs singur ați spus că ați plănuit adunarea de la 14 nov. ,

fără ca măcar să vă consultați cu dl Cuza . Prin urmare, cum ați plănuit-o de ușor,

tot atât de ușor ați putut renunța la ea. (aplauze la PNT)

Nu tot atât de ușor ne-a fost nouă care luăm lucrurile mai în serios și care nu am putut să renunțăm la ea decât în urma apelului categoric al Suveranului țării.

(aplauze la PNT)

-Lupu : D-le Goga , vreau să pun o întrebare . Admit că PNT se gândea să vină cu târnăcoape și cu coase la București, să facă revoluție...

Socotiți dvs că guvernul era așa de slab că nu putea singur să preîntâmpine o asemenea revoluție ? Pentru ce ați sărit dvs în ajutorul guvernului ?

(aplauze la PNT ; proteste la PNC) [-----]

Goga - Mihalache /5 dec.'35

▣ **Parlamentarism civilizată ?!**

▣ **Presă de țigani ?!**

[LD : te-ai fi așteptat să se termine această gâlceavă ! Ei nu ! Ea continuă , și va continua și în ședința viitoare , spre deliciul celor amatori de bârfe politice , și spre paguba prestigiului regimului parlamentar și al partidelor.]

-Goga : Eu am dat în judecată gazeta , pentru că vă spun sincer , de atunci, de două luni, primesc diferite fițuici în care se spune : < Dl Goga a luat 2 milioane > [-----]

Alaltăieri, au fost niște regretabile incidente la Cameră și dvs d-le Armand Călinescu , ați venit aici , la această tribună, și cu un ton de sobrietate , de gravitate excepțională, ați vorbit în numele parlamentarismului , ați scandat protestul dvs de om civilizată , spunând că nu se poate să coborâm parlamentarismul .

Apoi bine , cum se poate aceasta ?

Să fim aici parlamentari civilizați și la gazetă să fim țigani ? Aceasta nu se poate . Trebuie să fie concordantă , trebuie să fie logică, între vorbe și fapte.

Am foarte multe gazete la dispoziție , dar , întrucât mă privește, d-le Mihalache, am adus două articole literare - fiindcă am și această nenorocită patimă, din când în când - am două articole literare "Odiseea unei cămăși" - vă rog să citiți

dar nici o dată condeiuul meu n-a multiplicat insultele la adresa dvs și nici n-am îngăduit și nici nu voi îngădui ca să se recurgă la calomnii. Nu pentru că aş vorbi în numele aceluia parlamentarism pe care l-a înfățișat dl.Armand Călinescu , cu acele tonuri grave, nu de aceea ;

ci pentru că , pur și simplu, sufletul meu nu se pretează la aceste lucruri.

Eu pot să merg la judecată , dar nu pot să răspund la aceste infamii , la care se răspunde nu cu vorba , ci cu pumnul. (aplauze la BPN)

-Mihalache : Îmi pare foarte rău de excesul de limbaj al dvs, fiindcă ați vorbit cu o frază foarte domoală și așa de candidă , încât parcă dvs nu ați fi citit nici o dată " Țara Noastră " și " Porunca Vremii "

-Goga : "Porunca Vremii" nu este sub ordinele mele .Vă rog să luați act.

-Mihalache : Dvs , dle Octavian Goga, ați fost în general , pentru talentul dvs, un răsfățat al presei. Noi, aceștia de aici, și în special eu, am fost obiectivul celor mai infame calomnii și m-am adresat dvs. personal, cu scrisoare, să urmăriți tot ce se scrie în " Țara Noastră " și în " Porunca Vremii " , împotriva mea. Cum este posibil , d-le Goga,ca d-ta să faci acest apel cu o astfel de inocență , când ești patronul presei care publică cele mai abjecte calomnii împotriva noastră ? (aplauze la PNT ; întreruperi la BPN)

Goga - Mihalache - / 5 dec.'35

Goga / 9 dec.'35

▫ PNT : mentalitate , doctrină, ideologie .

A vorbit despre PNT : metodele , adunarea de la 14 nov , calomniile puse în circulație ...

" Astăzi , aş vrea să mă apropiez de mentalitatea acestui partid, și să vă arăt, ca o premisă, credința pe care o am eu că PNT este profitorul unei doctrine și a unei ideologii , care nu-i aparține (ilaritate la PNT)

D-lor, dragostea pentru țărani , credința că în această țară temelia existenței noastre ne-o dă clasa rurală ... [-----]

Goga / 9 dec.'35

Tăranii ... Tărănism

" Ziceam că dragostea de țaran , ca supremă legitimare a existenței noastre de Stat , ne-o dă clasa țărănească. Acest sentiment este o veche axiomă , o axiomă pe care o reclamă gândirea românească de mult .

Aș putea să zic că, înainte de război, cu zeci de ani, toată ideologia românească s-a plasat pe acest teren : avem de constituit un stat național . Cine reprezintă rasa ? Tăranii .

Deci, acest sentiment nu este un monopol de gândire ; este rezultatul tuturor fibrelor de gândire intelectuală dinainte de război.

-Pamfil Șeicaru : Începând cu Eminescu , de la 1876 .

-Goga : Aș putea spune , cum bine spune dl Șeicaru, că la început a fost Eminescu .

-Voce : Kogălniceanu !

Goga /

Tărănism cuzist ...

-Goga : Eu vorbesc acum din p.d.v. al ideologiei, care nu are de a face propriu zis cu tărâmul politic. S-au găsit și oameni politici care , în cursul vremurilor, au împins acest adevăr organic la suprafață , l-au discutat și au căutat să facă un proces de reparații pe seama țărănimii. Dar aş putea să spun, în mod normal, că tot veacul al XIX-lea este o înșiruire de cugetare logică în acest sens.

Iată , de ex. pe dl Alexandru Cuza .Am înaintea mea un studiu : Tăranii și clasele dirigente ; și am înaintea mea un discurs pronunțat la 1895 , atunci când a apărut această carte, acum 40 de ani. Iată ce vorbea dl ACCuza , într-o vreme când România modernă se străduia , pe de o parte, să-și creeze o burghezie, iar pe de altă parte , lumea conservatoare să-și apere marea proprietate .D-sa care era un cugetător fără partid , aproape un solitar pe acea vreme, iată ce spunea ca o concluziune a unei cărți : < Convingerea noastră este că , întreaga dezvoltare a țărilor române din ultimele 5 sau 6 decenii (vorbea în 1895) ,

care s-a făcut în cea mai mare parte **cu truda țăranilor noștri**, aproape singura clasă producătoare în țara noastră agricolă, **nu au profitat decât clasele dirigente.** **Rezultatul fatal a lăceștii sistem prădător, a trebuit să fie slăbirea claselor noastre muncitoare** Problema care ni se impune astăzi cu necesitate este dar **de a întoarce țăranilor noștri munca ce o datorăm de la dânșii. De la rezolvarea acestei probleme atârnă viitorul acestei țări.** > (aplauze la BPN) Acestea le spunea dl ACCuza ca concluziune a unui studiu migălos, în care înfățișa într-un vast cadru, îndrumător unui cadru științific, toată situația din țară.
Goga /

Tărănismul literar

" Dar d-lor, **toată gândirea românească se preocupă** de acest lucru. Înainte de a fi, în mod propriu, un subiect, **un subiect politic, a fost un subiect literar**, a fost **un subiect artistic.**

-Pamfil Șeicaru : La 1900, a scos Aurel Popovici ziarul "**România Jună**" și la acest ziar **a colaborat toată generația tânără** de atunci, și d-l Nicolae Iorga, și dl Ovid Densusianu, și alții. Ziarul acesta este străbătut de **toată ideologia țărănistă și naționalistă** care domină vremurile noastre " (aplauze la BPN)

-Goga : " S-a produs **un fenomen intelectual aproape unic**, în orice caz, **cu totul particular** la noi. **Noi stăteam** în mod normal într-o **corelațiune directă** cu **gândirea din Occident.**

Gândirea din Occident, pe la sfârșitul sec. XIX-lea, **nu mai avea în vedere pe țărani**, ea cerea complexități sufletești pe care viața populară nu le putea da.

Și astfel, în romanele lui Zola sau în nuvelele lui Guy de Maupassant, Se vorbea de **țărani** ca de un subiect **primitiv, aproape brutal.**

Șeicaru : Abia la 1930, în literatura franceză apărea ideea de a pune țăranul francez în altă lumină, după ce a cunoscut acest soldat francez în război.

Goga : Dacă citiți în altă literatură ex. în poezia lui Verkhöeren, **țăranul** flămând apare **încărcat de brutalitate**, iar dacă vă aduceți aminte de glumele greoaie din " Simplicimus", **țăranul bavarez** este înfățișat ca **un moment de prostie.**

Nu mai vorbim de nuvelele lui Maxim Gorki, sau chiar de un studiu special al lui, încare **țăranul rus** este înfățișat ca **o bestie umană**; asupra lui se prăvălesc toate injuriile și este înfățișat ca **omul instinctelor brutale, primitive, animalice.**

Goga /

Tărănismul românesc ...

" Ei bine, în această vreme, noi care găseam într-o corelație de gândire cu Occidentul, **noi nu am urmat această judecată, gândirea românească** de la Eminescu încoace, **s-a apropiat de țăran**, atitudinea scriitorului a fost de simpatie,

pretutindeni unde se vorbea de el, **se vorbea ca de omul reprezentativ al rasei.**

" În această vreme de deplorare, de eclipsare a țăranului în Occident,

la noi, un Grigorescu îl idealiza, literatura noastră îl îmbrățișa cu mare simpatie,

pretutindeni scotea capul **țăranul nostru aproape amenințător**, în toată această literatură,

Și după cum știți prea bine, **supremul strigăt al foamei pământului**, l-a dat un scriitor venit din Ardeal ca să pună urechea la clocotirea aceleeași dureri, **Gheorghe Coșbuc,**

care a strigat: "**Noi vrem pământ!**"

-Cezar Spineanu : Și le-a dat gloanțe, la 1907 !

-Goga : " D-lor, eu vorbesc ce vorbesc. Nu cred însă că **o trivialitate de expresie** poate **să covârșească o judecată**, care se năzuiește să se ridice la o gândire, de unde **nu se pot rosti decât adevărurile consacrate.**

Prin urmare, pe mine **nu mă interesează interjecțiile oamenilor cari n-au avut nici o dată a face cu această tribună.** Bălbăitorii de vorbe goale să vină aici să vorbească, dacă au ceva în sufletul lor. Pe mine **vă rog să mă lăsați să-mi spun cuvântul limpede**, până la sfârșit. **Aceasta a fost credința generală a țării**

și **ea a trecut în fibrele de simțire ale întregii societăți românești.**

Gândirea românească a angajat întreaga societate românească.

Așa se gândea la noi, înainte de război.

Goga /

Tărănismul lui Goga ...

" Eu, în colțul meu, acolo în Ardeal, stăteam față în față cu unгурii .
Era lupta a două rase . Se puneau la contribuție toate energiile , de o parte și de alta .
Eu , înainte de a veni aici, am simțit în mod natural, ca o axiomă moștenită de la părinții mei,
confirmată de ideologia din vremea mea, că nu există altă legitimare pentru noi,
decât țaranul , și că , dacă vom birui în lupta de rasă,
vom birui având pedestalul țărănesc înaintea noastră " ([Vii aplauze la BPN](#))
Goga / 9 dec.'35

▣ "Țărănismul " în programele partidelor politice .

▣ "Țărănismul" clasei dirigente

" Partidele politice nu pot rămâne insensibile la curente de idei care angajează societatea , și astfel , în mod normal, această simpatie față de țărani a fost receptată și de către partidele politice.

" Acestea și-au dat seama că ceea ce gândirea românească a pornit, nu poate să rămână în afara de programul lor , și astfel , cum știți foarte bine , în ordinea politică a țării , Partidul Liberal a scris aceste revendicări populare pe steagul său și ele au format obiect de discuție :

votul universal , pe de o parte , și ideea împrumutării , pe de altă parte .

" Eu îmi aduc aminte cum , în ajunul mobilizării, Nicolae Filipescu , reprezentantul Partidului Conservator, deci al marii proprietăți , omul pentru care proprietatea nu era pur și simplu un prilej de venituri , ci era o noțiune morală , pentru că se continua această proprietate din veac în veac și din generație în generație , în familia lui , ei bine, acest om a făcut declarație solemnă , în ajunul mobilizării, că <de azi încolo, va lupta pentru votul universal și pentru împrumutării .>

" Cum s-au desfășurat lucrurile mai târziu, dvs o știți foarte bine.

La Iași, aceste idei au fost acceptate , și iarăși, este un fenomen curios , pe care nu-l explică decât această influență a gândirii românești , nu-l explică decât caracterul axiomatic al problemei , care trecuse din mână în mână , din gură în gură, din creier în creier, faptul că aceste drepturi acordate țăranilor , sfintele lor drepturi , nu au venit după o împinsătură de jos,

ci aproape au fost otocroiate de sus, de către clasa conducătoare " ([aplaude la BPN](#))

" Acest fenomen, dacă ne apropiem numai în două cuvinte de el și îl despicăm , ne dă realitatea situației : de o parte, întreaga societate românească conducătoare , conștientă de drepturile care se cuvin țăranilor , iar de altă parte , și un îndemn - trebuie să o spunem - de generozitate și de idee de sacrificiu din partea acestei clase conducătoare ." ([aplaude la BPN](#))

[-----]

" Partidele politice n-au făcut altceva decât să urmeze ritmul istoriei, ritmul logic, al gândirii românești , din acele vremuri. Realmente eu pot să constat - fiindcă eram un observator obiectiv pe acele vremuri, la Iași - și nu este lipsit de un accent de generozitate , faptul că au dat acel vot.

Am văzut mari proprietari, boieri, care aveau proprietăți din neam în neam, bătrâni, moșnegi, cărora le curgeau lacrimile , dar care spuneau :
trebuie să ne despărțim de moșiile noastre , pe care le-au lucrat strămoșii noștri, și pe care le iubim, nu în calitate de proprietari, ci de oameni ai pământului, dar trebuie să le dăm ca să facem un act de dreptate , și vrem să le dăm acum , când se bat țăranii pe front, ca să înțeleagă că ei se bat pentru drepturile lor. "
([aplaude la PNC](#))

"Iată rezultanta normală a gândirii românești.

Dvs știți că , într-o societate, la un moment dat, se pregătesc toate conștiințele pentru unanimitatea de gândire , și nu mai este nici un fel de putere pământească , care s-o înlăture.

" Așa au fost drepturile pentru țărani trecute de la gândirea românească la viața politică românească. În această situație s-a votat la noi împrumutării. "

[LD : chiar dacă nu împărtășesc anumite argumente ale lui Goga, cred că este una din cele mai frumoase pagini " țărăniste " din epocă, iar din p.d.v. oratoric... teribilă : pentru că a venit lovitura de măciucă pe care o dă " țărănismului" PNȚ, cu care ... pornise la atac la debutul discursului.]
Goga / 9 dec.'35

▣ Țărănismul PNȚ = ură socială

" Așa au fost drepturile pentru țărani trecute de la gândirea românească la viața politică românească. În această situație s-a votat la noi împroprietărirea. A venit pe urmă generalul Averescu și a executat-o.

" Atunci ce era normal ? Ce cerea țara ? Ce cerea orice creier bine organizat ?

Cere o perioadă de liniște. Ne unisem , luasem Ardealul Bucovina și Basarabia.

; se complicase această probemă cu problemele interioare , se făcuse o întregă răscolire a vieții economice. Una din ele dacă ar fi fost, și tot ne trebuia o perioadă de calm , s-o punem în valoare. Trebuia deci calm, trebuia liniște , trebuia un cadru al ierarhizării valorilor. Ne trebuia o perioadă de pace socială , în care totul să fie pus în valoare . "

Atunci, post festum, după ce a intrat plugul și a făcut brazdă țaranului

și țaranul a intrat în mod normal în drepturile lui, ați venit dvs

și această sfântă dragoste a ideologiei și gândirii românești ,

acest adagiul al conștiinței noastre intelectuale,

dvs l-ați transformat într-un dicton politic ...

-I.Mihalache : Așa ... dintr-o fantezie de poet ! ...

-Goga : ... l-ați organizat , l-ați pus în valoare politică , l-ați dus ,

l-ați plimbat prin țară , l-ați organizat pe câprării, l-ați târât în noroi,

ați pornit cu tăciunii aprinși ai urei sociale ,

(aplauze la PNC și PNL) într-o vreme

când consolidarea noastră de stat trebuia să fie îndrumată într-o concepție totalitară ,

în sens național, pentru punerea în valoare a ideii naționale,

cu toate consecințele într-un Stat nou și plătând ,

când trebuia armonia tuturor claselor pentru a consfinți drepturile noastre ,

atunci dvs ați provocat o catastrofală diversiune sufletească în societatea noastră,

ne-ați divizat forțele. Aceasta este , cred eu, cel dintâi moment al desagreării noastre

și cel dintâi prilej , de pe urma căruia România nu a intrat în normalitate " (aplauze la PNC)

. De atunci încolo dvs ați dus tot mai departe această quasi luptă de clasă ,

deși problema era rezolvată...

[LD :urmează un schimb de replici și admonestări, care culminează cu pălmuire și comisie de disciplină . Nu le notez pe toate (sunt 2 pagini) ci doar în rezumat , cele cu o anume semnificație . Nu sunt citate.]

-dr.Lupu : D-ta consideri că țărănimea de astăzi , cu votul universal și cu pământul pe care-l are , este mai fericită și mai capabilă să ridice țara decât țărănimea dinainte ?

-Goga : Da !

-Lupu : Aici te înșeli. Reformele au fost date de clasa stăpânitoare.

Dacă erau date de țărani, era altă socoteală .Pe lângă împroprietărire și vot,

trebuia să se vină și cu un credit țărănesc și cu o instrucție profesională.

Acestea sunt bazele țărănismului. [-----] De ce nu ți l-ai însușit d-ta și

de ce cu clăcașii d-tale , nu ai venit aici și te-ai dus acolo ? [-----]

- Nic.Robu : ... tovărășia d-tale pe chestiunea Skoda ...

(întreruperi, protestări ; Dobrescu - Robu se ceartă ; Robu este trimis la cmisia de disciplină ;)

-Goga : Dvs spuneți : credit agricol . Desigur că da .Vă dau tot programul pe care îl avem , întocmit tocmai pe ideea întăririi clasei rurale.

-Mihalache :De ce vă mai ocupați de ea, dacă se ocupă clasa dirigentă ?

-Goga : De ce mă ocup ? Îmi permit și eu să mă ocup.

Cred că nu ai pus d-ta monopol pe această chestiune.

-Mihalache : V-ați contrazis mereu cu prof.Cuza .D-lui a condamnat clasa dirigentă, iar dvs îi faceți apologia .

-Goga : Dvs ați înveninat atmosfera , ați creat o atmosferă de **ostilitate reciprocă**.
Ați împărțit țara pe revendicări de clasă , ați divizat energiile ,**aruncați anacronic**
cuvântul " ciocoli " numai pentru că **el acoperă o noțiune de ură socială ;**

" **Ciocoli** " este improvizatul, **parvenitul**, omul cu **câștiguri ilicite** ;

este acela care se duce , nepriceput și necultural, la Veneția, să vadă porumbeii
de la Sant -Marco , și să nu priceapă nimic ; unul care **astăzi s-a improvizat** .

Eu nu vreau să **zic că-i caut la dvs** .

- **Mihalache** : Va să zică **există, și suntem noi !** Aceasta este logică de poet .

- **Goga**: Oricât m-ați întrerupe , **nu mă veți sili să pun nume proprii** .

Pe acestea **le pun prietenii mei și opinia publică**. [-----]

Goga / 9 dec.'35

▣ "Stat țărănesc ?!"

▣ "Civilizație românească ! "

[LD : o abordare interesantă , oricum mai interesantă decât ... " statul țărănesc" .

Păcat că Goga alunecă spre naționalism, rasism .

Dar chiar , și așa , critica pe care o face țărănismului este de luat în seamă.]

" Eu nu mă ocup de guvernarea dvs. [-----] Însă, să nu vă supărați, dacă de doctrină,

de quasi-doctrină, de aparența de doctrină , trebuie să mă ocup, fiindcă dvs ,

de doi ani de zile, ați aruncat în circulație o **nouă lozincă** , care se plimbă de la un capăt al țării

la altul, lozincă **Statului țărănesc** . D-lor , mă întreb și eu : **ce este acest Stat țărănesc ?**

Nu am găsit, încă, o carte serioasă , o operă politică sau de sociologie,

în care **această doctrină să fie înfățișată**. Ea este o doctrină care se plimbă.

Și atunci, trebuie să mă gândesc : ce este **Statul țărănesc ?** Și iată ce zic . " **Stat țărănesc !**

România încremenită ...

" D-lor . **noi suntem într-o fază de evoluție** , din punct de vedere cultural,

social și economic, **o fază de evoluție care nu este din cele mai fericite ;**

noi suntem rezultanta unor împrejurări , de care nici măcar nu răspundem .

Am fost guvernați de State străine ; am luptat cu aparatul de Stat ;

ambele flancuri ale României Mame sunt flancuri oropsite ,

în care **nu s-a putut forma** , încă, **o clasă conducătoare** , fiindcă luptam cu Statul .

Ei bine , zic : **noi, astăzi , trebuie să avem o concepție totalitară** a energiei naționale

nu o concepție de clasă. " [LD : **atenție :la Goga , " totalitar" nu în sens de regim politic**]

Ce se întâmplă ? **Statul țărănesc** .

Civilizație românească ...

Noi vrem să creăm o civilizație. Civilizația nu se poate crea **decât ieșind din faza de**

evoluție în care ne găsim, mergând înainte , pe etape, și în acest chip, realizând suprema

noastră legitimare pe glob : **Civilizația românească**.

" **Cum vrei dvs să ne încremeniți în această fază**, pe care am moștenit-o,

grație **împrjurărilor nenorocite din trecut** și , pe deasupra tuturor străduințelor noastre

intellectuale , sociale , de diferențiere pe etape, **să așterneți un cojoc țărănesc**

care **să niveleze totul și să dea un caracter definitiv unei faze de evoluție...**

-**PCAndrei** : **Simpatia scriitorului față de țărani , despre care vorbeți !**

-**Goga** : **Am și acum această simpatie** .Aceasta este , după părerea mea, **o aberație ;**

nu se poate justifica în mod logic. D-nii mei, eu **fac apel la judecata dvs ;**

chestiunile pe care le analizez , desigur că au un fond politic, dar depășesc cadrele mici de

problemele politice mici, curente, și **aș vrea să angajez Camera, opinia publică,**

la **o operă de analiză normală**, ca și când , stând în fața probelor , **am avea un moment de**

reculegere , ne coborâm în noi înșine, și **căutăm să le examinăm**.

" **Aceasta este o fază în care ne găsim**. **Atunci ce este** , la lumina acestei judecăți,

pe care vă rog să o combateți, **ce este Statul țărănesc în ordinea politică ?**

Este ca fazei actuale să-i dai un caracter definitiv.

este ca și când în ordinea literară , **nu am admite decât folklorul**.

am repudia literatura cultă ,

ca și când în ordinea muzicală , ai detesta simfoniile lui Beethoven

și **te-ai mulțumi cu chiuiturile de la horă .**

D-lor, așa este , ca în ordinea politică , **fazei actuale să-i dai un caracter de definitivat "**

[dr. Lupu vrea să întrerupă... Gh.Cuza, Robu , îl admonestează ... iese scandal ...]

[-----]

- **Goga** : " D-lor, dar **dacă** din punctul de vedere al unui examen teoretic ,
această lozincă nu rezistă , cel puțin la lumina judecății mele , **atunci mă întreb :**
există undeva pe planetă un fel de asemenea înjghebare ,
care, în ordinea practică, să ne înfățișeze un **Stat țărănesc ?** Dlor, nu știu.

Statul țărănesc bulgar ...

Știu atât , că a existat în Bulgaria , l-a încercat Stambolinski și a plătit cu capul .

Eu l-a cunoscut pe acest curios exemplar.

Fiind la guvern, el a crezut că trebuie **să ne facă o vizită.**

Vă asigur că **urmăream cu interes experiența statului vecin :**

eu nici o dată **nu disprețuesc nici pe vecinii noștri** și, în special,

nu disprețuesc poporul bulgar , care ste un **popor cu însușiri de muncă**

ce trebuie să găsească un ecou în aprecierea noastră.

Se poate că **este chiar o lacună personală** , pentru orientările mele,

că n-am putut încă să merg în Bulgaria să văd realitățile de acolo.

Așa dar, **Stambolinski** era un exemplar curios de **îndrăzneală și ingeniozitate**

- **o ciudată ingenuitate balcanică.**

Când a venit aici , el a luat contact cu mine - făceam parte din guvernul d-lui general

Averescu - **spunându-mi** printr-un traducător , ceea ce el credea că trebuie să insinueze

de la om politic la om politic : că ar fi bine să se înțeleagă cu mine ,

peste capul ciocoilor de la București .Vorbea și el de **ciocoi.**

Și atunci l-am întrebat , ce este Statul țărănesc ?

El mi-a fixat așa noțiunea: **Statul țărănesc este lupta satelor contra orașelor ,**

lupta agrarismului contra industrialismului .

lată ideea lui formulată limpede, categoric.

-**I.Mihalache** : Și de atunci **ați rămas cu definiția aceasta .**

-**Goga** : Pentru această idee , **el a ieșit în arenă, a început lupta, a dat-o,**

și a plătit cu capul "

Goga / 9 dec.'35

▣**Țărănismul PNTJ Mihalache ...**

[**LD : Dincolo de orice , nu-l întreceau mulți pe Goga în ceea ce privește ironia, sarcasmul ,**
cu care trata pe țărăniști. Atingea , însă , și probleme de fond.]

" D-lor , **dvs nu sunteți așa de sinceri** . Eu și ingenuitatea dvs o contest .

Dvs nu lansați pe față , deși spuneți că veniți aici **să dărâmați Babilonul** și

tărânoapele dvs au să facă praf Sodoma și Gomora .

Nu ați afișat limpede lupta satelor și cine luptă .

Pentru ce ? **Pentru că sunteți eterogeni .**

Dvs nu sunteți o masă rurală , care vine **în conștiința dreptului ei să-și afirme adevărul .**

DI Mihalache nu este un șef de țărani cu privire amenințătoare , și cu strigătul foamei ,

nu este un Spartacus.

Nu d-lor, **dumnealui este șeful unei cete etrogene**, în ce privește **compoziția socială,**

în al doilea rând, **eterogenă din punct de vedere național,**

pentru că **DI Cuza are perfectă dreptate** , nu vă supărați, **dar eu cred că Zipstein de la Tighina**

nu este un rural , el reprezintă **psihologia de ghetou** , este perfect citadin,

el nu se poate pune de acord cu Tudor Vladimirescu .

(**mare ilaritate , aplauze la BPN și majoritatea PNL**)

-**I.Mihalache** : **De ce nu-l citați pe profesorul Ciobanu de la Tighina,**

șeful organizației noastre de acolo ? Colegul dvs de la Academie.

-**Goga** : Ce legătură are ciobanul cu Academia ? Dar, în al doilea rând, **lupta agrarismului ,**
lupta gliei , lupta ogoarelor , împotriva mașinilor , nu ați declanșat-o

Vorbiți în numele ideii agrare ultragiate , pentru ca , în revendicările dvs ,
să fiți anti-industrialiști ? **Nu sunteți !**
[-----]

Acum merg mai departe .Dacă cu asemenea mentalitate , dacă cu asemenea injurii , dacă cu
asemenea trivialități , opriți sporul gândului un om, **sunteți jos de tot !**

Pe dvs noi vă vom învinge , fiindcă **superioritatea de materie cenușie**
hotărăște în viața aceasta.

" Spuneam că dvs nu ațișaiți limpede **lupta satelor contra orașelor** ,
cum făcea Stambuliski .Sunteți în imposibilitate , fiindcă , de! **sunteți eterogeni ;**

Anti-industrialismul PNT ? !

al doilea , nici în **lupta agrarismului contra industrialismului** , nu v-ați angajat ,
fiindcă în **guvernările dvs , industrialismul a fost foarte , foarte sprijinit**, fără scrupule chiar,
de regimul pentru favorizarea industriei naționale .

Nu-mi închipui că, într-o idee de luptă a agrarismului contra industrialismului ,
v-ați pus de acord , de ex, **cu dl Auschnitt , d-le Madgearu!**

(**ilaritate, aplauze la PNC**)

-**Virgil Madgearu** : Cer cuvântul în chestie personală !

- **Goga** : Dle Madgearu, nu vă agitați așa, pentru că mi se pare că
veți mai avea chestiuni cu mine. Ați putea să le adunați pe toate și , la urmă,
să faceți răbufnirea cea mare a dvs , în această Cameră.

" D-lor ,mă întreb : ce este **Statul țărănesc ?**

Stat țărănesc = stat burghez

Pentru că mai văd și o altă declarațiune , cum este a d-lui **Costăchescu de la Iași**,
care în cadrul unui **interview** , pe care l-a acordat unei gazete , pune în fața noastră
un fel de program , absolut burghez , cu o **judecată normală** , cu o **judecată totalitară** ,
spunând că nu va fi **nici un fel de preferință specială** :

că **vom avea în vedere pe țărani și că pe baza lor clădim un Stat normal** ,
așa cum îl avem în vedere aproape toți. Așa spune dl Costăchescu la Iași
și aș putea să citez acest **model de judecată burgheză** .

Goga / 9 dec.'35

▣ **Stat țărănesc = o lozincă**

▣ **Mihalache = un caz psihologic.**

[**LD : Goga este crud, este caustic, este distructiv. Merg prea departe ,**
atunci când atacă omul căruia nu i se poate contesta , credința sinceră și onestitatea .

Cât despre acțiunea sa dizolvantă, Mihalache avea dreptate :

Goga distrusese P.P-Averescu, lichidase PNA, și acum....]

" **Este o lozincă nouă** de agitațiuni în arsenalul dvs ; un nou **tăciune** pe care
voți să-l aprindeți și să-l svârliți în masele populare .

Credeți că , din nou, **psihologia maselor poate fi răscolită de această lozincă.**

" **Dar mai este ceva** , să mă iertați- și să nu vă supărați din nou -

eu care caut să examinez lucrurile puțin mai adânc , dincolo de fațada lor ,

cred că este și un fel de- încă o dată , d-le Mihalache, să nu vă supărați -

un caz de autolegitimare a dvs , adică **un caz de legitimare a dvs ca șef,**
ca îndrumător al țărănismului ; oarecum , **este un caz psihologic.**

" Eu am scris un articol de analiză sufletească , psihologică, a dvs ,

în "**Odiseea unei cămăși**" (**ilaritate**)

-**Mihalache** : O să facem și noi o dată "**Odiseea unei conștiinți**" (**aplauze la PNT**)

-**Goga** : Eu primesc și aș fi foarte bucuros să văd o analiză psihologică

semnată de dvs ! (**ilaritate**) În orice caz, lăsați-mă să fiu în așteptare ,

și până atunci lăsați-mă să fac o mică analiză și aici .

- **Mihalache** : **Analizele mele psihologice au dus la rezultatul că am format,**
prin munca mea modestă de învățător sătesc, care crede în ceva ,
cea mai formidabilă forță politică.D-ta distruge forțele politice pe rând ,

tot așa cum o să distrugi și pe acesta în care te găsești acum " (aplauze la PNT)

-Goga : Vom mai vorbi noi cât este de formidabilă forța dvs politică și vor veni și alții și o vor verifica. Eu ziceam că la dvs este un caz psihologic.

Eu vorbeam de faza de evoluție în care se găsește țara noastră, și arătam că , și pe dvs , în calitatea în care vă găseați, **v-au surprins evenimentele într-o fază de evoluție.**

Și dvs veniți astăzi să legitimați propria dvs personalitate, așa cum este ea , și să-i dați un fel de justificare , quasi teoretică , în fața țării , fiindcă dvs ziceți că sunteți țărani ." [-----]

Goga -Mihalache / 9 dec.'35

▣ Aprecieri reciproce.

▣ Constanța politică

-Mihalache : Si lumea se ia , pur și simplu, așa, după noi !

-Goga : Nu , dle Mihalache , lumea nu se prea ia după dvs. (ilaritate, aplauze la PNC și PNL) Eu vreau ,însă, să fac analiza , începând de acolo de unde ați pornit dvs .

- Mihalache :De ce nu începi analiza de la Eminescu ,căci și el a vorbit de stat țărănesc. ?

-Goga : Nu , dle Mihalache, doctrina lui Eminescu era doctrină conservatoare .

Dați-mi voie să vă recomand să-I mai citiți încă o dată . (aplauze la BPN)

- Mihalache :Lectura mea este proaspătă de tot. Alaltăieri l-am citit și am văzut cum condamnă " clasa patriotarilor"

-Goga : Dar stătea pe baza boierimii de baștină. Citiți cartea lui Călinescu și veți vedea judecata conservatoare a lui Eminescu .

-Mihalache : Este foarte interesant cum cel ce nu crede în nimic, zeflemiseste pe cel care crede . (aplauze la PNT)

-Goga : Dta ești cam îndrăzneț în vorbe, când spui că eu nu cred în nimic.

-Mihalache : Pardon ! crezi , și crezi în toate pe rând ! " (aplauze la PNT)

-Goga : Eu nu știu dacă pot să fac o invitație de la autor la cititor. ; dar eu te rog să-mi arăți în scrierile mele, dincolo de mici contingente politice, judecata mea.

Ce am spus la tribună astăzi , totul este arhispus în articolele mele, în cărțile mele.

-Mihalache : Te rog să-mi acorzi numai două minute ,să vezi cum te pun pe două coloane [-----]

Goga / 9 dec.'35

▣ Stat țărănesc = o lozincă

▣ Mihalache = un caz psihologic.- continuare -

[LD : simt la Goga atâta îngâmfare, atâta beție de cuvinte ,atâta ipocrizie , atâtea insinuări , pe care nici măcar nu le argumentează.

Iar la Mihalache...o mare modestie , o simplitate , o inocență ... care nu știu cum s-o taxez.

Aceștia erau oamenii politici ai momentului ... Fiecare își juca " rolul "

Dar câtă deosebire între ei : de fire, de caracter, de credință,de cultură, de maniere .]

" Spuneam că d-l Mihalache dorește oarecum să-și facă o autolegitimare ,

aceasta este psihologia d-sale . D-le Mihalache, să nu te superi , fiindcă eu îmi iau oarecum această îndatorire asupra mea , ca să mă cobor în psihologia dumitale și să o analizez .

-Mihalache : Nu mă supăr , dar ori este dialog , ori este monolog .

D-ta faci dialog, dar nu-mi dai voiesă-ți răspund.

-Goga : Eu fac monolog aici. (ilaritate) Analizând psihologia d-tale eu nu te ultragiez.

Nu vreau să spun că-ți fac onoare , dar cred că oricine dacă vrea să descurce firile psihice ale cuiva - în mod injurios - și caută să intre în resorturile lui de simțire ,

aceasta nu înseamnă o injurie. Așa mă cobor și eu. Sunt pe un tărâm ipotetic.

Câteodată poate greșesc. Țara va spune dacă da sau ba. Eu îmi spun :

dvs , cu portul dvs, care îl practicați când sunteți aici -fiindcă după ce treceți peste frontieră îl schimbați- **legitimând statul țărănesc** , **vă legitimați pe dvs.**

Mă gândesc , de ex, **ce ar fi dacă** ați avea norocul - de care nu m-a împărțășit nici pe mine soarta - **să aveți un fiu și să vă aflați față-n față cu fiul dvs** , care în mod normal **ar trece prin toate etapele de învățatură ?** Și stând față-n față , **ați reprezenta două generații** , dar, poate, **și două etape de cultură ?** S-ar pretece cu dvs ce se petrece în romanul lui Turgheniev , când vorbește de două generații sau de părinți și copii.

Accentuând teoria statutului țărănesc ,
ați bara drumul copilului dvs în străduințele lui culturale...

-Mihalache : **Și le-aș lăsa libere pe ale copilului d-tale.**

-Goga : ... **și v-ați găsi față în față , două generații între care se deschide o prăpastie.**

Eu nu vă învăț pe dvs, pentru că dvs **nu veți primi din partea unui adversar să vă călăuzească el firele proprii dvs psihologii ;**

dar , poate , unii care gândesc , **ar putea să se apropie de această problemă** și, la lumina ei, **s-ar rosti câteva adevăruri [LD !?]**

de care nu vreau să mă apropiu , ca să nu vă mai supăr. "

Goga / 9 dec.'35

▣ **Virgil Madgearu = citadin absolut , disonant, profitor**

[LD : ei , aici , în mare parte **sunt de acord cu Goga** .Deși el le consideră simple, lucrurile sunt mai complicate . Într-o anumită măsură, poate lui Madgearu și altor " țărăniști" ca el (mai ales ardeleni) , se datorează **traectoria mai moderată, mai de " centru" , a PNȚ** , și prin asta , **transformarea PNȚ în partid "gubernamental "** .

Vis-a- vis de formula " statului țărănesc" - Madgearu , da, Goga avea dreptate .

Privind însă portretul psihologic al lui Madgearu , tare îl suspectez de un substrat rasist xenofob, dar nu sunt sigură . Mie îmi ajută această abordare psihologizată , dar cred că atunci, în parlament, atmosfera a devenit din ce în ce mai iritată.]

" Dar aici **sunt și alte cazuri individuale** în legătură cu mișcarea dvs , **cazuri psihologice** mult mai **simple** , mult mai **simpliste**, mult mai **ușor de dezghioat și de explicat** .

lată de ex. **cazul d-lui Madgearu** .

S-a aninat așa de această mișcare populară țărănistă, **o mulțime de oameni care , prin făptura lor , prin mentalitatea lor, prin judecata lor, nu au nimic rural. "**

(aplauze la BPN)

-Virgil Madgearu : " **Dle Goga, de 18 ani eu am aceleași convingeri**

și stau pe același drum și voi sta toată viața mea pe același drum.

fiindcă este drumul unor **convingeri sincere și adânci** . (aplauze la PNȚ)

Pe mine mă găsește lumea totdeauna pe același drum .

pe d-ta te-a găsit totdeauna pe cărări întortochiate în viață "

-Goga : Dvs ziceți , **ca ceva extraordinar**, că vă găsiți totdeauna pe același drum , convingeri stabile, convingeri categorice , aceleași, totdeauna . **Pricep și eu !**

Diagnostic ! ...

V-ați aninat de o mișcare al cărui profitor sunteți, n-aveți nimic de-a-face cu ea, nu sunteți rural deloc, sunteți citadin absolut.

Ba mai mult, **vă găsesc** , dacă nu vă supărați

- fiindcă dvs vă supărați ușor și o să-mi prilejuiți o serie de chestiuni personale -

dvs vă găsiți într-o disonanță sufletească cu propria dvs mișcare ; ceva mai mult,

într-o disonanță aproape penibilă cu ambianța, cu felul nostru de a gândi,

pe deasupra partidelor politice, aș zice **de sufletul nostru general** .

lată : **dvs sunteți** întotdeauna **sentențios**, totdeauna **afirmativ**, totdeauna **sgomotos**,

într-o țară în care , poporul este blând, sceptic, cu înclinări spre **ironie**.

Recomandări ! ...

Disonanță de suflet . Coborâți-vă o dată și **analizați acest lucru**, d-le Madgearu,

și **veți înțelege** că **trebuie să vă încadrați** , cel puțin pe ziua de mâine,

într-o atitudine de quasi-normalitate.

Puneți-vă de acord cu psihologia curentă a sufletului românesc

și atunci **vom putea să vorbim**; dar până atunci va fi greu .

" Iată d-le Madgearu , ce pot să vă spun , și mă opresc aici , pentru că probabil aveți o chestiune personală și atunci vă voi răspunde mai mult . "

Virgil Madgearu : Da .

Goga / 9 dec.'35

▣ Concluzii privind PNȚ

▣ Avertisment : naționalism totalitar

[LD : termină această lungă analiză a PNȚ , fără să se pronunțe cu privire la :programul PNȚ ; reformele preconizate ; potențialul său de guvernare ; Maniu și ardelenii ; etc etc.

Abordare literar -psihologică . Mai mult pamflet , decât analiză.

La capătul analizei o formulă pe care încă nu o explică : **naționalismul totalitar** .]

" D-Ior , mă opresc aici la această analiză și mă rezum , zicând că am avut nevoie de o pace socială în Țara Românească , am avut nevoie de liniște ca să clădim.

Concepția normală nu poate să fie decât un naționalism totalitar , care ține toate clasele laolaltă , și , într-o perioadă de liniște , creiază statul român care este pândit de dușmanii din afară și de dușmanii dinăuntru.

Lupta de clasă în asemenea împrejurări ,

este păgubitoare , este în contra interesul Statului Român.

Dvs sunteți răspunzători pentru acest trecut , al urei declanșate,

într-o vreme când aveam nevoie de repaus pentru muncă.

Dvs , cred că pe viitor va trebui să vă potoliți această linie de agitație pe care ați inaugurat-o. Dacă nu o veți face, se va însărcina viața politică ,

ea însăși, să vă dea răspunsul " [-----]

Virgil Madgearu / 9 dec.'35

▣ Chestiune personală : favoritism față de Auschnit ?

▣ Polemică cu Goga

[LD : Madgearu a fost, fără îndoială, un om corect .

Aduce argumente pentru a-și apăra onoarea.Dar domeniul este atât de ... arid ; argumentele atât de ... tehnice ;amănuntele atât de ... complicate ;

încât nu a reușit să spulbere calomniile puse în circulație de adversari,

și va plăti chiar cu viața acest lucru. Vinovați de aceasta eu consider pe calomniatori , printre care ACCuza și Goga nu pot lipsi.]

" D.I Goga, cu eleganța sa obișnuită , eleganță de care nu numai că face uz în toate

discursurile sale , dar ține chiar să accentueze că , în toată acțiunea sa , nu uită nici o dată eleganța , după ce s-a plâns, cu drept cuvânt, împotriva calomniilor

care i s-au putut adresa dintr-o parte sau alta, azi sau altădată,

d-I Goga a socotit că poate strecura o insinuațiune

cu privire la altitudinea [LD : sic !] mea politică. [-----]

" Iată că au trecut 5 ani de atunci, și s-au perindat două guverne de adversari politici,

între care am contat pe dl Argetoianu , la Ministerul de Finanțe, că ar putea avea răfuieli

personale și politice cu mine ; am contat pe dl Victor Slăvescu și pe dl Antonescu ,

adversarii mei politici, la departamentul Industriei , au trecut 4-5 miniștri de industrie și

comerțși nimeni până astăzi , nu a găsit cel mai mic act de favoritism ,

pe care l-aș fi făcut în favoarea unei firme industriale . (aplauze la PNȚ)

[-----]

[Atenție LD ! cum numește Madgearu politica sa de "porți deschise" și

lovire a industriei naționale ! Câtă încăpățănare și câtă patimă !]

Dacă n-am putu să fac mai mult în direcția democrației economice ,

Dacă n-am putut să apăs mai mult tariful vamal , nu sunt eu vinovat ,

ci aceia cari sunt astăzi în lagărul celălalt , și care mi-au ținut mâinile legate în momentul acela (aplauze la PNȚ) [-----]
-Virgil Madgearu / 9 dec.'35

▫ Chestiune personală : disonanță cu țărănismul ? !

▫ Polemică cu Goga

" În ce privește **disonanța sufletească** ce ar exista între mine și partidul meu, vă rog, d-le Goga, să lăsați să o aranjez eu singur , pentru că **este o afacere de familie.**

"Această disonanță se traduce prin faptul că

la 1920, am publicat cel dintâi studiu asupra țărănismului ;

că la 1921, am scris " Doctrina țărănismului " ;

că toate programele politice s-au făcut și cu umila mea contribuție,

că coloratura doctrinară , pe care dl Goga din nenorocire nu a putut să o studieze cu

obiectivitate , s-a dat și cu umila mea contribuție ,

care nu a venit din speculații din creier, din copieri de doctrine din alte părți,

pentru că eu am debutat prin combaterea marxismului ,

arătând eroarea fundamentală a marxismului

de a fi desconsiderat clasa țărănească și arătând funcțiunea economică și politică

pe care țărănimea trebuie să o aibă în opera de ridicare a țării românești

(aplauze la PNȚ) [-----]

" **Dle Goga, cu toate că sunteți mai în vârstă decât mine** să-mi permiteți ca,

în virtutea **titlurilor de prietenie** pe care le pot avea față de **raporturile totdeauna cordiale**

care au existat între noi, așa de cordiale **încât am uitat că**

în 1926, în alegerile de la Tighina, era să fiu asasinat de un locotenent

- care a fost scos din armată , apoi, pentru această cauză -

am fost scos cu forța din localul de vot la ora 2 noaptea,

deoarece **dvs daseți ordin ca eu să nu fiu ales cu nici un preț deputat ,**

am uitat repede și acest incident, în virtutea titlurilor de prietenie care se datoresc unui

singur fapt și anume că la vârsta de 18 ani, când mi-am terminat liceul, disertația pe care

am făcut-o la examenul de absolvență , a fost despre poetul Octavian Goga.

Așa încât d-le Goga, să-mi permiteți să vă rog ca **de disonanța mea să nu vă mai ocupați ;**

ocupați-vă mai bine de disonanța dvs sufletească cu dl Alexantru Cuza,

președintele suprem al partidului dvs "

O.Goga / 9 dec.'35

▫ Replică la replica lui Madgearu

[LD Respinge explicațiile date Madgearu ; susține , foarte sintectic , atacurile lui doctrinare la adresa PNȚ ; atacurile privind compoziția eterogenă a PNȚ ; își menține spusele în ce-l privește pe Madgearu .

Goga / discurs la mesaj / 5 , 9 dec.'35

22.) P.C.Andrei (PNȚ) , discurs la mesaj,/ replică lui Goga / 10 dec.'35

(DAD, MO 10, șed. din 10 dec.'35, p. 153- 160)

[LD : din păcate , nu este un discurs la mesaj , ci este o replică, punctuală, la discursul lui Goga. Altfel , pentru explicarea **doctrinei țărăniste**, un punct de vedere **sociologic.**

Îi va face și el lui Goga , un profil moral-politic ucigător - pentru a-l apăra pe Mihalache .

Va încerca să provoace **zâzanie între Goga și Cuza, între Goga și Vaida ,**

între **validiști și ex-lupiști** ... scormonind ziceri și episoade din trecut , când erau adversari,

provocând "dezvăluiri" și "demascări" reciproce , ntre grupurile răzlețite de PNȚ .

Este adevărat, cu citate din diverși filozofi și politicieni străini ; este adevărat,

mai făcând puțină lumină în chestiunile de doctrină țărănistă.]

Doc.integral - fișier PNT XII

/ **Țărani - țărănism - stat țărănesc: accețiune Goga - adevăr PNT /**

/ **Țărănismul cuzist - ignoranța lui Goga /**

[**scandal -șantaj : Modreanu (vaidist) - Andrei**]

[**scandal identitar : grup ex-lupist - Andrei**]

[**scandal Lupu - Istrate Micescu * (PNC)**]

/ **PNT și lupta de clasă /**

/ **PNT - " statul țărănesc" /**

[**scandal cu amenințări : cuziști- Andrei**]

/ **Stat țărănesc = civilizație modernă /**

/ **Raport sat -oraș /**

/ **Naționalism PNC - Naționalismul PNT /**

[**1926. Goga și minoritățile ; Vaida despre Goga**]

/ **Problema evreească /**

/ **Portret moral-politic pentru Goga : inconsecvența, amneziile, măștile, parvenitismul, atacurile /**

/ **Portret moral -politic lui Mihalache : exponent al țărănimii , credință, consecvență /**

[**Conflict Andrei -Goga : caracterizări...]**

Istrate Micescu -dr.Lupu : chestiune personală

Petre Andrei / 10 dec.'35

▣ **Țăranii . Țărănismul**

[**LD 11 mai 2003** : Petre Andrei îl muștră pe Goga ca pe un student care a venit cu tema nepregătită la seminar ! Și-l mai muștră că este poet și nu sociolog !

Las deoparte că o ia , iarăși, de la *pazosopt* !Altfel, după faptă și răsplată .

Și Goga fusese necruțător cu ei !Dar pe mine, ca istoric, polemica lor mă duce cu gândul nu la doctrine ci la caractere.Iar pe țărani, pentru care se încaieră atâtea pasiuni și citate ...Dumnezeu să-i aibă în pază. ! Atunci, mai târziu și acum .]

Nu intenționa să participe la discuția generală la Răspunsul la Mesaj.

Dacă Goga i-ar fi permis o întrerupere , s-ar fi clarificat niște lucruri , și ar fi renunțat la cuvânt.

" **Dar, fiindcă d-sa** , între ironiile și insinuările făcute cu " eleganță dozată" ,

și-a îngăduit să discute ,într-un mod cam pretențios,

crezul și programul Partidului Național Țărănesc,

și pentru că l-a **deformat**, privindu-l **prin prisma fanteziei sale poetice**

și a unei **documentări absolut eronate** ,

ne simțim datori să dăm un răspuns pentru a pune lucrurile la punct . "

" Este adevărat că **țărănimea noastră a fost sursă de inspirație poetică și literară**

și nu se poate tăgădui că **țărănismului politic din ultimii 30 de ani**

i-a premers țărănismul literar . Suntem **de acord cu dl Goga** până aici.

Trebuie să **constatăm însă cu mâhnire** că **țărănimea noastră a rămas mai mult**

subiect de inspirație poetică și literară , și nu arare ori **de compătimitere** ,

dar nu a constituit obiect de preocupare constantă ,

de **preocupare de căpetenie** a claselor dirigente , așa cum susține d-l Goga.

Țărănismul cuzist ...ignoranța lui Goga

Și am rămas surprins , cu atât mai mult , cu cât **d-sa invoca** în sprijinul tezei pe care o susținea , una dintre **lucrările d-lui profesor Cuza : " Țăranii și clasele dirigente "**

" Îmi pare rău că atât dl **Goga** cât și dl **Cuza lipsesc** tocmai în acest moment , când invoc

această lucrare. Am avut curiozitatea să **citesc lucrarea din nou** și fiecare dintre cei ce au citit-o cu atenție își amintesc , de sigur, **acuzățiunea pe care o aducea dl Cuza** , acum 40 de ani ,

claselor dirigente că **nu s-au ocupat de țărănime propriu zis.**

Simpatia aceasta poetică , care s-a iradiat asupra partidelor politice și asupra caselor dirigente ,

cum afirma dl Goga , cu atâta pasiune, **este desmințită în mod formal și categoric de d-l Cuza** prin următoarele cuvinte : **< Din când în când i se arunca câte o fărâmitură ca să i se astupe gura >** (**Aplauze PNȚ**) Sunt cuvintele d-lui profesor Cuza .

Mai mult încă , într-o serie de aritcole , care au apărut aproape un an în "**Neamul Românesc**" , și care au fost **adunate** apoi într-o **broșură** intitulată "**Ai noștri**" , pe care , de sigur , partizanii mai vechi ai d-lui Cuza o cunosc , iar cei noi trebuie să o citească de acum încolo , **se aduce aceeași acuzațiune precisă claselor dirigente** .

Și atunci mă întreb : **ori are dreptate dl Goga** , când afirmă iradierea acestei simpatii **și d-l Cuza nu a cunoscut realitatea** , d-sa profesor universitar , nu și-a dat seama de ceea ce-l înconjoară , și îi aruncă , în acest caz , **un blam d-lui Cuza** ; **ori are dreptate d-l Cuza** , și atunci **d-l Goga trebuie să înceapă a reciti lucrările noului său șef** . (**ilaritate , aplauze la PNȚ**)

" Dar d-lor , **nu se poate și nu este îngăduit** ca un **om care activează în viața politică** , care a jucat roluri de seamă , care **a fost șeful unui partid** , și care , poate , va mai juca , **dacă soarta va fi așa de crudă cu țara aceasta** (**mare ilaritate , aplauze furtunoase , la PNȚ**)

-**VTPrelipceanu** (**PNC** **Mai crudă a fost soarta , când Moise Zipstein a terorizat Basarabia** (**aplauze la PNC**)

-**Petre Andrei** : ...nu era îndrituit să nu cunoască **lucrarea lui Rosetti : Stăpânii , Țăranii și pământul** " și trebuia să-i sune în minte și în suflet cuvintele atât de dure , pe care le spune acest **adânc cunoscător și adânc cercetător** al situației **proprietății rurale și a țăranilor** , când spune : **< Țăranii lucrează un pământ care nu este al lor .În fiecare brazdă din urma plugului , în fiecare sămânță , pe care o vâra în acest pământ , ei îngroapă un blestem în contra conducătorilor , care nu au nici măcar milă de ei .>**

Și dacă dl Goga avea **curiozitatea nu numai a creațiunii poetice** , a inspirației de moment , **ci și a cercetării științifice** , vedea cât de curând îl **desmint toate cercetările** , începând cu d-l Cuza însuși , în afirmațiile pe care le făcea .

Dar dacă ar fi justă afirmația d-lui Goga , atunci **cum s-ar explica numeroasele răscoale țărănești** , începând cu aceea din **1879** , care a sfârșit cu **legea înșurăteilor** , continuând cu cea din **1880** și culminând cu cea din **1907** , când **s-au împușcat 11.000 de țărani** .

Dar mă mir că nu a rămas în sufletul poetic al d-lui Goga , **articolul d-lui Iorga** cu privire la **răscoalele țărănești din 1907** : **Dumnezeu să-i ierte pe cei primi 7 țărani împușcați** , fiindcă atunci **nu putea vorbi , cum a vorbit , dl Goga** .

Nu era permis aceluia care **a cântat el ura de clasă** , aceluia care **ne-a învățat** să citim "**Clăcașii**" (**aplauze furtunoase la PNȚ**) să spunem pe de rost în școală și versurile : **Să nu dea Dumnezeu cel sfânt , Să vrem noi sânge , nu pământ...** ;

nu era permis feciorului popii din Rășinar să vină aici , în incintă , și să facă apologia " bieților boieri , care sunt cu coatele tocite și hainele lustruite " (**aplauze prelungite la PNȚ**) [-----]

Petre Andrei / 10 dec.'35

▀ PNȚ și lupta de clasă

" Dl Goga , în ședința de ieri , mai făcea o afirmare : susținea anume , că după război , **după ce s-au înfăptuit exproprierea și votul universal** , era nevoie de **o atmosferă de pace , de liniște** ; și atunci , exact în aceste momente , **a intervenit PNȚ , propagând ura de clasă , lupta de clasă** .

" Eu nu știu **dacă profesiunea d-lui Goga , preocupările sale literare , i-au îngăduit să se ocupe și cu studii mai serioase** , cu studiile economice și sociale ale lui **Karl Marx** .Am avut însă impresia că **a luat de-a-dreptul idei din concepția marxistă** , ca **ideea luptei de clasă , pe care le-a atribuit PNȚ** .

-**GACuza** : N-a greșit într-o mare măsură ...

-**Petre Andrei** : Dle profesor Cuza , ați vorbit de colegialitate , de respectul datorat între colegii de universitate ...

Ne-a atribuit nouă ideile marxiste ca apoi , să ne combată .

Este adevărat că **în concepția marxistă se urmărește lupta dintre clase** , pentru ca să se poată realiza acel **Stat , fără clase** .

al cărui scop final este comunismul. Dar PNT nu aceasta dorește .

-**Emil Panaitecu** : Dar statul țărănesc nu cuprinde și ideea de clase ?

-**Petre Andrei**: Pentru noi , clasele sociale reprezintă părțile unui Stat ; fiecare clasă are dreptul de viață , în toate domeniile de activitate , nu se poate face o ierarhizare de valori , o selecțiune , decât prin luptă.

Amintiți-vă dvs - și fac apel la atâți intelectuali distinși din această Cameră

- vechii greci , înțelepții greci , afirmau că lupta este tatăl progresului.

Da, d-lor , între clasele sociale din același Stat , în lăuntru aceleiași societăți , se dă o luptă ; dar nu este o luptă de distrugere , ci o luptă de întrecere , și cel mai tare învinge.

" Mai este oare nevoie să amintesc d-lui Goga adevăruri banale ?

Revoluția burgheză n-a fost mișcarea burgheziei , care era conștientă de forța ei , în contra monopolului drepturilor pe care le deținea feudalitatea franceză ?

Dar la noi în țară , partidele politice din trecut n-au reprezentat ele clase ?

Și n-au reprezentat în Statul nou , legal , pe care l-au construit ,

interesele acestor clase ? [-----]

" Și noi reprezentăm o clasă. Diferența dintre noi și partidele acestea , care toate au reprezentat clase sociale , este următoarea : ele au reprezentat interesele unor clase mici și suprapuse , pe când noi reprezentăm interesele unei clase

care se confundă cu națiunea însăși !" (aplauze la PNT)

Noi reprezentăm interesele țărânimii , care își reclamă drepturile ei.

GACuza : La țară cu secera , și la oraș cu perciuni ...

Noi reprezentăm interesele țărânimii , care vrea să-și pună în valoare funcția pe care o exercită în Stat .

Dacă este vorba de stat totalitar , care îi este atât de drag d-lui Goga ,

atunci statul țărănesc este un stat cu adevărat totalitar ." (aplauze la PNT)

DI Goga are ciudate informații și un curios mod de documentare .

L-am ascultat ieri , vă mărturisesc , cu strângere de inimă ...

pentru că am respect pentru intelectualitate și mă doare atunci când o văd scoborându-se sub nivelul la care eram obișnuit să mă aștept să o văd .

DI.Goga interpretează statul țărănesc în două moduri [.....]

lupta satelor contra orașelor ...

GACuza : Cu târnăcopul , îndemnând mulțimea să vină la Sodoma și Gomora -

Bucureștiul . Acestea sunt faptele dvs. [-----]

" Lupta satelor contra orașelor ? Dacă dl Goga înțelege prin orașe stâlpii de cafele , localurile de petrecere , atmosfera de intrigă și de afaceri ,

atunci da , suntem în contra acestor orașe ! (aplauze prelungite , strigăte de bravo la PNT)

O spunem sus și tare . Dacă dl Goga înțelege prin orașe focare de creație culturală și de civilizație... **Nichifor Robu**: " Ale trusturilor jidovești. Dvs n-ați dovedit decât cultura

jidanilor în țara noastră. I-ați cultivat pe ei și ați nenorocit țărâni cu doctrina dvs țărănistă , aducând legea circulației bunurilor , de pe urma căreia au suferit țărâni. Ați vândut pământurile din Basarabia și Bucovina jidanilor , și ați rămas cu jidani de la orașe.

Ați nenorocit țărâni și vorbiți în numele jidanilor nu al țărânilor"

Petre Andrei / 10 dec.'35

▣ Statul țărănesc .

" Profundă eroare în concepția d-lui Goga de a înțelege statul țărănesc .

Suntem țara contrastelor celor mai izbitoare și mai dureroase.

Sus , intelectualitate rafinată , uneori chiar prea rafinată ;

jos , la sate , întuneric și viață aproape de animalitate !

Șomaj intelectual într-o țară cu atâția analfabeți ,

mizeria neagră alături de luxul cel mai destrăbălat și mai revoltător . !

Da d.lor ! Și atunci , proclamarea primatului țărânimii ,

proclamarea întâietății grijii de a ridica această țărânie

**prin orice mijloc, prin activitate politică și economică,
înseamnă lupta satelor contra orașelor ?**

Știu că dl Goga are adâncă admirațiune față de Mussolini și pentru Hitler, și acceptă, desigur, proclamarea primatului muncii, primatul producătorilor, și morala nouă a producătorilor, pe care și Mussolini și - coincidență ! - Lenin au susținut-o ; acceptă aceasta, dar ciudat !

Nu-i convine proclamarea primatului țărănimii, care, în fond, este primatul muncii, primatul producției !

Pentru d-sa, proclamarea acestui primat din programul și crezul nostru ...

Scandal și amenințări ...

(lanculescu întrerupe) Dle lanculescu, pe d-ta te știu ca un exponent al forței brachiale, prin urmare nu te amesteca aici ! (sgomot întreruperi la majorități)

-lanculescu : Îmi pare rău că natura a fost așa de ingrată cu d-ta, și te-a făcut așa de pipernicit ...

-PCAndrei : Ce să-i faci? Fiecare cu ce poate ; unii cu capul, alții cu picioarele .

- Nich.Robu : Pentru dvs, ciomagul este prea puțin, căci ați nenorocit o țară întreagă .Gloanțe vă trebuie ; vă spun eu !

- lanculescu : Ați fost la Ministerul Instrucției, și ați dat afară 5.000 de învățători ..

-Lupu : Dle președinte, apreciem talentul d-lui lanculescu ,

dar să mai ascultăm și talentul d-lui Andrei ...

- G.Fotino : Rog pe dl orator să evite dialogurile, să se adreseze Adunării ...

Petre Andrei / 10 dec.'35

▣ Stat țărănesc = civilizație modernă.

▣ Raportul sat -oraș

" A doua interpretare a d-lui Goga era : dvs, național-țărăniștii, înțelegeți coborârea orașelor la nivelul satelor ; sau, cum spunea textual :

< Definitivarea și generalizarea stării actuale a țărănimii .>

Iarși sunt silit să spun, este o profundă eroare de înțelegere din partea d-lui Goga ! Se vorbește atât de mult de caracterul civilizației noastre și s-au ridicat glasuri autorizate. Voi pune, în primul rând, accentul pe glasul profesorului Iorga, care constată mai de mult că avem o civilizație de împrumut, și cerea constant să ne creăm o civilizație nouă, cu specificul ei național.

De asemenea, ca să vorbesc chiar de unele dorințe ale opoziției,

prof.Cuza a scris "Naționalitatea în artă" .

" Și atunci, cum vrei dvs să creai valorile culturale, pe care să se imprime pecetea specificului național, dacă nu li se dă nici un ajutor acestora [țăranilor] pentru a desvolta toată forța lor creatoare ? D-lor, nu coborârea orașelor spre sate, ci ridicarea satelor, cât mai mult posibil, spre nivelul orașelor.

D-lui Goga nu-i era îngăduit să nu cunoască această concepție, exprimată așa de clar și de plastic de președintele partidului nostru [Mihalache], în cuvântările sale de la Câmpulung și de la Eforie.

Săgeți și acuze ...

- Nichifor Robu (PNC Colegul meu, dl Mihalache ! (ilaritate)

- I.Mihalache : Regret că nu pot să mă onorez cu un asemenea coleg ! (ilaritate la PNȚ)

- Dr.Lupu : Este coleg de cămașă, nu de cap ! (ilaritate)

-Robu : Dle Lupu, d-ta nu ai dreptul să vorbești în numele țăranilor, fiindcă ai rănit peste o mie de țărani .. (proteste, sgomot la PNȚ)

-Mihalache : Dle președinte, eu nu mă supăr de întreruperile d-lui Robu, fiindcă sunt momente și de iresponsabilitate patologică (aplauze la PNȚ)

- Robu : Dacă declară că în momente de iresponsabilitate a ucis țărani, se poate să aibă și d-lui o atenuanță .

- PCAndrei : " Di Mihalache spunea atunci, exprimându-se asupra raportului

dintre sate și orașe : **< Dacă bogăția curge de la sat înspre oraș, lumina creatoare vine de la oraș spre sat .>** Este destul de clar .
Numai o minte obtuză , cum nu este a d-lui Goga , **sau o rea credință** , cum este în dl Goga , (**aplauze la PNȚ**) , **numai** aceea nu putea înțelege **care este raportul dintre sate și orașe**, așa cum îl concepe **programul nostru.** "
-**Adam Ionescu** (PNC **Ce ați făcut în anii de guvernare pentru țărani ?**
Petre Andrei / 10 dec.'35

▫ Stat național-creștin ?!

▫ Naționalismul PNȚ

**" Pentru noi , țărănimul este un punct de plecare .
El trebuie să fie așa , și , pe baza lui , să se construiască noul stat național.**

-**Leon Scridon** (PNC Bravo !

-**PCAdrei** : Nu pricepi ?

-**GACuza** : Acum abia ai ajuns la **statul țărănesc**. Vorbește ! (**aplauze la PNC**)

-**PCAdrei** : Am spus și repet, d-lor : **nu ură de clasă , dar nici ură de rasă.**

Eu nu pricep cum un partid, care se intitulază **național-creștin**,

și care pune **la baza programului său instinctul religios**,

- eu aș spune **sentimentul religios**, pentru că **nu este vorba de un instinct** -

dacă ar fi aici dl Goga mi-aș permite să-i **dau o recomandare** la lectură ,

fiindcă d-lui își permitea , cu atâta liberalitate , să ne facă nouă recomandări-

să citească pe Strauss care arată că **nu este vorba de instinct ci de sentiment** -

cum poate acest partid , pe baza sentimentului religios creștin ,

a creștinismului **care proclamă iubirea de oameni** ,

să propage ura distrugătoare și ucigașe ? Nu înțeleg acest lucru.

-**N.Robu** :Dta în ce limbă l-ai citit pe Strauss , că nemțește nu știi (**ilariate**)

-**PCAdrei** : Am să vin să primesc lecțiuni de la d-ta ...

" Punerea elementului românesc în valoare , în situația economică și culturală,
ca să reziste concurenței oricui. Înlăturarea tuturor piedicilor și greutăților ,
care au atârnat greu de piciorul elementului românesc. acesta este naționalismul nostru.
nu un naționalism de distrugere și de demagogie pentru captare de voturi ,
ci un naționalism creator ." [-----]

Petre Andrei / 10 dec.'35

▫ I.Mihalache = exponent al țărănimii

" D-lor , nu înțelege dl Goga , feciorul popii din Rășinari, nepot de țărani, că încercările de ieri
au constituit o biciuire a țărănimii însăși, atacând pe **exponentul cel mai luminat al**
țărănimii , care a păstrat legătura cu cei din mijlocul cărora s-a ridicat ?

S-au dl Goga contestă astăzi **țărănimii dreptul de a-și trimite pe exponenții ei**
cei mai luminați în conducere ? Iubește dl Goga țărănimea atât de mult încât dorește totul
pentru ea, dar **fără nici unul dintre ei** ? (**aplauze la PNȚ**)

" Nu știu dacă ocupațiile d-lui Goga l-au permis să citească lucrarea lui **Edouard Berth**,

" **Les méfaits des intellectuelles**" , fiindcă pe mine m-a impresionat dureros :

intelectualii care nu sunt legați de nici o clasă, trec din clasă în clasă,

și devin avocații fiecăreia , pe rând." Așa prezintă el pe așa-zișii intelectuali ...

" Ce ! Îl supără pe dl Goga existența aici și în țară a unui **exponent al țărănimii** ?

" Nu cumva vede dl Goga în el **semnul de amenințare**

al acelor pe care îi reprezintă și îi iubește ?

" D-lor deputați, **dl Ion Mihalache , președintele partidului nostru, a urmat**
întotdeauna o linie dreaptă și a avut o singură credință .

Dl Goga a ridiculizat albul cămășii [LD : !?]

și nu a înțeles că el este puritatea sufletească.

Ce ? Îi plac mai bine lucurile care se fac în umbră și sunt murdare ?

Eu știu că zăpada albă orbește ochii bolnavi și obosiți.

-GACuza : Este și o zăpadă neagră ?! (**ilaritate**)

-PCAndrei : **DI Mihalache a mers întotdeauna pe un drum drept , al unei singure credințe , nu pe cărări întortochiate . Nu a urcat scările de serviciu , și nu a bătut la ușile din dos ale potențailor de pe vremuri. Cercetați viața d-lui Ion Mihalache.**

Nu vă sfătuesc însă să cercetați viața tuturor de la dvs. Citiți pe Eduard Berth....

-GACuza : Nu uitați pe Aurel Dobrescu ...

-PCAndrei :.... Citind pe Eduard Berth, mi-am dat seama de " nelegiuirile " așa zișilor intelectuali , când nu au o credință care să-i împingă spre un ideal , și când ridiculizează credința altora "

Petre Andrei / 10 dec.'35

23.) ACCuza (PNC) , discurs la mesaj ,12 dec.'35

Vict.Iamndi, Aurelian Bentoiu ,Eug.Titeanu , Valer Pop- intervenții, replici.

I.Mihalache, dr.Lupu, Petre Andrei - intervenții -replici .

(DAD, MO 12, șed. de joi, 12 dec.'35, p. 200 - 215)

ACCuza / 12 dec.'35 / retro ' 1893 - 1895 /

▣ Autobiografie politic -parlamentară

▣ Problema jidanilor

[-----]

"Eu mă bucur să constat că la 1895 , acum 40 de ani,

eu eram creatorul și adevăratul părinte al naționalismului țărănesc.

Tachinările Cuza -Lupu ...

Am un singur regret : copii pe care îi am , nu mă ascultă,

cum sunteți dvs, PNT (ilaritate) ; căci dacă dvs m-ați asculta pe mine,

ați fi făcut cu adevărat un partid național și țărănesc ,

al apărării țărănimii împotriva jidanilor, care sugrumă și distrug nația românească.

-dr.Lupu : **Noi apărăm nația românească împotriva tuturor exploataților .**

-ACCuza : Vorbă care vă servește ca **să acoperiți pe exploatații jidani !**

[-----]

ACCuza / 12 dec.'35

▣ Doctrina PNC : clasa de mijloc

▣ Problema jidănească

[LD : mi se pare foarte interesant acest pdv, în orice caz , mai interesant decât al țărăniștilor !]

Voise să-l întrerupă pe Grigore Iunian (cu o zi înainte) privind orașele... Explică acum :

" Apoi **orașele** știți ce sunt ? Sunt **centre de formațiune a puterilor națiunii.**

Din rândul populației rurale , se ridică neconținut către orașe ,

elementele cele mai selecte și mai bune ale țărănimii.

În orașe, se creează prin cultură , clasa de mijloc, prin meserii și comerț,

și ajunge să formeze clasa conducătoare științifică, literară , artistică , economică și politică

, așa precum se găsește aici, pe aceste bănci. [-----]

Eug.Titeanu (subsecretar de Stat Interne) / 12 dec.'35

▣ Replică : "colonizarea" evreilor din Basarbia

▣ " Jewish Colonisation"

[LD : nu spune explicit, dar ... cred că respectiva Asociație , sub paravanul unei societăți de binefacere , se apucase să cumpere pământ, cf legii de circulației a lui Mihalache]

" Dle Cuza , îngăduți- mi să dau explicații : [-----] aluzia pe care d-l prof.Cuza a făcut-o la faptul precis al **colonizării Basarabiei cu evrei**, vă dau pe scurt lămuririle necesare.

Nu a existat o lege de colonizare. Nu s-a putut deci reveni la o lege. **A fost altceva.**

S-a făcut un **Jurnal al Consiliului de miniștri** , care reglementa - cu alte cuvinte disciplina și limita - activitatea unei **Societăți de binefacere și asistență** , care funcționa de decenii în Basarabia , încă de sub stăpânirea rusească.

Tocmai pentru că această **Asociație internațională evreească , avea o activitate nereglementată**, care de multe ori **depășea scopul de caritate pură** , s-a venit cu acest **Jurnal de Consiliu**. Evident, noi am crezut că este bună credință , și de o parte, și de alta. **Nu vedeam nici un rău ca asistența socială proprizisă** , dată **copiilor orfani , șomerilor evrei și evreilor în mizerie**, în loc să se grefeze pe bugetul Statului românesc, **să fie dată de către această asociație evreească.**

În urma unor informații ulterior primite, constatându-se că **această asociație** își continua activitatea ca și în trecut, **depășind limitele fixate de Jurnalul Consiliului de Miniștri, problema a fost reexaminată.**

Desigur că, **după ce vor fi înlăturate toate primejdiile legii Mihalache** , vom lua toate măsurile pentru a **menține această Asociație de veche funcționare** , în cadrul strict al unei activități de asistență socială "

Mușcel - județ fără evrei !

În ceea ce privește faptul că **d-l deputat Mihalache a citat** - cu drept cuvânt și cu mândrie locală pe care o înțeleg - **județul Mușcel ca un județ de românsm pur,**

[**fără evrei !**] și fiindcă **l-a confiscat în beneficiul patrimoniului de realizări naționaliste ale partidului d-sale,**

îmi voi îngădui să spun că **acest județ este și al d-lui Dinu Brătianu , președintele PNL** (**aplauze prelungite la PNL**)

Ghelmegeanu : Numai când este vorba de jud.Mușcel vă aduceți aminte și de dl Dinu Brătianu!

-CCGiurescu : Amintește lui Titeanu că **a cerut dosarul acestui caz**, și că nu l-a primit.

Adaugă că , în respectivul Jurnal de Consiliu , **se acorda acele asociații evreești , autorizația de a procura seminte și mașini agricole !**

Abia acum , **după ce opoziția s-a sesizat, organele administrative au cercetat tranzacțiile și înstrăinările de pământ făcute în ultimul timp, pentru a le anula** . Cere insistent dosarul.

-Eug.Titeanu : Veți avea dosarul . Tranzacțiunile nu s-au făcut acum., în 12 zile.

Asociația asta funcționează de 40 de ani. În ce privește **înstrăinările de loturi și tranzacțiuni** a acestor proprietăți rurale, ele au fost posibile pe baza legii Mihalache. [-----]

- Mihalache -Bentoiu - Valeriu Pop 12 dec.'35 , retro 1929 /

▣ **Legea circulației bunurilor**

▣ **Înstrăinarea pământurilor în Basarabia.**

[LD : vezi mai sus opinia lui Cuza, răspunsul lui Titeanu, care au provocat explicațiile lui Mihalache .Mie îmi ajută să clarific această contestată și mult comentată lege]

-Mihalache : Ori lipsa de informație, ori lipsa de discernământ, ori o simplă inadvertență, ori lipsa de bună credință , se vede că **Legea circulației bunurilor** , nu este cunoscută .

Scopul legii a fost tocmai ca să asigure această circulație exclusiv în mâna țăranilor (**aplauze PNT**)

Și, pentru că **nu am găsit o altă formulă** - și aici fac apel la juriștii cei mai buni să găsească o formulă mai potrivită , care să se încadreze în textul constituțional - decât aceasta :

"muncitori manuali de pământ" , care , **cu alte cuvinte spune :**

țărani români de categoria celor puși pe tablele împroprietării .

S-ar putea întâmpla ca , în această categorie de "muncitor manual de pământ"

să intre și câțiva evrei , care erau , ralmente , muncitori manuali.

Recunosc, exigențele d-lui prof.Cuza nu ar fi împlinite și admit cea mai severă critică

din acest p.d.v, că, prin această definiție,

s-ar putea să cumpere pământ țărănesc și câteva zeci sau sute de evrei care se ocupă cu cultura pământului, personal și manual.

Dar bine, d-le ministru, tocmai acum v-ați găsit dvs să-l puneți în posibilitate și să-i inventați **muncitori manuali de pământ**, dând autorizație societății evrești, din Basarabia, fiindcă **scopul acelei asociații, Jewische Colonisation**, a fost **să pună capital și inventar la îndemâna muncitorilor de pământ ca să cumpere pământ.**

Și mie mi s-a făcut o astfel de cerere și am refuzat. Dvs ați aprobat! (aplauze la PNȚ)

S-a spus că s-a vândut la evrei pământ. De ce ați pus în posibilitate pe acei evrei să cumpere pământ, adică **de ce** ați dat autorizație acelei Asociații? Și, când ați constatat fraudarea, **câte din aceste cumpărări au fost anulate**, cum spune legea?

După cum se știe, **deși legea din 1925, imobiliza pământul în mâna celor împroprietăriți**, legile naturale, legile omenești ... **totuși, țărani vindeau pământul, la particulari, la bănci ...**

M-am găsit în fața unei situații de fapt.

Am vrut să anulez acele vânzări, dar nici o lege nu-mi dădea dreptul.

Atunci am dat acea reglementare a circulației, în sânul muncitorilor de pământ, din categoria celor cu drept la împroprietărire.

Desfid să se găsească o altă formulă, care să asigure stăpânirea pământului de cei mai buni țărani.

-Eug. Titeanu, Mihai Negură (ministr. Agricult) : promit ca să se discute chestiunea pe larg, când se va dezvolta interpelarea. [-----]

-Aurelian Benteoiu (ministr. secretar de stat, Justiție) Am ascultat comparația făcută de dl Mihalache între cele două legi succesive - **legea din 1925, care imobiliza pământurile în mâna țăranilor, legea liberală, și legea d-sale, pe care o găsește superioară.**

Or, **această lege n-a fost decât o solitudine pentru o cât mai repede circulație a pământurilor rurale, fără distincție de naționalitate a achizitorilor.**

-I. Mihalache : Vei fi cunoscând legi, dar **nu cunoști chestiunea de loc.**

-Benteoiu : **Nu putem împiedica circulația** - ați spus dvs - pentru că nevoile vieții sunt mai tari decât exigențele legii; **și chiar dacă existau prohibițiuni de circulație în lege**, deci garanțiile păstrării în patrimoniile țărănești a pământurilor rurale, **ele totuși se făceau împotriva legii.**

Dle Mihalache, înstrăinările făcute împotriva legii, sunt lovite de nulitate.

-Mihalache : Cum le puteți anula?

-Benteoiu : Cum? În primul rând **prin acțiune de anulare** de către fiecare interesat. Apoi, **printr-o lege cu articol unic**, în care, privitor la atribuțiunile ministerului public, s-ar fi trecut obligațiunea ca, **din oficiu, să se ceară anularea acestor tranzacțiuni. În loc să faceți aceasta, ați deschis larg ușa tuturor înstrăinărilor, favorizându-le. Ați preferat să dați liberă circulație, fără distincțiune, dacă pământurile acestea ajung în patrimoniul românești sau altele.** " [-----]

-Valeriu Pop (ministrul Justiției) [roagă pe Cuza să-l permită această întrerupere deoarece **controversa este de mare importanță în ce privește cauzele care au dus la înstrăinarea pământurilor țărănești moldovenesti, în mâinile minoritarilor.**

Este **Raportul** procurorului general de la Chișinău care, ocupându-se de toate problemele din circumscripția sa, **se ocupă de problema pământurilor din Basarabia, făcând unele propuneri către guvern] Citează din Raport :**

< Aceste propuneri ar aduce corectivul de care credem că are nevoie

legea din 1929, a circulației pământurilor rurale provenite din împroprietărire.

Legea aceasta a izvorât din dorința de a crea o proprietate rurală de maximum 25 ha, pentru a încuraja elementele muncitoare și destoinice din lumea satelor, dându-le putința să se închiaburească, în scopul de a putea face o agricultură model.

< Noi nu știm ce rezultate va fi dat această lege în alte regiuni ale țării.

Cunoaștem însă, rezultatele din cele 6 județe ale circumscripției acestei Curți de Apel.

Vom spune de la început că ele sunt îngrijorătoare.

< Pentru a cumpăra pământ, trebuie capital, iar în Basarabia, capitalul, în lipsă de credit, l-au avut și-l au cei ce l-au avut și înainte de expropriere și împroprietărire,

și aceștia **nu au fost și nu sunt moldovenii basarabeni** ,
pentru care , în primul loc , s-a făcut exproprierea .

< **Putem afirma că multe mii de hectare de pământ agricol ,
au ieșit din proprietatea sătenilor băștinași , intrând în aceea a unor minoritari .**
< **Rezultatul acesta al legii circulației pământurilor rurale , a fost adus la cunoștința înaltului
guvern , încă din anul 1930 . Ministerul Justiției a dat , în acest timp , o Circulară ,
cerând atenție la autentificarea actelor de vindere-cumpărare ,
iar Ministerul Agriculturii a și intentat o serie de acțiuni de anulare
a unor astfel de înstrăinări a pământurilor provenite din împroprietărire .>**

-**Valeriu Pop** : Acestea s-au făcut pe vremea când dl gral Răcanu era ministrul Basarabiei,
la 1931. Din acest Raport , se desprinde starea îngrijorătoare de lucruri în ce privește
înstrăinarea pământurilor țărănești din Basarabia , care a început din 1929,
o dat cu aplicarea **legii circulației , operă a guvernului PNȚ . (aplauze la PNL)**

-**Mihalache** : generalul Rășcanu a fost pe vremea guvernului Iorga ...

-**Valeriu Pop** : Da , a fost sub guvernul Iorga . Cât a fost de defectuoasă legea ,
o demonstrează faptul că înstrăinarea bunurilor din mâinile moldovenești
în mâini minoritare , într-un singur an , a luat proporții atât de îngrijorătoare ,
încât a fost nevoie ca guvernul să fie sesizat da autorități și instanțe judecătorești ,
pentru a se lua măsuri . De atunci , s-a mai intercalat o guvernare național -țărănistă ,
cu o durată de aproape 2 ani .

Întreb pe dl Mihalache : **ce măsuri a luat guvernul național -țărănist de la 1932
și până la 1933 , pentru a înlătura lipsurile dezastruoase ale legii circulației bunurilor ,
pentru care răspunderea o are guvernul Partidului Național Țărănesc ? "**

(vii aplauze la PNL) [-----]

-I.Mihalache : ... și noi dorim ca ea să vină în întregul ei în dezbaterile Camerei ,
fiindcă **dintr-o lege , care a fost făcută cu cele mai bune intenții**
și are cele mai fericite dispozițiuni , se face un cap de acuzare împotriva noastră .
Acum , d-lor , mă pun în ipostaza că legea este rea sau greșită , și vă întreb :
astăzi băgați de seamă acest lucru , când de la 1930 era dată alarma ?

Ce măsuri a luat guvernul în acești doi ani ?

După doi ani , se trezește guvernul că legea nu e bună ?

(aprobări , aplauze la PNȚ ; sgomot , întreruperi la PNL)

**Ce măsuri a luat guvernul pentru a pune la îndemâna țăranilor români capitalul necesar
pentru cumpărarea pământurilor din Basarabia și a pământurilor turcilor din Cadrilater ?**

(aprobări , aplauze la PNȚ ; sgomot , întreruperi la PNL)

-**G.Șerban** : **Dar d-ta , care ai făcut legea , ce capital ai pus la dispoziția țăranilor ?**

-**Mihalache** : Dta nu pricepi !

-**Șerban** : Pricepi d-ta și nu pricep eu , care sunt avocat !

[Mihalache mai vrea să dea răspunsuri ; Cuza nu-l mai îngăduie ;

Valeriu Pop promitedezbatere] [-----]

Bentoiu - Mihalache / 12 dec.'35 / retro 1928-1933 /

▣ **Sprijinirea virtuților neamului ?**

▣ **Întărirea elementului românesc ?**

[LD : nu cred că era momentul răfuielii PNL-PNȚ pe probleme bugetare , pe chestiuni agrare ,
etc etc . ; discursul era al lui Cuza !]

-**Bentoiu** : " **Ați spus** : noi nu credem în posibilitatea rezolvării problemei [**evreești**]
prin stâlciri și prin bătăi . "

" **Suntem de acord în această privință - noi credem în virtuțile neamului și în solitudinea
pentru aceste virtuți ale neamului , pentru ca la o liberă întrecere între elementele românești
și elementul minoritar , ai noștri să învingă .**

Formula , teoretic exprimată , este exactă . În această privință , ne întâlnim (aplauze la PNL)

De cât , cu unul și același instrument , **se pot cânta diverse melodii .**

Să vedem **ce ați făcut dvs și ce am făcut noi .**

" Stimularea de către dvs a virtuților neamului , pentru **soluționarea problemei naționale ?**

Aceasta poate semăna cu **gluma** aceea care se face despre anumiți medici despre care
se spune că sunt **doctori mari** și se adaugă " numai zile să ai ,

să scapi teafăr din mâna lor " (ilaritate)

Să vedem **ce ați făcut dvs** pentru stimularea virtuților neamului ,
căci aceasta este **ultima variantă a formulei statului țărănesc**.

" Da, la stimularea virtuților neamului , în aplicarea formulei statului țărănesc ,
aveați să vă preocupați de toate problemele care se concentrau în **cele trei departamente :
agricultură, instrucție publică și sănătate publică**.

Am avut curiozitatea să examinez acum, când **știm ce zice popa, să văd ce face popa**.

-**Mihalache** : **Esti prea tinerel ca să ne dai lecții** .(**întreruperi, protestări la PNL**)

-**Bentoiu** : De aceea, **am cercetat bugetele de la 1929 până în 1933** .

La un buget de **40 miliarde, în 1929**, ați acordat la capitolul materiale pentru departamentul
agriculturii 1,46 % din totalitatea bugetului , și acest **procent ridicol** a mers descrescând
, în măsura în care se desumfla formula statului țărănesc , **până la 0,76%** ,
mai puțin de o unitate la sută din bugetul întregului Stat român.

-**I.Mihalache** : **Contest cifrele dumitale !**

-**Bentoiu** : Eu le am exacte și acest lucru îmi e de ajuns.

-**Mihalache** : **Sunt de ajuns câteva cifre de îndrăzneală** , ca să aduci în discuție asemenea
chestiuni ? **D-ta mă înveți pe mine problema agricolă și economică ?**

Eu te sfătuiesc să rămâi pe terenul juridic, și să nu te amesteci unde nu te pricepi.

-**Bentoiu** : Nu suntem nici în juridic, nici în economic.Suntem în **aritmetică elementară**
care se învață **o dată cu abecedarul.A ști să citești într-un buget** , a vedea **cât s-a alocat
unui departament** , aceasta nu mai ține de specialitatea economică și juridică,
ține de operațiune aritmetică.

-**Mihalache** : **Desfid să-mi arătați să se fi alocat sub un alt ministru ,
o cifră mai mare la Ministerul de Agricultură**.

-**Bentoiu** : **Am vrut să arăt** , însă, că **una este afirmarea formulelor teoretice și
a declarațiilor generoase de principii, și alta aplicațiunea sinceră în practica de
guvernământ**, și să arăt , cu câteva cifre elementare ,

că nu d-lor au dreptul să conteste naționalismul Partidului Liberal " (**vii aplauze la PNL**)
[----- Valeriu Pop : ravagiile legii Mihalache ; răspuns Mihalache -----]

ACCuza -Virgil Madgearu / 12 dec.'35

▣ Evrei în organiz.PNT

[Iar începe ciorovăiala pe legea lui Mihalache , pe propaganda dusă în provincie ;
intervene și Madgearu și ... iese scandal . **Precum Goga** (care nu i-a dat voie lui **Petre Andrei**
la întrerupere) , tot astfel **Cuza** nu-i dă voie lui **Madgearu** .

Astfel se va propaga , în rândul extremiștilor naționaliști,**Lista persoanelor non grata** .

Dacă, însă, li se imputa, făceau imediat **apel la democrație** (pe care o blamau !)
și la "**libertatea de opinie**" (pe care o refuzau altora !)]

" **Problema trebuie pusă în întregimea ei , pentru toată țara și pentru viitorul neamului
nostru ; căci jidanii au cuprins toate izvoarele de bogăție , și joacă un rol important și în
politica țării**. Prin urmare , **problema jidămnească ne privește pe toți Români** ,
inclusiv pe cei din Mușcel , care sunteți dvs.

Doctrina dvs este o doctrină de apărare a jidanilor și sunteți în funcțiunea jidanilor "

[-----]

ACCuza / 12 dec.'35

24.) **Virgil Madgearu (PNT) , Declarație la Mesaj, 12 dec.'35**

(DAD; M.O. 12, joi, 12 dec.'35 , p. 215 - 218)

[LD : Madgearu ia cuvântul imediat după ACCuza .Nu se stinseseră aplauzele PNC,
când pe banca miniaterială, pe lângă ceilalți membri ai guvernului, intrase **Gh.Tătărescu**
primit și el cu ovații și aplauze. La urcarea la tribună , **Madgearu** este primit cu aplauze și ovații
de gruparea parlamentară PNT , din care lipseau (sau tăceau) ardelenii, Maniu ...

Până la Madgearu, **național- țărăniștii fuseseră foarte activi** , intervenind polemic ori de câte

ori PNȚ fusese vizat : **Mihalache, Lupu, Călinescu, Petre Andrei, Madgearu** .
Acum , în calitatea de **secretar general al PNȚ** , Madgearu rostește câteva fraze introductive și citește o **Declarație**.

Caracterul "**țărănesc**" al doctrinei , la toate capitolele , prin **persistența cuvântului** , a accentuării ponderii , importanței , acestei categorii sociale.

LD ; atenție la terminologie : economie "**plugărească**" , societate "**țărănească**" , stat "**agrar -țărănesc**" stat "**național -țărănesc**"

Madgearu nu este întrerupt de nimeni .] Doc. integral xeroxat ; **fișier PNȚ XII**

[-----]

Madgearu / 12 dec.'35

▣ **Partidul Național Țărănesc**

[LD: **șbănuiesc ce vrea să spună ; bănuiesc ce vizează ; bănuiesc pe ce contează.**

Dar ...mesajul este eliptic, confuz , echivoc.]

" În vremea aceasta , PNȚ **nu numai că nu a fost împiedicat în ascensiune sa, dar, cu toate greutățile prigoanei îndreptate împotriva sa, cu toater dificultățile** unei guvernări surprinse de criza mondială , care a măcinat pretutindeni vechi și încercate forțe politice , **Partidul Național-Țărănesc a traversat vremurile grele, măbind forțele sale ca număr, disciplină, conștiință și prestigiu,** în timp ce **adversarii noștri se svârcolesc în neputință** , ajutându-se și împrumutându-se , sub fel de fel de forme , ce nu pot ascunde fondul.

Iar fondul este acesta : Partidul Național Țărănesc îndeplinește astăzi

funcțiunea de instrument de renaștere națională (**exclamări ironice la PNC**) ,

nu exploatănd sentimentul național , sentiment firesc și cu atât mai puternic cu cât este mai modest, **ci valorificând , prin acte , energia țărănească , izvorul energiei naționale "**

[-----]

Madgearu / 12 dec.'35

▣ **Armata**

[LD : **mostră de bălmojeală , ipocrizie și mentalitate răsucită politicianist** , cu orice preț, împotriva adversarului. Bine înțeles, **nu lipsesc țărani** ...]

" De asemenea , PNȚ se asociază la **grija Parlamentului pentru armată** , reprezentând poporul acelei țări, **în deosebi țărănimea**, care a umplut tranșeele războiului

[-----]

Madgearu / 12 dec.'35

▣ **Politica externă**

[LD : **până și aici, se introduce emblema statului de " țărani "** ... , mă rog... **urmată de raporturile economice ... ale cui ?!**]

" **Politica externă** este legată de interesele permanente ale țării , care depășesc rivalitățile de partid. **Țelul de căpetenie al politicii noastre externe este asigurarea păcii** , dobândită cu jertfe de sânge. **Pacea, pentru un popor de țărani** , întregit în hotare naționale , **educat în spiritul de jertfă pentru apărarea hotarelor naționale, este însăși condiția lui de viață.** [-----]

Madgearu / 12 dec.'35

▣ **Continuitatea în guvernare .**

▣ **Stat liberal - stat țărănesc .**

[LD : trebuie să încerc să pricep **deosebirea celor două concepții** , în toate domeniile, ceea ce este greu. Dar , acum, într-o redactare extrem de elaborată - presupun -

poate reușesc. În ceea ce privește "**continuitatea**" în guvernare ,

este evident că **fiecare partid, subiectiv, considera acest principiu potrivit guvernării sale !**

Pentru adversari, continuitatea era incompatibilă pentru diverse condiționări , în care adverbele

... făceau carieră : " dar " , " însă " , " doar " ...]

[-----]

Doctrina agrar -tărănească ...

" O nouă formă de economie tinde să o înlocuiască . [economia liberală]

A rămâne în afară de zodia timpului, înseamnă a visa o continuitate pe care nu o mai poate nimeni asigura , evenimentele însărcinându-se să răstoarne **construcțiile anacronice.** (aplauze la PNȚ)

" Viața economică de bază a României este **agricultura.** Mai ales sub forma **micii proprietăți țărănești,** nu este posibilă nici dezvoltarea producției , nici valorificarea produselor agricole , pe liniile economiei liberale .

Numai o rețea completă de cooperative plugărești , poate asigura dezvoltarea agriculturii românești.

[-----]

Madgearu / 12 dec.'35

▣ **Politica economică PNL / PNȚ**

[-----]

Politica economică PNȚ...

[LD : rețeta PNȚ : **țărănism declarativ + liberalism economic + o doză de naționalism]**

" Prețuind ideea de continuitate în gospodăria de Stat, Partidul Național -Țărănesc o înțelege posibilă , **numai așezând economia națională în mersul timpului și în cadrul structurii noastre sociale și naționale.**

" Astfel se va asigura **cooperarea solidară ,** atât în domeniul economic , cât și în domeniul politic , **a tuturor claselor producătoare și a tuturor energiilor naționale creatoare.** (aplauze la PNȚ)

" Iar Statul, sprijinit pe opinia publică luminată și pe colaborarea directă a categoriilor interesate, își va îndeplini **misiunea sa națională,** asigurând continuitatea pe linia firească a poporului român. În acest scop, trebuie întreprinsă **o acțiune intensă de educație socială și națională în masele populare.**

La temelia noului stat trebuie așezat țărânul român luminat, sănătos, harnic, deplin stăpân pe munca sa, și asigurând ,prin energia și virtuțile sale naționale , primatul muncii românești în toate ramurile de activitate ." (aplauze la PNȚ)

[-----]

Madgearu / 12 dec.'35

▣ **Economia României sub guvernare PNL**

[LD : Madgearu aduce **date, statistici, argumente,** pentru a demonstra **greșita politică economică a PNL.** Ele puteau fi contrazise, puteau fi demontate, dar **reprezentau un p.d.v. competent și sigur pe domeniu, și puteau declanșa, o autentică dezbateră privind opera de guvernare.**] [-----]

Consumatorii, și **în special țărânimea și salariații,** suferă din ce în ce mai greu urmările deprecierei leului , prin urcarea continuă a **prețurilor industriale** a articolelor de import și a produselor naționale pe piața și **deci a costului vieții.**

Ceea ce este mai **grav, este că guvernul nu a întreprins nimic pentru a cumpăni prețurile agricole și cele industriale ;** A pretinde că acțiunea izolată de **sustinere a prețului grâului , a contribuit la sporirea puterii de cumpărare a maselor rurale este dovada totalei disprețuirii a realităților.** [-----]

În deosebi , **desconsiderarea situațiunii speciale a**

creditului românesc din Ardeal și Banat , și a cooperăției de credit din Vechiul Regat ,

este în flagrant contrast cu manificiența guvernului față de anume instituțiuni de credit , a căror asanare a făcut obiectul preferințelor sale" (aplauze la PNȚ) [-----]

Și acest rezultat se obține cu prețul **fiscalității excesive,**

atât prin sporirea **impozitelor indirecte ,** cât și prin **metode drastice de urmărire , care lovesc în special pe micii contribuabili de la orașe și sate.**

Madgearu / 12 dec.'35

▫ Oferta PNȚ pentru guvernare

" Pentru opera de reconstrucție națională pe temelii firești, Partidul Național-Țărănesc a pregătit un ansamblu de soluții practice , studiind problemele și realitățile poporului nostru.

" Aceste soluții se inspiră de la ideea că problemele românești au soluții românești ; că Statul Român nu poate fi decât expresia politică a realităților economice, sociale și naționale ale populației care îl alcătuiește.

" Caracterul **plugăresc** al economiei și caracterul **țărănesc** al populației , în marea ei majoritate , asigură , printr-o politică adecvată , **primatul muncii românești** în toate domeniile

și **asază bazele Statului pe liniile trecutului istoric**, ținând seama , în același timp, și de evoluțiile care deschid drumuri noi spre viitor. (aplauze la PNȚ)

" Cu o astfel de busolă a instinctului și a conștiinței naționale constructive , educată serios și pozitiv ,

PNȚ va asigura soliditatea construcției noului stat, ferindu-l , pe de o parte , de încercările de readaptare la forme perimate [**statul liberal**] , pe de altă parte, de tendințe și diversiuni extremiste [**stat naționalist**]

menite să denatureze echilibrul natural într-un Stat **cu o populație de țărani** , care au din fire simțul echilibrului normal. (aplauze la PNȚ)

[-----]

Virgil Madgearu / Declarația PNȚ / 12 dec.'35

25.) Hurmuz Aznavorian (Raportor) , discurs final la Mesaj, 13 dec.'35

(DAD, MO. 13, vineri, 13 dec.'35, pag. 228- 236)

/ **Alternativa PNȚ: Stat țărănesc ? - diversiune electorală /**

- **PNL și problema țărănească ;**

- **Împroprietărirea și votul universal ;**

- **I.I.C.Brătianu - documente programatice ; înfăptuiri ;**

[**Polemică Aznavorian -Mihalache - IGVântu- Petre Andrei :**

stat românesc - stat burghez - stat sovietic - stat fascist - stat țărănesc]

[-----]

Aznavorian / 13 dec.'35

▫ Corectivele regimului democratic.

▫ Stat țărănesc ?

▫ PNL și problema țărănească

"S-a mai propus și un alt corectiv - și aici voi discuta din atâtea informațiuni câte mi-a fost dat să cunosc eu din teoria **Statului țărănesc**.

L-am ascultat pe dl Andrei , în expunerea d-sale.

Am reținut din această expunere o singură preocupare :

Statul țărănesc înseamnă primatul problemelor țărănești.

Ei bine, dar această chestiune a predominării problemelor țărănești ,

au avut-o și alte partide , din moment în moment, nu în mod exclusiv, dar **decisiv, hotărâtor**.

Când zici problema țărănească , incluzi în această problemă interesele țărănimii.

Nu este posibilă o abstracție a unui grup de interese ;

rezolvi problema , ai rezolvat grupul întreg de interese.

" Dar această problemă a preocupat **Partidul Liberal în două momente decisive**

și încă **sub presiunea unui eveniment de amenințare** , revoluția sovietică ,

după războiul din 1918 .

Vă voi citi această luminoasă și înălțătoare **scrisoare** a lui **Ionel Brătianu**, din 1913, când Ionel Brătianu se întorcea cu privirea invadată de viziunea aceea a **sacrificiului modest, simplu, fără paradă, atât a țaranului român care a plecat în Bulgaria cât și a intelectualilor care au plecat în Bulgaria să-și facă datoria.**

Se întorcea iluminat și **iată cum o generozitate** de la înălțimea aceasta, **având la dispoziție un mare instrument politic, Partidul Liberal**, a aruncat problema aceasta a țărănimii, în lupta politică :

împroprietărirea, exproprierea și votul universal. Și în ce termeni !

Îmi dați voie să citesc, este **una din cele mai frumoase**, **poate, din viața Partidului Liberal**, un document care în amintirea multora este astăzi uitat și care merită să fie adus la lumină, e vorba de **scrisoarea din 7 septembrie 1913** :

< [-----] **Și hotărârea rășboinică și purtarea lui, au adus astfel în strălucită lumină, covârșitoarea înrâurire a maselor asupra destinului Statului și, punând în valoare însușirile poporului nostru, au făcut probă a neînălăturabilei noastre îndatoriri, de a proceda cu bărbăție și fără întârziere,**

la tot ce este menit să dea puteri noi țaranului nostru

și să întărească conștiința solidarității claselor muncitoare cu Statul

și cu dezvoltarea lui, desăvârșirea reformelor agrare

, printr-o intervenție a Statului, cu dreptul de expropriere, unde este nevoie,

pentru creșterea proprietății țărănești; stabilirea colegiului universal unic;

grabnica înmulțire a tuturor mijloacelor de instrucție și de educație;

îndreptarea și dezvoltarea a tot ce trebuie să înrăurească buna stare morală, fizică și economică a claselor muncitoare, se impun tot atât de imperios [-----]

Dar ticăloșia sau vrednicia actualelor clase conducătoare,

îi pot îngreua sau ușura mersul său ascendent

Dacă prin patimă sau nepricepere ele nu vor înțelege datoria ce le incumbă astăzi,

și unica condițiune în care, prin inteligentă și prin solidarizare

se pot menține în fruntea poporului, vor face un mare păcat, a cărui urmare firească și nereparabilă, va fi propria lor nimicire > (**aplauze prelungite la PNL**)

" Ion I.C.Brătianu spunea aceste cuvinte în numele Partidului Liberal, dispunând de o formidabilă forță politică, dintr-o pornire de generozitate, iar nu cum spuneai d-ta, dle Andrei - luând cuvinte fragmentare din lucrarea d-lui prof. Cuza - că se da fărâmituri de la masa bogatului.

Nu ! Aceasta nu este fărâmitură ; aceasta este încălzirea totală a sufletului unui partid ." (**aplauze la PNL**)

-Gh.Fotino : Îngăduiți-mi o precizare întemeiată pe un document mai vechi decât scrisoarea citită de dl Aznavorian. **Viziunea aceasta a chemării păturii țărănești la rosturile cetății**, prin **legarea mai strânsă a acestei păturii țărănești de pământ** și prin **chemarea la votul obștesc**, este mărturisită într-un document care arată că **această viziune era încălzită și de gândul unității naționale.**

"Cu vreo 10 ani înainte de această scrisoare [1903],

Ion I.C.Brătianu scrie, după o călătorie în Transilvania, acestea

: < nu ne putem gândi să desăvârșim opera unității naționale mai înainte ca opera de dreptate prin împroprietărire și votul obștesc să fie îndeplinită la noi acasă >

În fața acestui document, **cine mai poate spune că noi, Partidul Liberal, ne-am decis târziu**, la chemarea la dreptele ei rosturi **a păturii țărănești ?"**

(**aplauze la PNL**)

-Octavian Goga (PNC) : Dacă lărgiți cercul de apreciere trebuie să constăți că întreaga evoluție de gândire a societății noastre,

mergea spre recunoașterea valorii păturii țărănești. Aceasta angaja în mod firesc **mentalitatea partidelor politice, care erau un receptacul al simțirii publice.**

-Chr. Elefterescu : **Suntem de acord, însă, tocmai din această cauză, această concepție nu poate constitui un monopol al unui partid**, răsărit ieri din evenimentele politice.

-Aznavorian : " De ce am citit aceste pagini și această justificare a celor două mari

evenimente din 1913 și mai ales **sforțările unui întreg partid politic**, puse la dispoziția realizării celor două mari probleme, care aproape **au absorbit întreaga energie a Partidului Liberal**, și în ce vreme? **Într-o vreme** - și regret că dl Micescu nu este aici - **când concepția noastră despre dreptul privat** - în 1913 - **era quasi quiritară**, asemănătoare cu a dreptului roman, în care **o idee ca aceasta nu putea pătrunde ușor, chiar dacă** la spatele acestei idei era un organism puternic ca Partidul Liberal. Naștea această idee, într-o vreme în care totul era ermetic închis și **totuși generozitatea acestor oameni a reușit** [-----]

-O.Goga : Câtă dreptate aveți dvs, putem să mărturisim adevărul întreg.

Așa de mult se influențase de gândirea românească și de evoluția gândirii românești, încât s-a petrecut fenomenul paradoxal ca **Partidul Conservator**, care era **apărătorul proprietății**, el însuși **a ajuns în situațiunea să recunoască necesitatea expropriării**. Îmi aduc aminte de **Nicu Filipescu**, care reprezenta boierimea băștinașă, **dând votul pentru expropriere și vot universal**.

Prin urmare, acesta este adevărul istoric. De aceea nu au dreptul să pună monopol ..

-Aznavorian : Realizări de reforme, de calitate aceasta, de adâncimea aceasta, **nu se accelerează cu tempo electoral**. Trebuie neapărat timp; trebuie un anumit climat, fiindcă altfel se bruschează situațiunile. De la 1891 până la 1913, **a fost nevoie ca un organism politic puternic** să poată anunța aceste reforme, și cu toate acestea ele nu s-au putut realiza decât după 1920. **Aceasta nu dovedește nici ipocrizie, nici negarea unei realități existente, ci dovedește cel puțin tact** în rezolvarea acestor chestiuni,

pe care dvs, care nu ați dat încă definiția teoretică a **statului țărănesc**, vreți ca cu votul pe care îl veți obține acum, să le realizați. "

Aznavorian - Mihalache - IGh.Vântu - Petre Andrei

▣ **Stat românesc - stat burghez - stat sovietic - stat fascist - stat țărănesc**

" Va să zică, **iată două momente** în care **primatul problemelor țărănești a angajat întreaga activitate politică a noastră**.

Credeți că, pentru aceasta, **vreun membru din Partidul Liberal de atunci a numit Statul român, Stat țărănesc? Nu!**

Pentru că **poți să dai un obiectiv Statului** spre realizarea unor probleme și **poți să dai exclusivitate problemelor țărănești în Stat**,

dar Statul nu se numește țărănesc, este tot Statul vechi, în concepția de drept politico-juridică.

Noi n-am schimbat Statul, i-am dat o funcțiune nouă, un obiectiv nou, după cum puteți să-i dați acest obiectiv pentru totalitatea problemelor țărănești, **dvs confundați Statul cu funcțiunea.**

"Dar vă întreb atunci, **ce s-a schimbat în structura politico-juridică a Statului Român**, în clipa **când dvs ați anunțat Statul țărănesc? Nimic**, și ca dovadă că nu s-a schimbat nimic, îmi aduc aminte, **s-a pus această întrebare d-lui Mihalache:**

Ce este Statul țărănesc, cu care vreți să rezolvați o mare problemă a țărănimii, și **că Statul actual nu ar fi deajuns**, coordonatele actualului Stat **nu sunt suficiente pentru realizarea acestui Stat țărănesc.**

DI Mihalache a răspuns:

< Nu știu ce este Statul țărănesc, eu îl fac, juriștii să-l definească.>

Ori **Statul este un concept de drept**, ceva gândit, nu este o situație de fapt, faci Statul prin construcție teoretică, căci este **o noțiune a dreptului public, cu sens precis.**

-Petre Andrei: Ați spus la începutul cuvântării că sunt stări de fapt care ne depășesc și abia mai târziu urmează să fie lămurite."

-Aznavorian : Acelea sunt curente, revendicări. Nu fugiți de chestiune, **d-ta ai și pregătire juridică**. Când zici Stat, acesta **nu este un curent**, însemnează ceva gândit, i-ai determinat limitele, fundamentele politice și juridice.

Nu l-ai gândit d-ta și vrei ca alții să-l gândească?

-IGVântu : Este adevărat că **dl Mihalache nu a dat definiția Statului țărănesc**, dar **filozofii partidului d-sale, s-au străduit și ne-au dat o definiție:**

< Suntem un partid țărănesc și ne interesează cu precădere pământul și munca

în satul sovietic unde țărani stăpânesc de fiecare în medie patru hectare și jumătate , culacii cultivă în asociațiunile cooperative de producție punând fiecare în comună exploatare pământul, vitele și instrumentele , cu libertatea de a-și vinde produsele .

Acest regim astăzi, se pare că convine țăranilor , care sunt mulțumiți de rezultate , iar domeniul Statului , așa zisele colhozuri de mii de hectare , ca și proprietățile comune , câteva care s-au experimentat , ne dau rezultate mulțumitoare .> [LD : oare cine ?]

Prin urmare, concepția Statului țărănesc este concepția **Statului sovietic comunist "**

-Aznavorian : " Eu aş vrea să strâng gândurile ca să pun problema capitală .

Problema capitală pentru mine este tot punctul de plecare.

Credeți dvs că d-l Andrei, d-l Călinescu, și ceilalți juriști din partid nu știu care este exacta situație a Statului țărănesc ?

Nu se schimbă nimic, dar absolut nimic , din Statul actual , în ce privește construcția juridică și politică .

A ! Îi dai primatul problemelor țărănești ,

dar nu schimbi instrumentul politic pe care să-l realizezi .

Atunci, de ce l-ați numit Stat țărănesc , iată întrebarea :

oare electoralul de care vorbeam adineauri , n-are nici un rol aici ?(**aplauze la PNȚ**)

Dar care este pericolul ? Se poate ca preocuparea aceasta de electoral , impusă dincolo de necesitățile regimului democratic,

să ajungă până acolo încât să înnebunească o lume întreagă ,

crezând că prin Statul țărănesc va ajunge tovarăș la bunurile tuturor ,

căci este o concepție primitivă aceasta, fiindcă țăranul nu poate ști

că este vorba de același Stat Român , care există și acum.

Va crede că este altceva ; și nu este altceva , lucru pe care nu-l puteți contesta.

Mai puteți vorbi , în acest caz, de libertatea consimțământului ?

Captarea conștiințelor cu astfel de erori e mai gravă decât furtul urnelor.

" Înțeleg Statul Fascist .De ce ? Puterea politică emană de la un singur partid

Titularul puterii politice este chiar acela care creiază sursa puterii politice.

În Germania hitleristă se definește sursa și titularul ei , de putere politică.

Acolo , altfel se colectează puterea politică și altfel se distribuie această putere în organismul Statului.

" Dar aici , în Statul țărănist ?

Dacă ați admite că puterea politică trebuie să emane exclusiv de la țărani și că orașenii nu vor participa la sursa acestui drept,

veți putea numi Statul nostru, Stat țărănesc ?"

-PCAndrei : **Die Aznavorian, dvs recunoașteți existența Statului fascist și sunteți înclinați să recunoașteți și Statul burghez.**

Va să zică nu numai construcția aceasta juridică , cum spuneți dvs ,

este osatura Statului, ci intervine deținătorul și sursa puterii politice .

" Aveți în istoria politică statul burghez,

atunci când burghezia era deținătoarea acestor puteri politice.

De asemenea , **aveți în Rusia , Statul comunist** , unde nu sunt alte clase.

De ce nu admiteți dvs. că, în această situație,

se poate să existe și altcineva care să fie sursa, decât a fost până acum ?

Nu puteți tăgădui dvs , **deși ați avut preocupări pentru țărănime** și nu tăgăduim nici noi ,

căci a avut și **Petre Carp asemenea preocupări** , iar răscoala de la 1879 s-a mântuit

cu legea însurățeilor în favoarea țărănimii , făcut de un partid care era conservator .

Toate partidele au fost țărăniste , afară de noi - după concepția dvs.

De ce nu vă întrebați dvs : structura Statului nostru românesc ,

care a mers în mod artificial la crearea unei industrii pentru care nu avem bază și materii prime, la darea monopolului hârtiei și atâtea altele , **a creat un Stat industrial.**

Structura această juridică a fost reflexul concepției unei clase

și această clasă nu era toată țărănească. Ați avut preocupări de reformă agrară ,

dar nu era aceasta care să determine structura Statului nostru.

Noi vrem să dăm structura Statului nostru prin prizma intereselor altei clase, a clasei țărănești. (aplauze la PNT)

-Aznavorian : Dle Andrei, nu ați răspuns la întrebarea capitală a mea . Am citit două decrete ale Rusiei sovietice. Acolo, Statul este un **Stat sovietic** . De ce ? Fiindcă este **Statul unei clase sociale , Statul muncitorilor** , în așa fel , încât **sunt cetățeni protejați** de Statul sovietic, **toți muncitorii din lume** . Potrivit acestui decret , **s-au refuzat pașapoarte la vechii cetățeni ai Rusiei** , boieri ruși și scriitori ruși, spunându-li -se : nu sunteți protejați de Statul sovietic , **pentru că nu sunteți muncitori** . Și dimpotrivă, au venit **greci, italieni, străini** de tot felul , care **fiind că erau muncitori** , au câpătat numaidecât "**droit de cité** " Prin urmare, **iată un Stat în care puterea politică nu mai este a națiunii întregi, ci numai a unei clase sociale** , care singură exprimă puterea politică a Statului. **Tot restul claselor sociale a fost eliminat .**

" Prin urmare , **dacă Statul este țărănist, restul claselor sociale de la noi nu trebuie să mai participe la puterea politică a Statului.**

-PCAndrei : **Este o inversare a rosturilor, care a fost până acum după proporție.**

-Aznavorian : Eu înțeleg să aduci pe primul plan al preocupărilor oamenilor politici problema țărănească. Statul însă nu se schimbă .

Atunci de ce l-ați botezat Stat țărănesc ? **Veți putea spune : când vom veni la putere , toți prefectii, toți primarii , vor fi țărani . Asta înțeleg s-o spuneți .**

-PCAndrei : **Dle raportor, pentru talentul dvs , nu face cinste această argumentare.**

-Aznavorian : **Am exemplificat la extrem [-----] dați primat problemelor țărănești , dar cu aceasta nu ați schimbat Statul. Și atunci, fiindcă l-ați botezat Stat țărănist, nu înseamnă că aveți o evidentă preocupare electorală ?** Fiindcă este **mistica electorală** care v-a condus. **Și consecințele sunt grave.**

[-----]

Aznavorian - Mihalache- Petre Andrei / 13 dec.'35

26.) **Gh.Tătăărăscu(președ.Consiliu, ministrul Armamentului)** , concluzie la Mesaj, **14 dec.'35**

(DAD, MO 14 . sâmbăta, 14 dec.'35 , p. 240- 244)

[LD : Tătăărăscu nu folosește nici un epitet pentru " țărănism " .

Nu face declarații de iubire pentru țărani. Dar, extrag eu ceea ce se poate spune că a făcut **guvernul PNL penru țărani**, și ... bilanțul este semnificativ....

Discursul este **sintetic, sobru, pragmatic, cuantificat , edificator ;**

Cifrele reci sunt puse să vorbească , nu etichetări, nu generalități ;

Sistematizat pe două mari direcții - ca efect oratoric - **pacificarea politică și consolidarea națională**. - Tătăărăscu reușește **o antiteză între guvernarea PNT și Guvernarea PNL.**

Efectul este zdrobitor.]

/ Dezbaterile la Mesaj , prilej /

/ Bilanț : doi ani de guvernare /

/ Deviza guvernului : destindere, pacificare, consolidare /

A.Destindere politică, pacificare

/ Focar : creditori - debitori ; soluția : **conversiunea datoriilor** /

/ Focar : străinii - românii ; soluția : **protejarea elementului românesc** /

/ Focar : șomeri - patroni ; soluția : **lucrări publice, investiții** /

B.Consolidare națională .Obiective, Soluții :

/ **Suprastructura economică** ; soluție : drumuri, poduri, CFR, linii telefon /

/ **Rentabilizarea agriculturii** ; soluție : prețuri , tehnologii, culturi, educaie /

/ **Sănătatea națională** ; soluții: reorganizarea sanitară ; profilaxie, spitale ; doctori /

/ **Învățământ** ; soluții : legislație , școli, cadre didactice /

/ **Administrația de Stat** ; soluții : primării; stabilitate ; muncă, disciplină /

[Paralelă : **5 ani de guvernare PNT - 2 ani de guvernare PNL**]

/ **Disciplină națională** ; soluție : **Straja Țării , Premilităria** /

C.Răspuns opoziției : continuarea guvernării

/ Doctrinile , programele de "stânga" , de " dreapta" fără soluții , /

/ Soluțiile alternative : ură, indisciplină, violență, discordie /

/ PNL , continuă guvernarea, programul, stilul de muncă /

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

▣ Destindere politică

▣ Pacificare

" Înfiptuirile acestea au urmărit cele **două țeluri cardinale ale guvernării noastre** :

pacificare și consolidare .Pacificare, și, în primul rând , **pacificare politică** .

Am crezut, în momentul când mi-am asumat răspunderea guvernării,

că situația generală internă și externă , ne impunea crearea unei **noi atmosfere politice ,**

stăpânită nu de distrugere reciprocă ci de dorințe de colaborare .

(**aplauze la majoritate**)Și **am crezut** că **acțiunea continuă de denigrare și de sfâșiere**

nu poate să găsească în sufletul maselor decât

simțământul totalei **neîncrederi în clasele conducătoare** ,

culminând cu **anarhizarea spiritelor și a moravurilor noastre** . (**aplauze la majoritate**)

" În slujba acestor credințe , **am proclamat** nevoia **destinderii în luptele interne** ,

și consecvenți cu aceste credințe , **am concentrat atenția** noastră **exclusiv asupra operei de**

refacere , abținându-ne de la orice de la orice **act de vrăjmășie** sau de **învrăjbire** .

Vom persevera în practica acestei politici, socotind că **pacea internă constituie** ,

în împrejurările de astăzi, **condițiunea dominantă a oricărei acțiuni de guvernare ."**

(**aplauze la majoritate**) [-----]

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

▣ Pacificarea : Conversiunea .

▣ Focar de agitație : creditori -debitori

" **Pacea politică și pacea socială** . Când am făcut **inventarul moștenirii** lăsate de guvernul

precedent , am descoperit în toată țara **focare de frământări și de agitație** ,

care amenințau să devină turburătoare .

" **Focarul cel mai primejdios** îl constituia **războiul dintre creditori și debitori** .

Problema conversiunii datoriilor rămăsese o **problemă nerezolvată** ,

și ultimele **două legi ale guvernului precedent se dovediseră inoperante** .

" Viu este încă și azi ecoul **întrunirilor și al manifestărilor** , care puneau periodic,

față în față , **blocul de interese și de patimi** a două categorii sociale ,

exasperate de neputința conducătorilor de a rezolva conflictul .

" Proaspete sunt **consecințele acestui conflict** care provocase prăbușirea creditului ,

oprirea transacțiilor , căderea instituțiilor bancare , paralizia întregii vieți economice

și care deschidea perspectiva pentru desfășurarea normală a vieții statului .

" **Opera noastră de pacificare** a început cu **soluționarea acestei probleme** .

Soluțiile noastre **s-au dovedit eficiente și au liniștit masele turburate** .

Soluțiile noastre **au statornicit ordinea și echilibrul** . Legea noastră **a înviorat creditul**

și **a renăscut ideea executării contractelor** .

Debitorii au fost despovărați și , cu satisfacție putem constata , că 70% din ei privilegiază azi

de avantajile legii noastre (**aplauze la majoritate, strigăte de bravo**)

[-----]

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

▣ Consolidare : căile de comunicație

" Operă de consolidare - acțiunea de **refacere a drumurilor țării** , lăsate în părăsire

printr-o politică demagogică și negospodărească (**aplauze prelungite la majoritate**)

Făcând **apel la conștiința și inițiativa cetățenească** și conjugând **resursele reduse** ale Statului

cu randamentul brațelor , am putut , în timp de numai 2 ani, să reparăm în parte efectul dezastruos al acestei politici , urmărind și acțiunea de refacere a utilajului național.

" Am reparat **46.476 kilometri șosele** de toate categoriile .

Am executat lucrări în valoare de **39 milioane** pentru îndreptarea cursurilor apelor , îndiguiri și apărarea comunelor expuse la inundații. [-----]

Gh.Tătărașcu / / 14 dec.'35

▣ Operă de consolidare : agricultura .

[VVSassu]

" Operă de consolidare - toate eforturile noastre pentru raționalizarea și adaptarea agriculturii , la situația creată de criza generală și pentru apărarea agricultorilor împotriva depresiunii catastrofale a prețurilor produselor agricole.

" Am acordat credite extra-bugetare în sumă de **278.650.091 lei** pentru a sprijini

acțiunea tehnică și de îndrumare a tuturor ramurilor de agricultură;

am îmbunătățit culturile existente prin distribuire de semințe și mașini ;

am început campania de schimbări a metodelor de cultură , prin îndrumările institutelor științifice , prin școli și fermele Statului , prin numeroase gospodării model și prin cele **120 de centre agricole**, create și înzestrate cu mașini sistematice.

(aplauze la majoritate)

"Am sprijinit viticultura și pomicultura prin echipele voltante pentru tratamentul pomilor,

prin organizarea și investițiunile făcute în centrele viticole ,

prin ajutorul dat de cooperativele existente și cele din nou create ,

prin înlesniri în vederea exportului produselor.

" Am sporit simțitor veniturile regiilor comerciale , printr-o bună gospodărire și prin reducerea cheltuielilor , mărind numai la Casa Pădurilor , veniturile Statului în 1934 cu **166 milioane de lei** , spor care se menține și în anul curent. (aplauze prelungite la majoritate)

Am sporit suprafețele împădurite , ajungând , prin administrația CAPS , a împăduri în anul 1934 și parte din 1935 , o suprafață de **38.000 ha** (față de 27.000 ha în anii '32-'33) , iar în acțiunea de propagandă în anii 1934 și parte din 1935, o suprafață de **29.769 ha** .

(aplauze prelungite la majoritate)

" Am asigurat o rentabilitate mărită crescătorilor de vite ,

prin debușeuri interne prin convențiuni comerciale și prin debușeuri externe,

sporind exportul bovinelor, de la 16.000 capete , în 1933,

la **47.000 capete** în 1934 și **60.322 capete** în zece luni ale anului 1935 .

Am sporit rentabilitatea crescătorilor de oi , printr-o serie de măsuri care au stabilit prețul lânii și au adus acestei ramuri de producție , un spor de venit de peste **250.000 lei anual**, începând cu 1934 . (aplauze prelungite la majoritate)

" Am ridicat prețul grâului , cu sprijinul susținut al Statului și al cooperativelor ,

aducând în folosul plugarilor , față de prețul mondial , un surplus de beneficiu

de peste **5 miliarde lei** în 1934, și de **6 miliarde** în 1935 , revărsând acest beneficiu

cu deosebire asupra mici lor plugari . (aplauze prelungite la majoritate)

Am asigurat , în general, o mai bună valorificare a tuturor cerealelor ,

care se poate constata prin faptul că , pe când cantitatea de

1.093.167 vagoane produse în 1933, reprezentau o valoare de **21.915.000.000 lei**

857.526 vagoane , mai puține deci, în 1934, în valoare de **22.531.000.000 lei**

926.540 vagoane , în 1935 , în valoare de **23.831.000.000 lei**

" Am constituit noi izlazuri și am mărit izlazarile existente ,

defalcând din proprietățile Statului o întindere de **44.337 ha de pământ**.

" Am ajutat regiunile deficitare și am distribuit semințe și porumb de hrană ,

cu o jertfă de **300.000.000 lei** din partea Statului.

" Am continuat și dezvoltat , prin mijloace legale și prin mijloace financiare sporite,

opera națională de colonizare a Dobrogei Noi, cu elemente românești viguroase .

(aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

" Ultimii doi ani au însemnat astfel , pentru toate ramurile de agricultură , o perioadă de realizări rodnice , de prosperitate și de progrese îmbucurătoare .

(aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

[-----]

Gh.Tătărașcu / 14 dec.'35

▣ Operă de consolidare : Sănătatea

[dr.Costinescu]

" Operă de consolidare apoi : acțiunea novatoare desfășurată pe terenul sănătății publice , prin crearea de noi spitale și dispensare și prin organizarea a noi poziții de rezistență și de prevenire împotriva bolilor și epidemiilor care amenință rasa noastră.

(aplauze prelungite la majoritate) [-----]

" Am sporit asistența medicală și anumite centre de la sate și orașe prin înființarea a 243 dispensare noi, altele sunt în curs de construcție, și prin repararea a 146 dispensare vechi. Am asigurat o mai bună organizare și funcționare a celor 320 spitale județene și comunale , trecute în întreținerea Statului. Am aprovizionat spitale atât de lipsite de cele necesare unei funcționări normale,dându-li-se medicamente pentru 120 milioane lei și materiale pentru 153 milioane lei. (aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

" Am intensificat asistența medicală în anumite centre de la sate , prin crearea a 200 posturi de medici și 250 posturi de agenții sanitare pentru comunele rurale, prin acordarea unei prime de salariu medicilor tineri stabiliți la sate și prin crearea eforiilor sanitare .

" Am înființat 44 de echipe speciale pentru combaterea tifosului exantematic în unele județe din Moldova și Basarabia , unde boala luase aspecte endemice.

(aplauze prelungite la majoritate)

" Pentru combaterea bolilor sociale , și în special a tuberculozei, care a luat proporțiile unui adevărat flagel, s-a înființat " Liga contra tuberculozei" , asigurându-i un buget de 120.000.000 lei anual. În cadrul acestei noi și puternice organizații, s-au creat secțiuni speciale la unele spitale , s-a mărit capacitatea sanatoriilor actuale și s-a început construirea 7 sanatorii noi. (aplauze prelungite la majoritate) [-----]

" Ea apare cu atât mai însemnată și mai binefăcătoare cu cât a fost îndeplinită după o lungă perioadă de lipsuri în domeniul asistenței publice și într-un timp de mari dificultăți bugetare ." (vii aplauze prelungite la majoritate) [-----]

Gh.Tătărașcu / 14 dec.'35

▣ Operă de consolidare : învățământul

[dr.Angelescu]

" Opera de consolidare : lupta pentru propășirea culturală dusă în cadrul tradițional al guvernărilor național-liberale , prin sporirea armatei de învățători care combat analfabetismul și prin ridicarea a noi construcții școlare .

" Am desăvârșit , întâi, construirea celor 1.400 școli rămase neterminate din 1928. (aplauze prelungite la majoritate) și am început construirea a 5.000 școli primare noi, cu contribuția Statului de 100 milioane lei și cu contribuția de 6 ori mai mare a județelor, a comunelor, și a țăranimii ." (aplauze prelungite , strigăte de bravo , la majoritate)
Am creat 10.000 posturi de învățători , în învățământul primar (aplaude prelungite la majoritate) din a cărui obligativitate am făcut o realitate , reușind a spori numărul elevilor care urmează cursul școlii primare la un procent de 90-95% " (aplaude prelungite la majoritate)

" Am pus la îndemâna populației rurale , învățământul supra -primar, cu învățământ agricol pentru băieți și cu învățământ gospodăresc pentru fete , oferind fiilor și fiicelor de săteni un învățământ practic corespunzător condițiilor de viață .

" Am continuat construcția școlilor profesionale de toate categoriile și a liceelor începute în 1928, făcând, în același timp , ca selecționarea elementelor în învățământul secundar să devină o realitate.

"Am sporit nr.învățătorilor în Banatul Sârbesc , înființând o secțiune normală și una liceală la Vârșeț " (aplaude prelungite la majoritate, strigăte da bravo)

"Am acordat Universităților noastre , cu toate greutățile financiare ale Statului, fondurile necesare pentru satisfacerea nevoilor urgente.

"Am îmbunătățit situația materială a Corpului Didactic,prin plata gradațiilor , a definitivărilor și avansărilor " (aplaude prelungite la majoritate)

"Astfel , marea operă pe care Partidului Național Liberal o duce de decenii , pentru luminarea păturii țărănești , și pentru ridicarea culturală a neamului, este în plină desfășurare și în binefăcător progres pe toate tărâmurile. "

[-----]

Gh.Tătărașcu / 14 dec.'35

▣ Operă de consolidare : administrația de stat

" Operă de consolidare - actele de fiecare zi ale administrației noastre , fracționată în fiecare județ, în echipe de muncitori , puși în slujba programelor de redresare și care au scris una din paginile cele mai luminoase ale activității administrative .

(aplauze prelungite la majoritate)

" În afară de contribuția dată acțiunii de construire a școlilor, dispensarelor, șoselelor, înregistrate în această expunere, opera constructivă realizată în județe, comune rurale, orașe și municipii , se înfățișează în următoarele cifre :

am construit 1.369 primării noi, am reparat 2.839 primării vechi, am construit 11.858 poduri noi, am reparat 10.539 poduri vechi, am construit 539 de biserici noi, am reparat 2.738 biserici vechi ."

(aplauze prelungite la majoritate, strigăte da bravo)

am construit 3.814 de linii telefonice noi, am reparat 4.685 linii telefonice vechi , am investit în alte diverse construcții edilitare , 671.427468 lei .

În acest răstimp de doi ani , atât activitatea organelor locale , cât și întregul mecanism administrativ al țării , s-au resimțit de un viguros avânt creator și de restabilirea din ce în ce mai efectivă a ideii de gospodărie " (aplauze prelungite la majoritate, strigăte da bravo)

Gh.Tătărașcu / 14 dec.'35

▣ Paralelă : guvernarea PNT - guvernarea PNL

[LD : încerc să o scriu pe două coloane., o guvernare de 5 ani (15 nov.'28- 15 nov.'33) și o guvernare de doar 2 ani (15 nov.'33 - 15 nov.'35) Limbajul cifrelor.

Bine înțeles, în stenograma discursului este un paragraf curgător , aplaudat la fiecare comparație enunțată . Este adevărat că , la național țărăniști, este inclusă și guvernarea Iorga.

Așa a fost făcut bilanțul . Și , e adevărat , bilanțul era zdrobitor.]

	<u>Guvernarea PNT</u>	<u>Guvernarea PNL</u>
prevederi buget	10.708.422.367 lei	8.867.203.824 lei
școli	855	2.391
spitale	18	33
dispensare	27	243
primării	864	1.369
șosele	2.269 km	3.911 km.
linii telefon	2.527	3.814
biserici	345	593

[-----]

Gh.Tătărașcu / 14 dec.'35

▣ Răspuns opoziției

▣ Guvernul continuă

[-----]

" Propășirea și consolidarea Statului nu se realizează

prin formule și programe demagogice [aluzie la PNT] ,

prin strigăte de ură și ațâțare [aluzie la PNC], prin planuri de birou și planuri de instinct, care pot întârta apetiturile maselor , dar nici o dată nu vor putea rezolva nevoile lor "

(aplauze la majoritate) Propășirea și consolidarea Statului, nu se pot desăvârși decât prin organizarea muncii- prin prisosul de muncă desfășurat pe toate tărâmurile vieții naționale.

[-----]

" La tribuna Camerei și a Senatului , **s-au expus** , în cuvântări și declarații, **programe, doctrine și ideologii variate și seducătoare ; dar, nu s-au expus soluțiile practice** prin care se pot stăpâni , mai bine decât prin soluțiile și metodele noastre, **nevoile și dificultățile de azi** , izvorâte, mai toate , **din haotizarea economiei mondiale**, cu repercusiunile căreia continuăm să ne luptăm .

Soluțiile expuse nu sunt **decât soluțiuni de agitație** sau **soluții electorale** din care nici un guvern de răspundere nu-și poate lua inspirațiile.

(aplauze prelungite la majoritate)

Rămânem deci statonici în credințele noastre , în programul nostru, în politica noastră.

Vom continua să preferăm **programul de realizări de fiecare zi , programului de himere irealisabile.**

Vom continua **politica noastră** de înfăptuiri , preferând **reformele precise și imediate , formulelor nerodnice și neaplicabile.**

" Nu ne impresionează **acțiunile adversarilor noștri** , fiindcă **ele se vor sfârâma** de **hotărârea neclintită a guvernului de a-și împlini până la capăt datoria , rezemat pe încrederea neșovăitoare a majorității parlamentare** . (aplauze prelungite la majoritate , strigăte de bravp ; majoritatea , în picioare , ovaționează)

" Nu ne impresionează nici **curențele care se nasc la stânga sau la dreapta credințelor noastre** , căci **societățile** , în evoluția lor, **pot străbate** , ca orice organism viu, **ceasuri de criză** , dar **accesele acestea sunt trecătoare** și **sănătatea morală și bunul simț sfârșesc prin a birui.** "

" **Emanățiune a unui partid de evoluție , de ordine și de conservare , de expresiune permanentă a bunului simț și a virtuții poporului nostru -**

care prin instinct **repudiază toate transformările brutale și toate actele de violență**

- **noi rămânem pe drumul concepțiilor noastre tradiționale,**

respingând doctrină de ură , ca și **orice politică de agresiune socială ."**

(aplauze prelungite la majoritate) [-----]

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35